

Az 1926—27 évi magyar madárjelölések.

Irta: SCHENK JAKAB.

XII. jelentés.*)

Az 1926 és 1927 évek madárjelölési programja nagy vonásokban megegyezett az előbbi esztendő programjával, amelynek két sarkalatos pontja volt: az első a vonulási viszonyok kutatása, a másik a települési viszonyok tanulmányozása.

A vonulási viszonyok kutatása céljából fokozottabb mértékben jelöltük a Kisbaltón gémállományát, így 1927-ben 4 kivételével az egész kócsagszaporulatot — összesen 48 fiókat — és azonkívül 617 gémfiókat. Ürbő pusztán és környékén is folytattuk az előző évi munkákat a gázló madarak vonulási viszonyainak további tisztázása érdekében. Általában munkatársaink figyelmébe ajánlottuk, hogy az eddigelé még csak kisebb mennyiségben jelölt madárfajok minél nagyobb mennyiségben való megjelölését vegyék programjukba, nehogy a jelölések állandóan ugyanazokra a fajokra vonatkozván, a munkálatok iránt való érdeklődést csökkentse és az eredményeket is károsan befolyásolja.

Mint aktuálításra külön felhívtam a munkatársakat a *gébics*-fajok jelölésére, amelyek vonulására az utóbbi években terelődött rá a figyelem DR. STRESEMANN és GEYR VON SCHWEPPENBURG tanulmányai alapján.

Ezt a felhívást ezen alkalommal is megismétlem, mert az eddigi gébicsjelölések még nem adtak eredményt, máig is ismeretlenek a gébicsek átvonulási területei és téli szállásai. Egyetlenegy gyűrűs gébicset se jelentettek vissza. GEYR és STRESEMANN tanulmányai szerint a gébicsek *délkelet* felé vonulnak, éppen úgy, mint a *fehér gólya*, vagy mint a *bubos banka*, amelyből két Erdélyben jelölt példány került kézre: az egyik Bulgáriában, a másik Athénben.

Más programot a jövőre nézve sem tudok adni, mint azt, hogy mindenki a maga területének faunájából válogassa ki azokat a fajokat, amelyeket nagyobb számban tud jelölni, azokra vesse rá magát a rendelkezésére álló idővel és energiával, hogy ily módon a vonulási problémának, ha bármi kicsi részletkérdését is megoldhassa. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy csakis ezeket a kijelölt fajokat gyűrűzze és egyéb, esetleg kezébe kerülő, vagy könnyen elérhető fajokat gyűrű nélkül elengedjen, csak arról van szó, hogy mindenki bizonyos szilárd rendszert vigyen be jelölési munkálataiba.

*) Az előzőket l. az AQUILA következő évfolyamaiban: 1908, p. 294; 1909, p. 425; 1910, p. 219; 1911, p. 326; 1912, p. 321; 1913, p. 434; 1915, p. 219; 1919, p. 26; 1922, p. 51; 1923—24, p. 145; 1925—26, p. 24.

Különösen fontos ez a szempont a települési viszonyok tanulmányozásában, amely kétségtelenül a feladat nehezebb része, minthogy az anyamadaraknak a fészkekről való lefogásával jár. Ez a lefogás azonban a madárfajoknak csak kisebb részére alkalmazható. Így történik azután, hogy egyes fajoknál a vonulási viszonyok már annyira ismertek, hogy a további jelölgetés szinte fölöslegesnek látszik, mint pl. a *fehér gólyánál*. Viszont éppen ennél a fajnál a települési viszonyok ismerete minimálisnak mondható, mert az anyamadarak lefogása a fészkekről oly körülményes és nehéz feladat, amelyre aligha akadna vállalkozó. Pedig micsoda nagyszerű eredményeket várhatnánk attól, ha valaki oly helyen, ahol jelentékenyebb gólyaállomány van, néhány esztendőn át az összes anyamadarakat és fiókákat megjelölné, illetőleg ellenőrizné, hogy az előző évben, vagy években megjelölt anyamadarak közül mennyi tért vissza és hogyan helyezkedtek el a fészkekben. Erre a célra föltétlenül a legalkalmasabb faj a fehér gólya, mert állománya tökéletesen ellenőrizhető.

Éppen ellenkező a helyzet a fecskénél, amelyeknél a települési viszonyok eléggé ismertek, ellenben a vonulási viszonyok változatlanul ismeretlenek, dacára annak, hogy az eddigi munkálatok során már közel 12.000 füstifecskét és 5.000-nél több molnárfecskét jelöltünk.

Még legjobb a helyzet a földön fészkelő gázlómadaraknál, mint pl. a *bibic*-nél, amelyeknél az anyamadarak lefogása a fészkekről nem oly nehéz feladat s ahol a fiatal nemzedék állományának számottevő része is megjelölhető. Itt mindössze az a lényeges akadály van, hogy nem lehet pontosan számbavenni a teljes állományt s ezért aztán nem lehet tudni, hogy valamely terület állományának hány százaléka lett megjelölve.

Ennek hiányában pedig nem tudjuk magyarázatát adni annak a feltűnő jelenségnek, hogy pl. Úrbő pusztán miért oly elenyészően csekély az előző években gyűrűzött anyamadarak kézrekerülési százaléka, aminek illusztrálására szolgálhat a következő statisztika. Az 1926. évben 34, 1927-ben pedig 83 *bibic*-et fogtam le a fészkekről. Ezek közül 1928-ban csak 3-at találtam fészkelve, dacára annak, hogy ebben az évben nem kevesebb, mint 222 *bibic*-et fogtam le a fészkekről ugyanazon a területen. A *vöröslábu cankó*-nál 1926-ban és 1927-ben összesen 42 anyamadarat fogtam le a fészkekről, ezek közül 1928-ban, amikor 27 anyamadarat sikerült fognom, egyetlenegy sem került újra kezeim közé. A *nagy goda*-ból 1926-ban és 1927-ben összesen 48 anyamadarat jelöltem. Ezek közül 1927-ben fészkelte 2, 1928-ban egy sem, pedig akkor is sikerült 18 anyamadarat lefognom a fészkekről. Hasonlók a viszonyok a *széki lile*-nél, amelyből 1926-ban és 1927-ben 22 fészkelő madarat fogtam. 1928-ban, amikor 15-öt fogtam — a teljes fészkelő állománynak legalább a felét — egyetlenegy se került kézre a 22-ből.

Pedig az anyamadarakon kívül jelentékeny mennyiségű fiókát is

gyűrüztem 1926—27-ben. *Bibic*-ből 407-et, *vöröslábu cankó*-ból 23-at, *nagy goda*-ból 19-et, *széki lile*-ből 61-et, összesen 510-et.

Ebből az 510 fiókából csak egyetlenegy *goda* került kézre a területen.

Joggal fel kell vetni tehát a kérdést, hogy hová lesz egyrészt az a sok gyűrűs madár, másrészt pedig, minthogy 1928-ban az állományban nem hogy csökkenés mutatkozott volna, sőt inkább határozott emelkedés, hogy honnan történik az utánpótlás, honnan való az a sok új telepes, amely benépesítette a területet?

Eleinte arra gondoltam, hogy bizonyára az egész állománynak csak egy töredékrészét tudtam megjelölni. Hogy ezt a feltevést kikapcsolhassam, az 1928. évi munkálatokat egész rendszeresen kezdtem felépíteni. Áprilistól kezdve állandó munkást alkalmaztam, akit már az előző évben belevezettem és alaposan kioktattam, akinek egyéb dolga nem volt, mint egész nap a fészkek keresése, az anyamadarak lefogása, a fiókák kelésének szemmel tartása, hogy minél kevesebb kerülhesse el a gyűrűzést. Minden területrészen följegyezte a talált fészkek számát, valamint azt, hogy azokról mennyi anyamadarat tudott lefogni. A munkálatokat hétről-hétre ellenőriztem s a statisztikai adatok alapján állithatom, hogy a *bibic*-nél, mint legalkalmasabb kísérleti madárnál, az állománynak közel 80%-a lett lefogva. Ennek a 80%-nak legnagyobb része nőtény, mert a himet csak kivételesen lehet lefogni, ellenben a *vöröslábu cankó*-nál, a *nagy goda*-nál, valamint a *széki lile*-nél többnyire a himet és a nőtényt együtt lehet lefogni.

Ilyen előmunkálatok után már most reménykedve várom a következő jelölési és fogási idény eredményeit. Nem táplállok azonban tulságosan vérmes reményeket, mert ezen első alapvető kísérletem folyamán most arra az eredményre jutottam, hogy *Ürbő* pusztája nem az a terület, ahol teljes sikert remélhetnék és pedig azért nem, mert a kísérleti terület nincs izolálva. *Ürbő* pusztája egy nagyobb és jellegében nagy vonásokban azonos faunaterületnek a középpontja. Igaz, hogy a három főfaj — *bibic*, *nagy goda*, *vöröslábu cankó* — itt fészkel legnagyobb számban, de köröskörül hasonló területeken még szintén elég nagy mennyiségben fészkelnek ezek a fajok, úgy hogy a törzsállományt nem lehet pontosan számontartani. Különösen most, mikor a délebbre fekvő területeket lecsapolják, minek következtében az onnan kiszoruló madarak más területeket kénytelenek felkeresni.

A települési viszonyok tanulmányozására az *Ürbő* pusztán végzett kísérleteim alapján legalkalmasabbak az izolált telepeken fészkelő madárfajok, amelyeknél a teljes állományt, az összes anyamadarakat és az összes fiókákat meg lehet gyűrűzni. Ilyenek pl. a *gulipán*-, *csér*- és *sirály*-telepek. Azonban ezeknél is csak úgy remélhetünk döntő sikert, ha nagyobb környezetben az összes telepek lakosságát lehetne meggyűrűzni, hogy a várható visszajelentések, de még inkább a későbbi rendszeres lefogások alapján megkaphassuk a szükséges adatokat arra nézve, hogy mennyi az új telepes

az egyes kolóniákban, honnan érkeznek azok, illetőleg áttelepül-e az egyik kolónia lakossága a másik telepre stb.

Az idevágó rendszeres munkálatok igen fontos oekológiai eredményekkel kecsegtetnek és nagyon kívánatos volna, hogy a magyar példa és eredmények nyomán most már a külföldön is nagyobb tért hódítsanak, különösen azokban az országokban, ahol a szükséges izolált madártelepek fölött rendelkezik a madártani kutatás.

A mi megfigyelőink számára, sajnos, erre nézve nem tudok megvalósítható programot adni, éppen azért, mert hiányoznak olyan madártelepek, ahol ezeket a munkálatokat a siker reményében meg lehetne kezdeni. *Gólya, gém, kárókatona, parti fecske, kék vércse, dankasirály, gyurgyalag* igen alkalmas kísérleti madarak volnának, mert a főfeltétel, az izoláltság megvan, de viszont nincs mód arra, hogy ezeknél legalább csekély részben is lefoghassuk az anyamadarakat a fészkekről. Csak egyetlenegy idevágó tanácsom, illetőleg kérésem van, hogy akinek módja van hozzá, az jelöljön minél több *bibic*-et (anyamadarakat és fiókákat egyaránt), hogy ezáltal az ürbői jelölések ne maradjanak teljesen elszigetelt kísérletek, hanem más területekről nyert eredményekkel kiegészüljenek. Maga a lefogás elég egyszerű, könnyen megtanulható és elvégezhető művelet, a melyhez ugy az utasítás, mint a fogóeszköz mintáját is szívesen megadja az Intézet az érdeklődőknek.

Áttérek már most az 1926—27. évek folyamán visszajelentett gyűrűs madarak által szolgáltatott újabb eredmények tárgyalására. Kezdem azokkal, amelyek a települési viszonyokra vonatkoznak.

A *széki lile*-re nézve most kaptuk az első adatot arról, hogy visszatér a régi fészkelőterületre.

A *bibic*-re nézve már sokszorososan beigazolódott a régi fészkelőterületre való visszatérés, de eddig mindig csak az anyamadarakra vonatkozólag. Most kaptuk a két első esetet arról, hogy a fiókák is visszatérnek hazájukba fészkelés céljából. Említésre méltó, hogy ugy a 4 éves, mint a két éves példány a terület azon részén telepedett meg, amelyen kikelt.

A *vöröslábu cankó* idei kézrekerült adatai között a legérdekesebb az, amely a Hajdunánás-on lőtt példányra vonatkozik. Ez a madár 14 évvel a gyűrűzés után került kézre, de a július 2-diki dátum alapján, sajnos, nem lehet biztosra venni azt, hogy ez a madár az elejtés helyén fészkelte volna, így az adat inkább csak, mint a madarak korára vonatkozó adalék érdemli meg a figyelmet. A madár öreg korában kapta a gyűrűt, tehát legalább 15 éves. Alumíniumgyűrűt viselt, amely majdnem teljesen le volt kopva ugy, hogy nagy ügyel-bajjal tudtuk csak megállapítani a gyűrűzési adatokat.

A települési kutatásokra nézve ez az adat annyiban fontos, mert valószínűvé teszi, hogy a fészkekről való lefogások révén az ország több pontján is megtaláljuk majd az Ürbő pusztán eredménytelenül keresett madarakat.

A *nagy goda* az eddigi adatok szerint egyik legbiztosabb hazatérő s

ezt az idej adatok is bizonyítják. Három anyamadár is került kézre a régi fészkelési területén és pedig annak közvetlen környezetében, alig 2—3 kilométernyire az eredeti fészkelőhelytől. Ujdonságszámba megy az a fióka, amely egyéves korában szintén a születési helyére tért vissza, valószínűleg fészkelés céljából. Sajnos, a madarat lelőtték, így fészkelése nem biztos.

A *batla fiókák* visszatérése a szülők fészkelőterületére nincs ugyan perrendszerű pontossággal bizonyítva, mert csak a gyűrűzés alkalmával megfigyelt példányok igazolják, de tekintettel arra, hogy másutt nem gyűrűztek batlákat és hogy rézgyűrűket csak a Madártani Intézet használt eddigelé, nem lehet kétségbevonni, hogy a Kisbaltanonon megfigyelt gyűrűs batlákat az ugyanott gyűrűzött fiókák közül valók voltak.

A gémféléknél a régi kolóniába való visszatérés különben nem új dolog, különösen sokszor igazolódott be a bellyei uradalom területén jelölt *vörös géme*knél, amelyek közül ezidén egy tizenhat éves példány került kézre, egyelőre a legöregebb gyűrűs madarunk. A dombornyomásu aluminiumgyűrű a hosszú használat dacára majdnem teljesen ép, valószínűleg azért, mert a vörös gém csak az édesvizeken jár s csak iszapban, nem kavicsos, homokos területeken, mint pl. a danka sirály.

A *fehér gólya* nem tartozik a gyakori visszatérők közé s ezt az idej adatok is bizonyítják. Mindössze két példány került kézre, a jelölési, illetőleg születési helykörzetében, de ezek is annak távolabbi környékén. A gólyánál ez rendes jelenség s alig egy-két esetről tudunk, amikor a jelölés helyére tért vissza. Erre az érdekes jelenségre külön is felhívjuk a gólyák jelölésében buzgón közreműködő munkatársainkat, név szerint BÁRSONY GY., KABÁ CZY E., KIRÁLY I. és TÓBIÁS GY. urakat.

A települési viszonyok tanulmányozásához fontos adalékokat nyújtanak a más területről hozatott és település vagy vérfelfrissítés céljából kibocsátott madarak, mint például a foglyok és fácánok. Idevágó kísérletet végzett BOHRANDT L. Eperjes-en a *fogolylyal*. Az egyik példány még harmadfél év múlva is ott volt a kibocsátás helyén. Fölhívjuk munkatársaink figyelmét ezekre a kísérletekre.

Állandó tartózkodási helyen való megmaradásra, illetőleg a születési helyre való visszatérésre vonatkozólag összesítem a következő, egyelőre még behatóbban nem méltányolható adatokat. *Örvös galamb* visszatért; *héja* helyben maradt; *kabasólyom* visszatért; *kék vérese* visszatért két év múlva; *macskabagoly* helybenmaradt; *gyöngybagoly* részben helyben maradt, részben 60 kilométerig elkalandozott, amiről már korábban is voltak adataink; fontos volna ezt a fajt is nagyobb mennyiségben jelölni, egyúttal megfigyelni a faj oekológiai viszonyait, mert kalandozásai alighanem a szűkebb táplálkozási viszonyokkal függnek össze; *örvös légykapó* ugyanabba a kertbe tért vissza fészkelni, amelyben előző évben fészkelte — első idevágó adatunk; *citromsármány* és *csuszka* helybenmaradtak — megerősítik a korábbi idevágó adatokat.

A *füsti fecske* ezuttal is csak a települési viszonyokról nyújtott többé-kevésbé ismert adatokat. Mindenesetre a legérdekesebb adat az, hogy az 1922-ben Mária-kéménd-en jelölt fióka két év múlva 18 kilométernyi távolságban Véménd-en fészkelte. Tudomásom szerint még ily messzire nem távozott a fecske az otthonától. A többi adat a már untig ismert visszatérést erősíti meg. Mindazonáltal a fecskegyűrűzést még koránt sem szabad befejezettnak minősíteni, de lehetőleg azzal a rendszerességgel kell azt folytatni, ahogyan azt DR. THÓBIÁS GYULA csinálja, aki nemcsak jelöli, hanem a következő esztendőben néhány kilométeres átmérőjű körzetben rendszeresen kutat a visszatért gyűrűs fecskék után. Nagy kár, hogy érdekes és fontos kutatási eredményeit mindeddig nem tudta közreadni. Ettől eltekintve is azonban mindenképpen folytatni kell a fecskejelöléseket mindaddig, amíg meg nem ismerjük fecskéink átvonulási területeit és téli szállásait. A magyar vonulási kutatásnak egyik legfájdalmasabb mozzanata, hogy a minden alkalommal elsőnek felvetett kérdésre: hogy hova mennek a fecskéink, még mindig nem tud pozitív választ adni.

A *széncinege* a települési viszonyokra vonatkozó kutatások egyik legkönnyebben elérhető és leghálásabb kísérleti madara. Arra lehetne gondolni, hogy a további jelölgetés ennél a fajnál is már csak ismétlődéseket fog eredményezni. Megtudjuk azt, amit már ugyis régóta tudunk, hogy a széncinege ragaszkodik az állandó fészkelőterületéhez; évek során át ugyanarra az etetőre jár, annak az etetőnek a közelében szokott fészkelés céljából is megtelepedni, párját is erről a környékről választja, párját sokszor már a második költés alkalmával is változtatja, de akadnak tartósan együttmaradó házastársak is. Ezek a legismertebb és sokszorosán beigazolódott eredmények. Ha azonban végignézzük a kézrekerült gyűrűs széncinegék hosszú sorozatát — *73 madárról van szó* — akkor arra a meglepő eredményre jutunk, hogy a 73 széncinege egynek a kivételével csupa „öreg“, vagy „fészekről fogott öreg“! Csak egy „fiatal“ van közöttük, amely július 16-tól augusztus 8-ig helyben maradt, tehát lényegtelen adat. Pedig a statisztika szerint 1926-ban 158 „öreg“ mellett még 120 fióka is meg lett gyűrűzve, 1927-ben 273 „öreg“ mellett 142 fióka. Hová lettek a fiókák? Látható ebből a jelenségből, hogy a széncinegejelölés is tartogat még érdekes problémákat, csak legyen, aki rendszeres jelölések és *keresések* révén megfelelően tanulmányozza azokat.

Valahányszor az idevágó eredmények mérlegelésével foglalkozom, mindig eszembe jut a BERLEPSCH által alapított méltán világhírű *seebachi* madárvédelmi telep. Sehoh a világon nem lehetne a madarak települési viszonyait hasonló könnyedséggel és eredményességgel tanulmányozni, mint éppen itt ebben a csodálatos madárparadicsomban, a hol eddig utól nem ért madárvédelmi és telepítési berendezések révén a települési terület oly

teljes, sőt talán tulságos benépesülése keletkezett, mint sehol másutt a világon. Az anyamadarak és fiókák rendszeres megjelölése itt valóban esodás eredményeket szolgáltatna!

A *barátcinege* szintén nagy mértékben ragaszkodik az otthonához, amint azt a 12 kézrekerült gyűrűs madár bizonyítja. A települési és egyéb oekológiai viszonyok ennél a fajnál ugyan még távolról sincsenek annyira tisztázva, mint a széncinegénél s ezért a további rendszeres jelölés még nagyon is szükséges, annál is inkább, mert a fiókák — úgy látszik legalább — jobban ragaszkodnak az otthonukhoz, mint a széncinege fiai.

A *kerti rozsdafarku* jelölései révén nyertük eddigelé a leginkább kielégítő eredményeket, mert nemcsak az anyamadarak, hanem a fiatal nemzedék elhelyezkedésére vonatkozólag is oly anyagot kaptunk, amelynek alapján világos képet alkothatunk magunknak a kerti rozsdafarku települési viszonyairól. WARGA KÁLMÁN az Intézet parkjában, tehát aránylag nagyon kis területen végzett rendszeres jelölései és a rákövetkező idényekben való keresések és fogások révén kimutatta, hogy a kerti rozsdafarku már egy éves korában ivarérett. Lehetséges azonban, hogy ivarérettségének foka még nem éri el az idősebb nőstényekét, mert az egyik egy éves nőstény a második költést nem a saját tojásain végezte, hanem egy erőszakkal elvergelt másik fészkelőpárnak a tojásain. Ennek az esetnek az érdekességét csak fokozza az a megállapítás, hogy ennek a fiatal nősténynek a himje feltehetőleg azért, mert eddigi párjában csak a költés-ösztön jelentkezett, a nemi azonban nem — másik nősténnyel is összeállt, így tulajdonképpen bigámiában élt.

Ez a kiválóan érdekes és tanulságos eset minden szónál ékeesebben bizonyítja a madárjelölési kísérletek fontosságát az oekológiai viszonyok tanulmányozására s bizonyára serkentőleg fog hatni az ilyenmű vizsgálatok kiterjesztésére.

A települési viszonyokra vonatkozó eredmények erre a fajra vonatkozólag röviden összefoglalva a következők: anyamadarak és fiókák a következő idényben fészkelés céljából visszatérnek az otthonba; az egyes párok részben összetartanak úgy, hogy nem csak a második költést végzik együtt, hanem még a következő esztendőben is együtt vannak — részben azonban már az első költés után szétválnak és másik párt választanak; hogy ezek azért történtek-e, mert az egyik pár elpusztult, arra nézve az eddigi kísérleti eredmények nem nyújtanak megbízható adatokat.

Nem mulaszthatom el azt, hogy rá ne mutassak arra, mily hálás és könnyű kísérleti madár a kerti rozsdafarku, amely mesterséges fészekodvak kihelyezése által arravaló kertekben igen könnyen megtelepíthető.

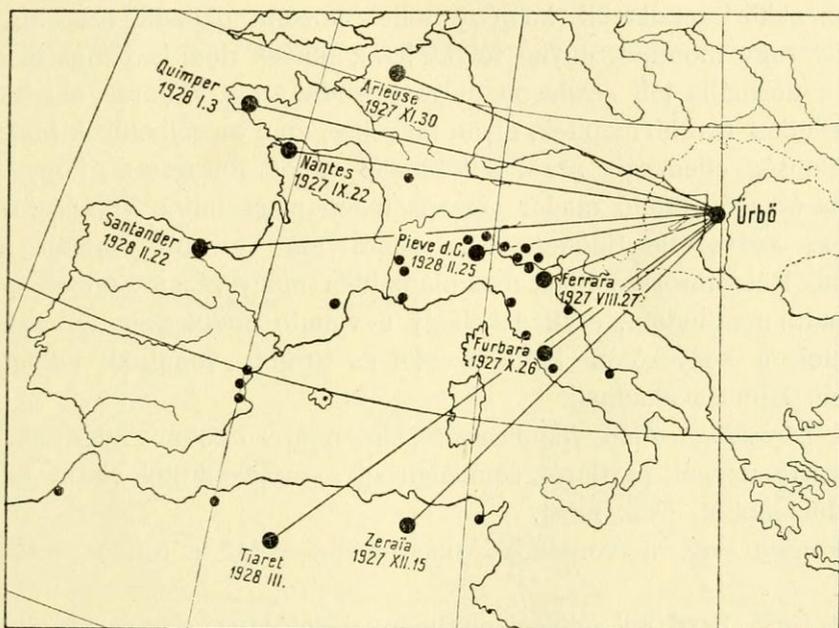
A települési viszonyokra vonatkozó kísérletek a *fülemile*-re nézve is végre eredménnyel jártak, amennyiben kiderült, hogy a fülemile is visszatér régi fészkelőhelyére és pedig — az adatok tanúsága szerint — a Köz-

temetőben fogott a Köztemetőbe, a zugligeti [pedig a Zugligetbe, szóval mindegyik a maga szűkebb hazájába.

Látszatra tán tulságos részletességgel foglalkoztam ezekkel a kérdésekkel, de az volt a céloom, hogy mélyebb bepillantást adjak ezekben az érdekes kísérletekbe, hogy lelkes munkatársaink közül azok, akiknek arra módjuk van, minél rendszeresebben foghassanak hozzá az idevágó kísérletekhez.

Az Intézet a maga részéről mindig készséggel ad tanácsot, fogóeszközmintát stb.

A migrációs részre áttérve, kezdjük a tárgyalást a *bibic* érdekes vonulásának az ismertetésével. Ennél a fajnál első sorban is arra a rendkívül érdekes jelenségre kell rámutatni, hogy az Ürbő pusztáról elindult

3. ábr. — Fig. 3.

Az ürbei bibiczek téli szállása 1927/28 telén; a kisebb körök a régebbi lelőhelyeket jelzik. Das Winterquartier der Kiebitze von Ürbő im Winter 1927/28; die älteren Fundorte sind durch kleinere Kreise bezeichnet.

gyűrűs bibickek közül az elmúlt 15 esztendő alatt még egyetlenegy se került kézre Ürbő és Olaszország között. A legközelebbi lelőhely 680 kilométernyire van Ürbő-től. Bibicünk tehát feltehetőleg egy hajtásban teszi meg az utat az olaszországi első pihenő állomásig. Ez a távolság közel 700 kilométer, tehát még ha 70 kilométert is tesznek meg óránként, akkor is 10 óra hosszát kell egyfolytában repülniök.

Az átvonulási terület és részben már téli szállás is a P o folyó medencéje, nevezetesen a lombard síkság, ahol eddig a legtöbb gyűrűs bibic került kézre. Szórványosan lekerülnek az Adria keleti és nyugati partvidéke mentében néha egészen Tunis-ig. A másik ág valószínűleg a

Rivierán át Franciaországba, onnan Spanyolországba vezet, sőt azontul egészen Marokkóig. Ez volt eddig a helyzet. Az idei eredmények jelentékenyen kibővítették a téli szállást. A Tunis felé vezető uton haladók közül kettő eljutott Algir-ba. Egy példány közelebből meg nem jelölhető uton vagy Elba-Korzika-Szardinia érintésével, vagy pedig a hazafelé vivő uton Spanyolország felől indulva eljutott a Baleári szigetcsoportra. A téli szállás kibővített és maximumát azonban nyugati irányban találjuk. Santander a Vizcaya öböl déli partján, Nantes a Loire torkolatánál, Quimper a Bretagne-ban és Arleuse a francia-belga határon jelzik a kibővített téli szállás szélső pontjait. A téli szállásnak ez a nagyfokú kiterjesztése az 1927/28 év telén történt s aligha tévedek, ha ezt a jelenséget az akkori rendkívüli kemény téllal hozom okozati összefüggésbe. Normális vagy mondjuk enyhe tél idején a bibicek nem távoznak messzire, de ha a normális téli szálláson megszigorodik a téli időjárás, akkor kénytelen-kelletlen tovább mennek, olyan helyekre, ahol megélhetésük biztosabb. Ez a jelenség ellenkezik azzal a többfelől vallott felfogással, hogy a téli szállásba érkező vonuló madár szervezetében megszűnt a vonulási ösztön, úgy, hogy kedvezőtlen időben sem vonul már tovább, hanem inkább elpusztul. Részemről azonban más plauzibilis magyarázatát ennek a jelenségnek adni nem tudom, csak azt, hogy a vonuló madarak a téli szálláson is kitérnek a kedvezőten időjárás elől és tovább vonulnak addig, amíg megfelelő klimára akadnak.

A vöröslábu cankó vonulásáról szintén új adatokat nyertünk. Sem Olaszország nyugati partjáról, sem Algirből nem jelentettek vissza eddigelé vöröslábu cankót, csak most.

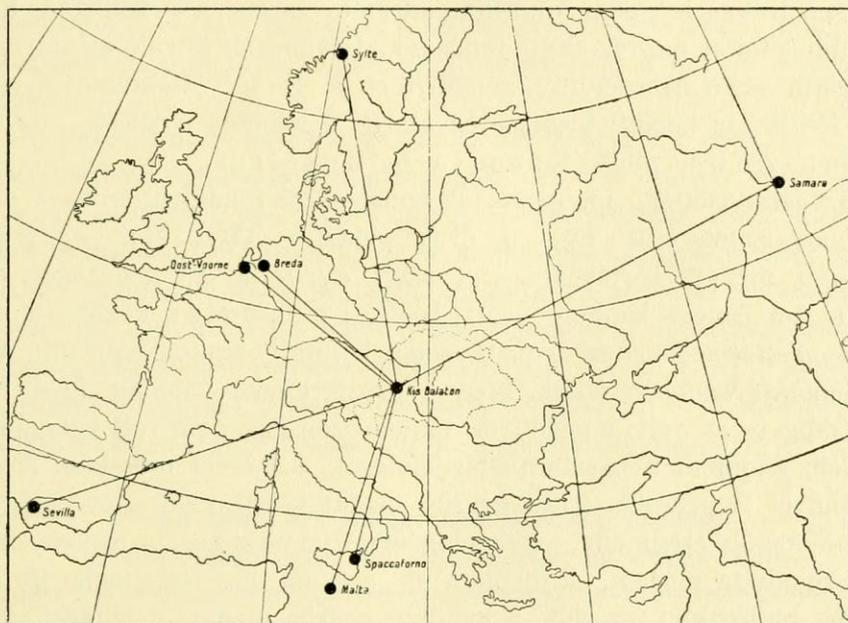
A nagy goda-ra vonatkozó olaszországi adat a rendes utvonalon fekszik.

A batla 1926 évi jelölési eredményei valóságos szenzációt alkotnak! Az eddigi adatok tanúsága szerint a batlák tőlünk délre és délnyugatra fekvő téli szállásokat szoktak felkeresni, ezzel szemben 1926 őszén északnyugat és északkelet felé távoztak, megdöntve minden kombinációt, amit a korábbi adatok alapján fölállítottam. Az első jelölések ugyyszólván eredménytelenek maradtak, mert csak néhány példányt jelentettek vissza, azokat is a jelölési helytől délkeletre. Azután évek során át nem jött semmi hír s akkor azt gondoltam, hogy tán messze délkeleti vidékeken telnek, ahol az általános miveltség még nincs oly fokon, hogy a kézrekerülő példányokról hirt adjanak. Végre jött azután a sevillai, majd a máltai és szicíliai példány, amelyek alapján revideálni kellett a régi fölfogást, és azt kellett gondolni, hogy a batla is délnyugat felé vonuló madaraink nagy országútján halad a Földközi Tengert övező országokban levő téli szállásaiba. A wolgamenti, a norvég, valamint a két hollandi példány kézrekerülése most ezt a feltevést is megdönti — föltéve, hogy a batláknak

ez a szerterebbenése több ízben is megismétlődik s nem csak ritka kivételként fordul elő. Erre vonatkozólag meg kell várnunk a későbbi jelölési eredményeket s gondoskodtunk is róla, hogy ne hiába várakozzunk, mert az 1928. évi szezonban 800-nál több batlát gyűrűztünk.

A *kanalas gém* az idei adatok szerint is a délnyugati utvonal mentén költözik a téli szállásba, amely a többi gémfajokéhoz hasonlóan a Földközi Tengert övező országokban van. Ugyanezt mondhatjuk a *bakesó*, a *szürke* és *vörös-gém*, valamint a *nagy kócsag* vonulására is. Utóbbira vonatkozólag az idei esztendő szolgáltatta az első idevágó adatokat. (L. a térképet p. 13).

Nem mulaszthatom el azonban fölhipni a figyelmet a gémvonulásnak arra a föltünő és egyedülálló sajátosságára, hogy az őszi elvonulás előtt a

4. ábra. Fig. 4.

Magyar batlák lelőhelyei. — Fundorte ungarischer Sichler.

fiatal generáció ugyszólván a szélrózsa minden irányába széled el s ezenközben természetesen olyan vidékekre is eljut, amelyek nem esnek a téli szállásba vezető ut irányába. Ez a tény igen érdekes vonuláseméleti szempontból. Az a kérdés, vajjon ezek a szerteszéledő példányok is eltalálnak-e a téli szállásba, vagy csak azok, amelyek a helyes uton indultak? Valószínűnek látszik, hogy igen. A Pellérd -en és közvetlen szomszédságában Tüskés -en megfigyelt 17 darab *nagy kócsag* a teleptől 100 kilométernyire délkeleti irányban tartózkodott a telepről való eltávozás után. Volt közöttük gyűrűzetlen anyamadár is, tehát nem valószínű, hogy ezek valamennyien elpusztultak volna azért, mert nem a Kis-

Balaton-ról hanem Pellérd-ről indultak. Itt nem boldogulunk a vonulási utak öröklött ismeretének az elméletével, inkább arra kell gondolnunk, hogy a gémfajok az őszi kóborlások alkalmával oly nagyfoku tájékozódást szereznek fészkelőtelepük közelebbi és távolabbi környékén, amelynek segítségével azután idegen területekről is eltalálnak a téli szállásra. Természetes dolog, hogy ez a rendkívül érdekes kérdés ezzel koránt sincs elintézve, még kevésbé eldöntve, csak fölhívom rá a figyelmet, hogy mások is foglalkozzanak vele.

A *fehér gólya* vonulási viszonyaira vonatkozólag az idej adatok is adnak új adalékokat. Tudtuk ugyan azelőtt is, hogy az őszi vonulás alkalmával Bulgárián keresztül halad a délafrikai téliszállás felé, de mindeddig igen gyér számu adattal rendelkezünk erre vonatkozólag. Az idén DR. BURESCH sofiai muzeum-igazgató szives intervenciója folytán két újabb adattal gazdagodott tudásunk. Ugyancsak bővült az átvonulási területekről szóló ismeretünk, amennyiben a Nilus torkolata és a délafrikai téliszállás közötti hézagot egyszerre 4 lelőhely is kitölti, ugymint: Armant, Adua, majd Kassala és Roseires.

Az *aranymalinkó* ill. *sárgarigó* vonulásáról rendkívül érdekes adattal bővült az ismeretünk. Egy 5 éves példány Szicília szigetén, Alcamo mellett került kézre s ezzel áthidalta azt a hézagot, amely eddig a két ismert lelőhely — Brindisi és Tunisz között tátongott.

A *pásztormadár*-ra vonatkozólag befutott adatok legalább azt az egy jelentős eredményt adták, hogy a pásztormadár valóban Indiában tel. Eddig is az volt a nézet, de okmányyszerűleg nem volt bebizonyítva. Egyébként azonban a pásztormadár-jelölések, azt lehet mondani, siralmas eredménnyel végződtek. 2726 gyűrűs madár közül csak 4-et jelentettek vissza — ez oly eredmény, amely még legpezzsimisztikusabb reményeinknek is messze alatta maradt. A jövőben ez a szám alig fog emelkedni, mert az eddigi tapasztalat szerint a legtöbb gyűrűs madár a jelölést követő első és második évben kerül kézre, így a pásztormadarakról már alig fogunk hallani, legfeljebb tán abban az esetben, ha megint hozzánk jönnek fészkelés céljából. Erre a körülményre nyomatékosan figyelmeztetjük megfigyelőinket. Összegezve a 4 adat tanulságát, azt mondhatjuk, hogy a nálunk fészkelő pásztormadarak kelet, vagy délkelet felé vonulnak az Indiában levő téliszállásba. (L. a térképet p. 103.)

A *meggyvágó* vonulásáról szintén érdekes, habár nem abszolút biztossággal értelmezhető adalékot szolgáltatott egy Budapestén IV. 24-én sajnos öreg korában megjelölt példány, a mely másfél év múlva Franciaország délkeleti részében, az olasz-francia határ közelében az őszi vonuláson került kézre. Április végén még lehetnek nálunk északkeleti hazájukba még vissza nem tért példányok, így egyelőre nem lehet biztosra venni, hogy a nálunk honos meggy-

vágók legalább részben Franciaországban telelnének. Meg kell várnunk a további adatokat.

Sok érdekes adatot szolgáltatottak a magyar madárjelölések a madárvonulási kutatásnak, így főleg a pásztormadár, a kócsagra és batlára vonatkozókat, mert ezeket jelenleg csak a magyar munkálatok révén nyerheti a tudomány s így a jól végzett munka kellemes érzetével mondok köszönetet mintaszerűen közreműködő munkatársainknak, egyben kérem őket, hogy ezeket az egész világon nagy erővel megindult kísérleteket a jövőben is a most nyert eredmények figyelembevételével minél erőteljesebben fölkarolják.

Befejezésül következnek még a szokott statisztikák. Ezeket a jelentékeny munkateljesítményt és gondosságot igénylő statisztikai munkákat java részükben WARGA KÁLMÁN, a madárjelölésekben buzgó munkatársam végezte. Kötelességemnek tartom, hogy ezért ezen a helyen is köszönetet mondjak.

A statisztikák a következők: 1. Az 1926 és 1927 években a madárjelölésekben közreműködött munkatársak névsora annak megjelölésével, hogy hány madárfajt jelöltek és milyen mennyiségben; ezek között egy külföldi is szerepel: SLETGET A. G., a ki Madrid környékén fehér gólyákat jelölt. 2. A megjelölt fajok jegyzéke, megpótolva a kézrekerültekkel. 3. Az 1908-tól 1927-ig minden egyes évben megjelölt madarak mennyisége. 4. A gólyaszaporodási statisztika 1926-ra és 1927-re. 5. Az 1926/27-ben visszajelentett gyűrűs madarokról szóló kimutatás. 6. A külföldön jelölt és Magyarországon kézrekerült gyűrűs madarak jegyzéke.

Az 1926 évi jelölő munkatársak névsora.
Namenverzeichnis der Mitarbeiter im Jahre 1926.

Sorszám Nro	Munkatárs neve—Name des Mitarbeiters	Faj Art	Ad.	Pull.	Összesen Zusammen
1.	Agárdi Ede	10	5	102	107
2.	Bársony György	10	15	129	144
3.	Bohrandt Lajos	14	84	80	164
4.	Breuer György	35	36	276	312
5.	Fazekas László	4	1	68	69
6.	Hajek Antal	7	2	21	23
7.	Horn János	22	70	14	84
8.	Kabáczy Ernő	11	79	112	191
9.	Király Iván	5	3	20	23
10.	Kiss Sándor	1	—	1	1
11.	Krajesovits Ferenc	5	—	19	19

Sor- szám Nro	Munkatárs neve—Name des Mitarbeiters	Faj Art	Ad.	Pull.	Összesen Zusammen
12.	Krausz Károly	6	1	90	91
13.	Müller Péter	12	12	119	131
14.	Nagy László	1	6	—	6
15.	Pawlas Gyula	4	16	35	51
16.	Radetzky Dezső	4	—	18	18
17.	Rhédey Zoltán	4	—	166	166
18.	Schenk Henrik	1	—	5	5
19.	Schenk Jakab	14	81	226	307
20.	Szemere László	1	—	38	38
21.	Dr. Thóbiás Gyula	4	453	665	1.118
22.	Walzel József	5	4	26	30
23.	Br. Wardener Mihály	6	21	152	173
24.	Warga Kálmán	44	396	204	600
	Összesen — Zusammen	93	1.285	2.586	3.871

Az 1927 évi jelölő munkatársak névsora.
Namenverzeichnis der Mitarbeiter im Jahre 1927.

Sor- szám Nro	Munkatárs neve—Name des Mitarbeiters	Faj Art	Ad.	Pull.	Összesen Zusammen
1.	Agárdi Ede	9	4	53	57
2.	Bársony György	3	20	195	215
3.	Blaskó Mihály	1	—	31	31
4.	Breuer György	36	37	168	205
5.	Burnovszky István	2	5	20	25
6.	Csörgey Titus	2	—	15	15
7.	Farkas János	1	20	—	20
8.	Fodor József	2	—	17	17
9.	Graefl Andor	4	4	11	15
10.	Hajek Antal	9	6	76	82
11.	Hegymeghy Dezső	1	1	68	69
12.	Horn János	15	30	6	36
13.	Kabáczy Ernő	20	186	80	266
14.	Király Iván	3	—	31	31
15.	Krausz Károly	6	3	36	39
16.	Mikolás Kálmán	9	—	65	65
17.	Müller Péter	11	45	248	293
18.	Nagy László	6	—	20	20

Sorszám Nro	Munkatárs neve—Name des Mitarbeiters	Faj Art	Ad.	Pull.	Összesen Zusammen
19.	Pawlas Gyula	1	13	—	13
20.	Rhédey Zoltán	7	50	212	262
21.	Sarvajcz Ferenc	5	1	31	32
22.	Schenk Henrik sen.	2	4	—	4
23.	Schenk Henrik jun.	3	—	11	11
24.	Schenk Jakab	19	216	427	643
25.	Sikó Szilárd	6	1	11	12
26.	Sipos Antal	9	2	33	35
27.	A. G. Sletget	1	—	9	9
28.	Br. Sólmosy László	2	1	49	50
29.	Szemere Zoltán	2	1	1	2
30.	Dr. Thóbiás Gyula	4	270	402	672
31.	Vásárhelyi István	12	63	37	100
32.	Br. Wardener Mihály	4	7	68	75
33.	Warga Kálmán	42	359	779	1.138
	Összesen — Zusammen	105	1.349	3.210	4.559

Az 1926—1927 évben gyűrűzött madárfajok jegyzéke és mennyisége.

Verzeichnis und Anzahl der in den Jahren 1926—1927 beringten Vogelarten.

Sorszám Lauf. Nr.	Faj—Art	1925-ig össze- sen bis 1925 beringt	1926			1927			Kézrekerült Zurückgemeldet	
			ad.	pull.	össz. zusam- men	ad.	pull.	össz. zusam- men	1925-ig bis 1925.	1926/27- ben i. d. J. 1926/27.
1	<i>Acanthis cannabina</i>	39	20	1	21	9	—	9	—	—
2	<i>Acanthis linaria</i>	18	8	—	8	2	—	2	—	—
3	<i>Accentor modularis</i>	2	1	—	1	—	—	—	—	—
4	<i>Accipiter nisus</i>	5	3	—	3	3	—	3	—	1
5	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	69	—	16	16	1	13	14	—	—
6	<i>Acrocephalus palustris</i>	4	—	5	5	—	—	—	—	—
7	<i>Acrocephalus streperus</i>	5	—	7	7	—	20	20	—	—
8	<i>Aegithalos c. europaeus</i>	—	4	9	13	—	—	—	—	2
9	<i>Alauda arvensis</i>	276	1	42	43	—	1	1	1	—
10	<i>Anas boschas</i>	22	—	—	—	—	2	2	1	—
11	<i>Anas crecca</i>	—	—	—	—	—	1	1	—	—
12	<i>Ardea cinerea</i>	221	—	4	4	—	137	137	8	15
13	<i>Ardea purpurea</i>	872	—	—	—	—	191	191	40	11

Sorszám Lauf. Nr.	Faj—Art	1925-ig össze- sen bis 1925 beringt	1926			1927			Közrekerült Zurückgemeldet	
			ad.	pull.	össz. zusam- men	ad.	pull.	össz. zusam- men	1925-ig bis 1925.	1926/27- ben i. d. J. 1926/27.
14	Ardeola ralloides	583	—	3	3	—	6	6	18	—
15	Ardetta minuta	10	—	1	1	—	—	—	—	—
16	Asio accipitrinus	—	—	—	1	1	—	1	—	—
17	Asio otus	21	1	—	1	—	—	—	1	1
18	Astur palumbarius	—	1	2	3	—	—	—	—	1
19	Athene noctua	14	2	4	6	2	—	2	2	1
20	Buteo communis	5	1	1	2	3	—	3	2	1
21	Calidris arenaria	—	—	—	—	1	—	1	—	—
22	Caprimulgus europaeus	9	—	—	—	—	3	3	—	—
23	Carduelis elegans	84	54	2	56	84	20	104	1	2
24	Cerchneis tinnunculus	70	—	22	22	1	2	3	5	1
25	Cerchneis vespertinus	168	—	29	29	—	5	5	3	1
26	Certhia familiaris	—	—	—	—	1	—	1	—	—
27	C. f. macrodactyla	—	—	—	—	—	1	1	—	—
28	Charadrius alexandrinus	57	9	42	51	13	19	32	3	1
29	Chrysomitris spinus	21	26	—	26	41	1	42	—	—
30	Ciconia alba	7.054	1	302	303	—	220	220	102	16
31	Circus cyaneus	3	—	—	—	—	2	2	—	—
32	Clivicola riparia	331	126	149	275	12	44	56	—	4
33	Coccothraustes vulgaris	11	12	1	13	7	2	9	—	1
34	Coloeus m. spermologus	4	2	—	2	—	—	—	—	—
35	Columba palumbus	11	—	4	4	—	7	7	1	1
36	Coracias garrulus	16	2	5	7	—	27	27	—	—
37	Corvus frugilegus	15	6	—	6	—	—	—	—	—
38	Coturnix communis	39	—	2	2	4	6	10	—	—
39	Crex pratensis	4	—	—	—	—	4	4	—	—
40	Cuculus canorus	8	—	1	1	—	1	1	—	—
41	Cypselus apus	40	2	—	2	—	—	—	5	—
42	Delichon urbica	4.106	163	325	488	120	354	474	118	53
43	Dendrocopos m. pinetorum	8	—	—	—	3	—	3	—	—
44	Dendrocopos medius	4	—	14	14	—	2	2	—	—
45	Dendrocopos m. hortorum	3	—	2	2	—	—	—	—	—
46	Egretta alba	19	—	—	—	—	48	48	3	15
47	Emberiza calandra	42	—	4	4	—	2	2	—	—
48	Emberiza citrinella	89	42	1	43	26	1	27	1	1

Sorszám Lauf. Nr.	Faj—Art	bis 1925 beringt 1925-ig össze- sen	1926			1927			Kézrekerült Zurückgemeldet	
			ad.	pull.	össz. zusam- men	ad.	pull.	össz. zusam- men	1925-ig bis 1925.	1926/27- ben i. d. J. 1926/27.
49	Emberiza schoeniclus ...	9	1	1	2	—	—	—	1	—
50	Erithacus lusciniä ...	49	20	1	21	15	—	15	—	3
51	Erithacus phoenicurus ...	155	7	20	27	15	30	45	2	16
52	Erithacus rubecula ...	58	5	7	12	17	1	18	—	—
53	Erithacus titys ...	122	1	34	35	1	33	34	—	2
54	Falco subbuteo ...	1	—	—	—	1	—	1	—	1
55	Fringilla coelebs ...	95	24	—	24	14	10	24	—	—
56	Fringilla montifringilla ...	56	—	—	—	6	—	6	—	—
57	Fulica atra ...	96	1	3	4	2	10	12	7	—
58	Galerida cristata ...	25	3	—	3	1	—	1	—	—
59	Gallinago gallinaria ...	11	—	—	—	—	1	1	2	—
60	Gallinula chloropus ...	21	5	—	5	—	1	1	1	—
61	Garrulus glandarius ...	16	1	—	1	1	4	5	2	1
62	Glareola pratincola ...	1	—	1	1	—	2	2	—	—
63	Haliaëtus albicilla ...	23	—	—	—	—	—	—	2	1
64	Hirundo rustica ...	9.609	242	825	1.067	210	915	1.125	239	135
65	Hydrochelidon nigra ...	234	—	—	—	41	44	85	3	—
66	Jynx torquilla ...	412	4	53	57	3	3	6	4	—
67	Lanius collurio ...	237	—	53	53	2	91	93	—	—
68	Lanius excubitor ...	—	—	—	—	—	10	10	—	—
69	Lanius minor ...	61	—	18	18	6	18	24	—	—
70	Lanius senator ...	—	—	—	—	—	5	5	—	—
71	Larus ridibundus ...	3.327	1	1	2	17	31	48	146	—
72	Ligurinus chloris ...	74	39	1	40	19	1	20	—	—
73	Limosa aegocephala ...	138	29	13	42	19	6	25	7	5
74	Locustella luscinioides ...	—	—	4	4	—	—	—	—	—
75	Merops apiaster ...	2	—	—	—	1	—	1	—	—
76	Monticola saxatilis ...	2	—	—	—	—	3	3	—	—
77	Motacilla alba ...	105	1	5	6	1	2	3	—	—
78	Motacilla boarula ...	3	1	1	2	—	—	—	—	—
79	Muscicapa atricapilla ...	2	—	—	—	1	—	1	—	—
80	Muscicapa collaris ...	8	2	—	2	9	24	33	—	1
81	Muscicapa grisola ...	176	5	35	40	1	22	23	—	—
82	Nycticorax griseus ...	1.073	—	3	3	—	85	85	41	3
83	Oriolus galbula ...	168	1	12	13	2	6	8	2	1

Sorszám Lauf. Nr.	Faj—Art	1925-ig össze- sen bis 1925 beringt	1926			1927			Kézrekerült Zurückgemeldet	
			ad.	pull.	össz. zusam- men	ad.	pull.	össz. zusam- men	1295-ig bis 1925.	1926/27- ben i. d. J. 1926/27.
84	Ortygometra parva	3	—	—	—	—	4	4	—	—
85	Ortygometra porzana	12	—	—	—	1	—	1	—	—
86	Parus ater	65	—	3	3	—	10	10	1	—
87	Parus caeruleus	280	16	2	18	21	5	26	16	—
88	Parus major	2.172	158	120	278	273	142	415	113	73
89	Parus p. communis	211	4	1	5	3	3	6	22	—
90	Parus p. stagnatilis	—	11	—	11	4	4	8	—	12
91	Passer domesticus	441	64	31	95	7	1	8	5	6
92	Passer montanus	67	19	—	19	4	2	6	—	—
93	Pastor roseus	2.726	—	—	—	—	—	—	2	2
94	Perdix cinerea	147	10	10	20	50	2	52	3	1
95	Phasianus colchicus	1	15	—	15	46	10	56	—	2
96	Phasianus c. torquatus	3	1	—	1	—	—	—	—	—
97	Phylloscopus collybita	15	4	—	4	8	1	9	—	2
98	Phylloscopus sibilator	—	—	—	—	1	—	1	—	—
99	Phylloscopus trochilus	4	1	—	1	—	—	—	—	—
100	Pica rustica	32	—	1	1	2	—	2	3	1
101	Picus v. pinetorum	8	1	1	2	—	3	3	—	—
102	Patalea leucorodia	181	—	—	—	—	34	34	12	5
103	Plegadis falcinellus	728	—	47	47	—	164	164	21	5
104	Podiceps cristatus	1	1	—	1	—	—	—	—	—
105	Podiceps griseigena	—	—	—	—	1	—	1	—	—
106	Pyrrhula r. major	43	5	—	5	22	—	22	1	—
107	Regulus cristatus	—	1	—	1	—	—	—	—	—
108	Serinus c. hortulanus	12	7	11	18	10	14	24	—	—
109	Sitta e. caesia	56	3	—	3	1	2	3	9	2
110	Strix fl. guttata	9	—	—	—	4	10	14	3	4
111	Sturnus vulgaris	854	7	—	7	6	2	8	22	—
112	Sylvia atricapilla	24	4	2	6	9	2	11	—	—
113	Sylvia borin	27	—	—	—	1	4	5	—	—
114	Sylvia communis	30	—	—	—	1	—	1	—	—
115	Sylvia curruca	24	—	—	—	—	2	2	—	—
116	Sylvia nisoria	7	—	—	—	—	5	5	—	—
117	Syrnium aluco	7	4	—	4	1	3	4	1	1
118	Totanus calidris	306	9	8	17	33	15	48	10	3

Sorszám Lauf. Nr.	Faj — Art	1925-ig össze- sen bis 1925 beringt	1926			1927			Kézrekerült Zurückgemeldet	
			ad.	pull.	össz. zusam- men	ad.	pull.	össz. zusam- men	1925-ig bis 1925.	1926/27- ben i. d. J. 1926/27.
119	Totanus glareola	1	—	—	—	2	—	2	—	—
120	Tringa alpina	—	6	—	6	—	—	—	—	—
121	Troglodytes parvulus	14	3	—	3	—	—	—	—	—
122	Turdus merula	99	10	9	19	11	10	21	—	—
123	Turdus musicus	89	1	8	9	—	10	10	—	1
124	Turtur communis	52	—	11	11	3	25	28	—	—
125	Upupa epops	137	4	11	15	2	34	36	—	—
126	Vanellus capella	822	34	220	254	83	187	270	30	20
Összesen — Zusammen		—	1284	2587	3871	1349	3210	4559	—	438

**Az 1908—1927. években megjelölt madarak mennyisége.
Anzahl der jährlich berिंगten Vögel in den Jahren 1908—1927.**

1908.....	1.064	1916—19.	2.550
1909.....	2.940	1920—22.	2.179
1910.....	2.649	1923.....	2.388
1911.....	1.837	1924.....	2.274
1912.....	5.581	1925.....	6.182
1913.....	4.938	1926.....	3.871
1914.....	5.251	1927.....	4.559
1915.....	1.365	Összesen — Zusammen ...	49.618

**Gólyaszaporodási kimutatás az 1926. évről.
Storchvermehrungs-Statistik des Jahres 1926.**

Tételszám Lauf. Nr.	Jelölő állomás Markierungs-Station	Fészkek — Horst mit						Fészkek száma Anzahl der Horste	Fiókák száma Anzahl der Jungen
		1	2	3	4	5	6		
		fiókéval — Jungen							
1.	Abauj-Torna megye — Komitat	2	8	13	9	5	—	37	118
2.	Acsalag	—	5	4	—	—	—	9	22
3.	Bágyog	—	—	1	—	—	—	1	3
4.	Bugyi	—	1	1	3	—	—	5	17
5.	Derecske	—	—	—	1	—	—	1	4
6.	Dör	1	1	2	—	—	—	4	9
7.	Gelej	1	1	3	2	1	—	8	25
8.	Gulács	3	5	5	—	—	—	13	28
9.	Hete	—	1	1	—	—	—	2	5
10.	Máriakéménd	—	—	1	—	—	—	1	3

Tételszám Lauf. Nr.	Jelölő állomás Markierungs-Station	Fészkek — Horst mit						Fészkek száma Anzahl der Horste	Fiókák száma Anzahl der Jungen
		1	2	3	4	5	6		
		fiókával — Jungen							
11.	Márok	—	—	1	1	1	—	2	7
12.	Márokpapi	—	1	—	1	—	—	2	6
13.	Nagycsákány	—	1	1	1	—	—	4	14
14.	Osló	—	1	1	—	1	—	2	5
15.	Rábaszovát	—	4	2	1	—	—	7	18
16.	Sári	—	—	2	3	—	—	6	23
17.	Szeged	—	—	—	1	—	—	1	4
18.	Szilsárcsány	1	—	1	—	—	—	2	4
19.	Szür	—	—	1	—	—	—	1	3
20.	Tarpa	—	2	7	4	—	—	13	41
	Összesen — Zusammen	8	31	47	27	8	—	121	359

Szaporodási arányszám: — Vermehrungs-Koeffizient: 2.96.

Gólyaszaporodási kimutatás az 1927. évről.
Storchvermehrungs-Statistik des Jahres 1927.

Tételszám Lauf. Nr.	Jelölő állomás Markierungs-Station	Fészkek — Horst mit						Fészkek száma Anzahl der Horste	Fiókák száma Anzahl der Jungen
		1	2	3	4	5	6		
		fiókával — Jungen							
1.	Abauj-Torna megye — Komitat	5	6	8	9	—	—	28	77
2.	Acsalag	—	1	—	—	—	—	1	2
3.	Barbacs	—	1	—	1	—	—	2	6
4.	Bágyog	—	—	1	—	—	—	1	3
5.	Beregdaróc	—	—	—	1	1	—	2	9
6.	Beregsurány	1	—	—	—	—	—	1	1
7.	Bodonhely	—	—	—	1	—	—	1	4
8.	Bogyoszló	—	—	1	—	—	—	1	3
9.	Bugyi	1	6	3	—	1	—	11	27
10.	Csaroda	—	1	1	2	—	—	4	13
11.	Csorna	1	5	3	—	—	—	9	20
12.	Daraboshegy	—	—	1	—	—	—	1	3
13.	Farád	—	—	1	—	—	—	1	3
14.	Gelej	1	4	2	—	—	—	7	15
15.	Gulács	—	4	1	—	—	—	5	11
16.	Hete	—	—	1	—	—	—	1	3
17.	Kétutköz	—	—	1	—	—	—	1	3
18.	Maglóca	—	—	1	—	—	—	1	3
19.	Máriakéménd	—	—	1	—	—	—	1	3
20.	Márokpapi	—	1	1	—	—	—	2	5
21.	Osló	—	1	—	—	—	—	1	2
22.	Rábaszovát	—	—	4	—	—	—	4	12
23.	Sári	1	5	2	1	—	—	9	21
24.	Tarpa	—	1	3	—	—	—	4	11
	Összesen — Zusammen	10	36	36	15	2	—	260	99

Szaporodási arányszám: — Vermehrungs-Koeffizient: 2.62.

Az 1926/27 években visszajelentett gyűrűs madarak jegyzéke.

Charadrius alexandrinus L. — Széki lile.

Anyamadár; gyűrűszám 29.066; fészekről fogtam 1926. VI. 14.-én Apaj pusztán. Fészekről fogtam 1927. IV. 29.-én ugyanott.

Vanellus capella SCHAEFF. — Bibic.

1. Fióka; gyűrűszám 16.354; jelöltem 1923. VI. 7.-én Ürbő pusztán; fészekről fogtam ugyanott 1927. V. 17.-én.

Kor: 4 év.

2. Anyamadár; gyűrűszám 19.868; fészekről fogtam 1925. IV. 27.-én Ürbő; ugyanott fészekről fogtam ugyanabban a határrészben 1926. V. 2.-án.

3. Anyamadár; gyűrűszám 19.665; fészekről fogtam 1926. V. 2.-án Ürbő; fészekről fogtam ugyanott, de más határrészben 10 km. távolságban 1928. IV. 23.

4. Fióka; gyűrűszám 19.851; jelöltem 1926. IV. 25. Apaj; fészekről fogtam ugyanott 1928. V. 12.

Kor: 2 év.

5. Anyamadár; gyűrűszám 19.041; fészekről fogtam 1926. V. 13. Ürbő; ugyanott, de más határrészben 2 km. távolságban fészekről fogtam 1927. V. 7.

6. Anyamadár; gyűrűszám 29.291; fészekről fogtam 1927. IV. 30. Ürbő; ugyanott, ugyanabban a határrészben fészekről fogtam 1928. IV. 19.

7. Anyamadár; gyűrűszám 19.837; fészekről fogtam Ürbő 1925. V. 21; kézrekerült 1928. II. 22. Santander, Spanyolország. ANTONIO GUTIERREZ jelentése.

Távolság: 1860 km. Irány: Ny—DNy.

8. Anyamadár; gyűrűszám 29.277; fészekről fogtam Ürbő 1927. IV. 29; elejtve 1928. I. 3. Landudal (Quimper) Bretagne, Franciaország.

Távolság: 1800 km. Irány: Ny—ÉNy.

9. Fióka; gyűrűszám 19.578; jelöltem 1925. VI. 10. Apaj; elejtették 1925. XII. 8. L'Île d'Elbe mellett a Sevre folyó mentén, Franciaország, Vendée dep. lásd: Le Chasseur Français 1926. p. 264.

Kor: 6 hónap. Távolság: 1600 km. Irány: Ny.

10. Fióka; gyűrűszám 29.239; jelöltem 1926. VI. 14. Ürbő. Elejtették 1926. XI. 6. Vignola mellett Olaszországban Ponte Galera közelében. CESARE NAVONE értesítése.

Kor: 5 hónap. Távolság: 820 km. Irány: DNy.

11. Fióka ; gyűrűszám 29.103 ; jelölte WARGA KÁLMÁN 1926. V. 21. A p a j. Elejtették 1927. XI. 30. Arleuse mellett, Douai közelében Franciaország, Nord dep. Le Chasseur Français 1928. p. 205.

Kor: 1 év 6 hónap. Távolság: 1400 km. Irány: ÉNy.

12. Fióka ; gyűrűszám 29.109 ; jelölte WARGA K. 1926. V. 21. A p a j. Elejtve 1926. XII. 30. Vercelli, Olaszország, Piemonte prov. FRANCESCO CARON értesítése.

Kor: 7 hónap. Távolság: 850 km. Irány: Ny—DNy.

13. Fióka ; gyűrűszám 14.093 ; jelöltem 1926. V. 13. A p a j. Elejtve 1927. II. 12. Sa Torreta, Menorca sziget Baleári szigetecsoport, Spanyolország. E. CASTANOS értesítése.

Kor: 9 hónap. Távolság: 1450 km. Irány: DNy.

14. Fióka ; gyűrűszám 19.033 ; jelöltem 1926. V. 2. Ürbő. Elejtették 1928. II. 25. Pieve del Cairo prov. Lomellina, Italia, LUIGI ROSSI értesítése.

Kor: 1 év. Távolság: 800 km. Irány: DNy.

15. Fióka ; gyűrűszám 19.853 ; jelöltem 1926. IV. 25. A p a j. Elejtették 1927. III. 3. La Palme, dep. Aude, Franciaország. Le Chasseur Français 1927. p. 269.

Kor: 11 hónap. Távolság: 1350 km. Irány: Ny—DNy.

16. Fióka ; gyűrűszám 40.060 ; jelöltem 1927. VI. 20. Szunyog. Elejtve 1927. IX. 22. Nantes, Franciaország. DR. VADÁSZ IMRE értesítése.

Kor: 3 hónap. Távolság: 1620 km. Irány: Ny.

17. Fióka ; gyűrűszám 40.055 ; jelöltem 1927. VI. 10. A p a j. Kézrekerült 1927. VIII. 27. Masi Torello, Ferrara, Itália. DR. A. BENNATI és ÖTVÖS BALÁZS értesítése.

Kor: 2 hónap. Távolság 680 km. Irány: DNy.

18. Fióka ; gyűrűszám 40.003 ; jelöltem 1927. V. 17. Szunyog. Kézrekerült 1927. X. 26. Furbara, prov. Róma, Itália. A. MESTICI értesítése.

Kor: 5 hónap. Távolság: 830 km. Irány: DNy.

19. Fióka ; gyűrűszám 37.706 ; jelöltem 1927. VI. 20. Ürbő. Elejtve 1927. dec. Zeraïa, Algir. Le Chasseur Français 1928. p. 77.

Kor: 6 hónap. Távolság: 1600 km. Irány: DNy.

20. Fióka ; gyűrűszám 40.050 ; jelöltem 1927. VI. 10. A p a j. Elejtve 1928. március. Tiaret, Algir. Le Chasseur Français 1928. p. 140.

Kor: 10 hónap. Távolság: 2050 km. Irány: DNy.

Totanus calidris L. — Vöröslábú cankó.

1. Anyamadár ; gyűrűszám 6201 ; fészekről fogtam 1914. IV. 18. Ürbő. Elejtve 1928. VII. 2. Hajdunánás. LAKNER GYULA értesítése.

Idő: 14 év. Távolság: 165 km. Irány: K—ÉK.

2. Fióka; gyűrűszám 19.037; jelöltem 1926. V. 2. Ürbő. Elejtve 1926. nov. havában S. Ferdinando di Puglia, prov. Foggia, Itália. G. PIAZZOLLA fu LEONARDO értesítése.

Kor: 6 hónap. Távolság: 750 km. Irány: D—DNy.

3. Anyamadár; gyűrűszám 29.078; fészekről fogtam 1927. V. 7. Ürbő. Elejtve 1928. január Fetzara tó, prov. Constantine, Algir. Le Chasseur Français 1928. p. 11.

Idő: 8 hónap. Távolság: 1550 km. Irány: DNy.

Limosa aegocephala BECHST. — **Nagy goda.**

1. Anyamadár; gyűrűszám 19.418; fészekről fogtam 1924. V. 22. Ürbő. Ujra fészekről fogtam 1926. V. 13. ugyanott és pontosan ugyanabban a határrészben.

2. Anyamadár; gyűrűszám 19.688; fészekről fogtam 1926. V. 2. Ürbő. Ujból fészekről fogtam 1927. V. 17. ugyanott, de más határrészben, kb. 2 km-nyire az eredeti fészkelőhelytől.

3. Anyamadár: gyűrűszám 19.681; jelöltem 1926. V. 2. Ürbő. Elejtve 1927. V. 30. ugyanott, kb. 3 km-nyire az eredeti fészkelő helytől.

4. Fióka; gyűrűszám 28.081; jelöltem 1927. VI. 20. Szunyog. Elejtve 1928. június. Ürbő.

Kor 1 év. Távolság: 10 km. Irány: DK.

5. Anyamadár; gyűrűszám 28.314; jelöltem 1927. V. 17. Ürbő. Elejtve 1928. IV. 10. Molinella, prov. Bologna, Itália. VITT. FORLANI értesítése.

Idő: 11 hónap. Távolság: 700 km. Irány: Ny—DNy.

Plegadis falcinellus L. — **Batla.**

1. Fióka; gyűrűszám 27.703; jelöltem 1926. VII. 5. Kisbalaton. Elejtve 1926. VII. 28. S s a m a r a, Oroszország. DR. STRESEMANN E. értesítése az „Uragus“ 1927. p. 35. közleménye alapján.

Kor: 1 hónap. Távolság: 2600 km. Irány: K—ÉK.

2. Fióka: gyűrűszám 27.524; jelölte SZEMERE L. 1926. VI. 15. Kisbalaton. Elejtve 1926. IX. 11. Breda, Hollandia. DR. E. D. VAN OORT értesítése.

Kor: 3 hónap. Távolság: 1050 km. Irány: ÉNy.

3. Fióka; gyűrűszám 27.515; jelölte SZEMERE L. 1926. VI. 15. Kisbalaton. Elejtve 1926. IX. 9. Oost Voorne, Hollandia. P. A. HENS értesítése.

Kor: 3 hó. Távolság: 1100 km. Irány: ÉNy.

4. Fióka; gyűrűszám 27.519; jelölte SZEMERE L. 1926. VI. 15.

Kisbalaton. Elejtve 1926. őszén. Sylte, Surnadal, Norvégia. NATVIG L. R. értesítése.

Kor: 3 hó. Távolság: 1900 km. Irány: É—ÉNy.

5. Fióka; gyűrűszám 40.592; jelölte WARGA K. 1927. VI. 17. Kisbalaton. Elejtve Kisiljevo, Požarevac, Szerbia, 1927. VIII. 5. MÜLLER FR. értesítése.

Kor: 2 hónap Távolság: 400 km. Irány: DK.

6—9. Ismeretlen gyűrűszámmal WARGA KÁLMÁN ornithologus és GULYÁS J. kócsagőr, 1927. VI. 18-án a jelölések alkalmával láttak 4 darab gyűrűs példányt. A távcsővel a gyűrűt pontosan látták, köztük volt egy rézgyűrűs példány is.

Platalea leucorodia L. — Kanalas gém.

1. Fióka; gyűrűszám 9552; jelöltem 1925. V. 28. Kisbalaton. Kézrekerült 1928. V. 18. Újözora (Uzdin), jugoszláv megszállot területen. Uzdini Vadászegylet értesítése.

Kor: 3 év. Távolság: 300 km. Irány: DK.

2. Fióka; gyűrűszám 32.908; jelöltem 1927. V. 21. Kisbalaton Kézrekerült 1927. VII. 19. Bellye, jugoszláv megszállott terület. PROF. PLANČIČ J. értesítése.

Kor: 2 hónap. Távolság: 170 km. Irány: DK.

3. Fióka; gyűrűszám 32.911; jelöltem 1927. V. 21. Kisbalaton elejtve 1928. V. 5. Santi-Quaranti, Albania. LUCA MIMBELLI értesítée.

Kor: 1 év. Távolság: 700 km. Irány: D—DK.

4. Fióka; gyűrűszám 32.902; jelöltem 1927. V. 21. Kisbalaton. Elejtve 1928. V. 10. Sambiasse, Catanzaro, Olaszország. PANZINO SALVATORE fu PIETRO értesítése.

Kor: 1. év. Távolság: 850 km. Irány: D.

5. Fióka; gyűrűszám; 8476. jelölte WARGA K. 1927. V. 29. Kisbalaton; elejtve 1927. VIII. 5. Gombos, jugoszláv megszállot terület. KOMÁROMI ISTVÁN értesítése.

Kor: 2 hónap. Távolság: 200 km. Irány: DK.

Ciconia alba BECHST. — Fehér gólya.

1. Fióka; gyűrűszám 6.060; jelöltem 1913. VII. 11. Ballony, Győr m. holtan találták 1917-ben Middelburg-ban, Transvaal, Délafrika. MAY J. értesítése.

Kor: 4 év. Távolság: 7.300 km. Irány: D—DK.

2. Fióka; gyűrűszám 6.345; jelöltem 1914. VII. 3. Tiszatarján. Kézrekerült 1915. április, Armant, Felsőegyptom. LEBNAN B. értesítése.

Kor: 9 hónap. Távolság: 2.700 km. Irány: DK.

3. Fióka; gyűrűszám 8.674; jelölte PLATTHY Á. 1915. VII. 7. Tisza-

tarján; holtan találva 1922-ben Rooiwal farmon, Rustenburg, Transvaal, Délafrika. BAUDINET G. W. értesítése.

Kor: 7 év. Távolság: 8.250 km. Irány: D—DK.

4. Fióka; gyűrűszám 6.649; jelölte WÁHL I. 1916 nyarán, Apatin; elejtve 1926. V. 30. Szigetcsép, Pest m. MITTERMANN B. értesítése.

Kor: 10 év. Távolság: 170 km. Irány: É.

5. Fióka; gyűrűszám 7.217; jelölte AGÁRDI E. 1922. VII. 1. Szederkény, Baranya m.; holtan találva 1926. VII. 10. Alexandra puszta, Somogy m. Erdősokonyai uradalom értesítése.

Kor: 4 év. Távolság: 75 km. Irány: Ny.

6. Fióka; gyűrűszám 9.379; jelölte DR. THÓBIÁS GY. 1925. VI. 19. Komjáti, Abauj T. m; sebesülten elfogták 1925. őszén. Berekböszörmény, Bihar m. DORNER BÉLA és BEREI RÓZA értesítése.

Kor: 3 hónap. Távolság: 170 km. Irány: D—DK.

7. Fióka; gyűrűszám 9.387; jelölte DR. THÓBIÁS GY. 1925. VI. 24. Vilmány, Abauj T. m; kézrekerült 1926. V. 30. Ležimir, Mitrovica, Jugoszlávia. PERA SIŠKOVIĆ értesítése.

Kor: 11 hónap. Távolság: 410 km. Irány: D—DNy.

8. Fióka; gyűrűszám 9.373; jelölte DR. THÓBIÁS GY. Komjáti, Abauj T. m; kézrekerült 1926-ban, Adua-ban, északi Abessziniában. Az abessziniai RAS TAFARI értesítése az Addis Abeba-i osztrák konzul útján.

Kor: 1 év. Távolság: 4250 km. Irány: D—DK.

9. Fióka; gyűrűszám 9.348; jelölte 1925. VI. 18. DR. THÓBIÁS GY. Bódvarákó, Abauj T. m; jégverésben elpusztult 1927. II. 23. Mount Frere, Kapföld. The Kaffrarian Museum értesítése.

Kor: 1 év 8 hónap. Távolság: 8.800 km. Irány: D—DK.

10. Fióka; gyűrűszám 9.612; jelölte 1926. VII. 15. KIRÁLY I. Rábaszovát, Sopron m; holtan találták 1927. jan. 1. Serowe, Kanya, Bechuanföld, Délafrika. A budapesti angol követség értesítése.

Kor: 6 hónap. Távolság: 8.150 km. Irány: D—DK.

11. Fióka; gyűrűszám 32.603; jelölte FAZEKAS LÁSZLÓ 1926. VII. 9. Ürbő; holtan találták 1927. II. 9.-én Schuinsdrift, Transvaal, Délafrika. The Farmers Weekly értesítése.

Kor: 7 hónap. Távolság: 8.150 km. Irány: D—DK.

12. Fióka; gyűrűszám 9.909; jelölte DR. THÓBIÁS GY. 1926. VII. 8. Komjáti, Abauj T. m; kézrekerült 1926. X. 1. Kassala, Szudán. BROCKLEHURST H. C. értesítése.

Kor: 3 hónap. Távolság: 4.200 km. Irány: DK.

13. Fióka; gyűrűszám 9.129; jelölte KABÁ CZY E. 1926. VI. 19. Tarpa, Bereg m; kézrekerült 1927. II. 14. Roseires, Szudán. Game Preserv. Dep., Khartoum értesítése.

Kor: 7 hónap. Távolság: 4.250 km. Irány: D—DK.

14. Fióka; gyűrűszám 41.376; jelölte BLASKÓ M. 1927. VII. 7. Sári, Pest m; holtan találták 1927. VIII. 26. Ferdinandovo, Bulgária; DR. BURESCH I. értesítése.

Kor: 2 hónap. Távolság: 650 km. Irány: DK.

15. Fióka; gyűrűszám 41.068; jelölte DR. THÓBIÁS GY. 1927. VII. 13. Csobád, Abauj T. m; kézrekerült 1927. augusztus. Roman, Bulgária. DR. BURESCH I. értesítése.

Kor: 1 hónap. Távolság: 650 km. Irány: DK.

16. Fióka; gyűrűszám 32.563; jelölte BÁRSONY GY. 1927. VIII. 8. Gelej, Borsod m; elejtve 1927. IX. 2. Nagyrozvagy, Zemplén m. BÁRSONY GY. értesítése.

Kor: 1 hónap. Távolság: 100 km. Irány: ÉK.

Nycticorax griseus L. — Bakcsó.

1. Fióka; gyűrűszám 3.542; jelölte WARGA K. 1927. V. 27. Kisbalaton; elevenen elfogatott 1927. VII. 27. Csököly, Somogy m. Csökölyi főjegyző értesítése.

Kor: 2 hónap. Távolság: 50 km. Irány: DK.

2. Fióka; gyűrűszám 3.546; jelölte WARGA K. 1927. V. 27. Kisbalaton; elejtve 1928. IV. 30. Govone, prov. Cuneo, Itália. Dr. GIOV. MARELLO értesítése.

Kor: 11 hónap. Távolság: 800 km. Irány: DNy.

3. Fióka; gyűrűszám 3.528; jelölte WARGA K. 1927. V. 27. Kisbalaton; elfogva 1927. VIII. 19. Aquileja, Itália. Dr. A. MARCHESINI-PIEMONTESE értesítése.

Kor: 3 hónap. Távolság: 350 km. Irány: DNy.

Ardea cinerea L. — Szürke gém.

1. Fióka; gyűrűszám 8.489; jelölte WARGA K. 1927. V. 30. Kisbalaton; elejtve 1927. VII. 25. Kápolnapuszta. JAKSICH D. értesítése.

Kor: 2 hónap. Távolság: 20 km. Irány: DNy.

2. Fióka; gyűrűszám 2.862; jelölte WARGA K. 1927. VI. 17. Kisbalaton; elejtve 1927. VII. 18. Felsőseged. BUGLY P. értesítése.

Kor: 1 hónap. Távolság: 40 km. Irány: D.

3. Fióka; gyűrűszám 32.819; jelölte WARGA K. 1927. V. 30. Kisbalaton; elejtve 1927. VII. 21. Gige. LENKEI A. értesítése.

Kor: 2 hónap. Távolság: 50 km. Irány: DK.

4. Fióka; gyűrűszám 32.803; jelölte WARGA K. 1927. V. 30. Kisbalaton; elejtve 1927. VIII. 17. Nemeskeresztúr. SZÉKELY I. értesítése.

Kor: 3 hónap. Távolság: 50 km. Irány: É.

5. Fióka; gyűrűszám 3.350; jelölte WARGA K. 1927. V. 29. Kisbalaton; elejtve 1927. VIII. 12. Lábod. PELTZMANN J. értesítése.

Kor: 3 hónap. Távolság: 55 km. Irány: D—DK.

6. Fióka; gyűrűszám 32.861; jelölte WARGA K. 1927. VI. 19. Kisbalaton; elejtve 1927. VIII. 27. Szigetvár. GR. ANDRÁSSY M. értesítése.

Kor: 2 hónap. Távolság: 80 km. Irány: DK.

7. Fióka; gyűrűszám 32.949; jelölte WARGA K. 1927. VI. 18. Kisbalaton; elejtve 1927. IX. 4. Gusztáv műve. BRANDTNER GY. értesítése.

Kor: 3 hónap. Távolság: 90 km. Irány: DK.

8. Fióka; gyűrűszám 3.345; jelölte WARGA K. 1927. V. 28. Kisbalaton; elejtve 1927. VII. 25. Börzsönypuszta. SZÜCS G. értesítése

Kor: 2 hónap. Távolság: 110 km. Irány: DK.

9. Fióka; gyűrűszám 3.334; jelölte WARGA K. 1927. V. 28. Kisbalaton; elejtve 1927. VII. 12. Pinnye. SCHERG H. értesítése.

Kor: 2 hónap. Távolság: 110 km. Irány: É—ÉNy.

10. Fióka; gyűrűszám 8.354; jelöltem 1927. VI. 17. Kisbalaton; elejtve 1927. VII. 30. Dávod. Püspökpusztai bérgazdaság értesítése.

Kor: 2 hónap. Távolság: 150 km. Irány: DK.

11. Fióka; gyűrűszám 32.913; jelöltem 1927. V. 21. Kisbalaton; elejtve 1927. VIII. 20. Čigoč, Zágráb m. ROLLA N. értesítése.

Kor: 3 hónap. Távolság: 150 km. Irány: DNy.

12. Fióka; gyűrűszám 3.332; jelölte WARGA K. 1927. V. 28. Kisbalaton; elejtve 1927. VII. 22. Novska, Požega m. ZIGA HAROSTOVIĆ értesítése.

Kor: 2 hónap. Távolság: 160 km. Irány: DNy.

13. Fióka; gyűrűszám 8.496; jelölte WARGA K. 1927. V. 30. Kisbalaton; elejtve 1927. VIII. 16. Sajószentpéter. MARTONCSIK F. értesítése.

Kor: 3 hónap. Távolság: 320 km. Irány: ÉK.

14. Fióka; gyűrűszám 32.916. jelöltem 1927. V. 21. Kisbalaton; elejtve 1927. VII. 30. Dwor Gotysz, Chybie, Lengyelország. KRZEMIECI F. értesítése.

Kor: 2 hónap. Távolság 400 km. Irány: ÉK.

15. Fióka; gyűrűszám 3.318; jelölte WARGA K. 1927. V. 27. Kisbalaton; elejtve 1927. X. 20. Pachino, Sicília. LIBERO BELLOMIA értesítése.

Kor: 5 hónap. Távolság: 1.150 km. Irány: D—DNy.

Ardea purpurea L. — Vörös gém.

1. Fióka; gyűrűszám 298; jelölte SCHUH V. 1910 nyarán. Bellyei rét; elejtve 1926. VI. 7. ugyanott. VALKAI I. értesítése.

Kor: 16 év.

2. Fióka; gyűrűszám 29.724; jelölte WARGA K. 1927. V. 29. Kisbalaton; holtan találva 1927. VII. 17. SÁVOLY. HOLLÓSY J. értesítése.
Kor: 2 hónap. Távolság: 10 km. Irány: D.

3. Fióka; gyűrűszám 32.847; jelölte WARGA K. 1927. VIII. 15. Kisbalaton; elejtve 1927. VIII. 15. TAPSONY. RÉCSEY A. értesítése.
Kor: 2 hónap. Távolság: 30 km. Irány: D—DK.

4. Fióka; gyűrűszám 32.827; jelölte WARGA K. 1927. VI. 19. Kisbalaton; elejtve 1927. VII. 30. Iharos. BREUER GY. értesítése.
Kor: 2 hónap. Távolság: 40 km. Irány: D.

5. Fióka; gyűrűszám 32.874; jelölte WARGA K. 1927. VI. 19. Kisbalaton; elejtve 1927. IX. 16. Öttevény. PECHTOL J. értesítése.
Kor: 3 hónap. Távolság: 110 km. Irány: É—ÉK.

6. Fióka; gyűrűszám 32.851; jelölte WARGA K. 1927. VI. 19. Kisbalaton; elejtve 1927. VII. 31. Poljana, Jugoszlavia. QUINZ J. E. értesítése.

Kor: 2 hónap. Távolság: 170 km. Irány: DK.

7. Fióka; gyűrűszám 29.705; jelölte WARGA K. 1927. V. 29. Kisbalaton; holtan találva 1927. VII. 30. Seebarn bei Grasenwörth, Alsó-Ausztria.

Kor: 2 hónap. Távolság: 250 km. Irány: ÉNy.

8. Fióka; gyűrűszám 2.900; jelölte WARGA K. 1927. VI. 18. Kisbalaton; elejtve 1927. VIII. 15. Slawkow, Olkusz, Lengyelország. ABRAMOWICZ I. értesítése.

Kor: 2 hónap. Távolság: 450 km. Irány: É-ÉK.

9. Fióka; gyűrűszám 3.433; jelölte WARGA K. 1927. V. 29. Kisbalaton; elejtve 1927. IX. 5. Greiffenberg, Szilézia, Németország. EHRIG N. értesítése.

Kor: 3 hónap. Távolság: 500 km. Irány: ÉNy.

10. Fióka; gyűrűszám 2.899; jelölte WARGA K. 1927. VI. 18. Kisbalaton; elejtve 1927. X. 7. Lanciano, Chieti, Olaszország. CAV. ARV. CARLO DE LEONARDIS értesítése.

Kor: 4 hónap. Távolság: 550 km. Irány: D—DNy.

11. Fióka; gyűrűszám 2.877; jelölte WARGA K. 1927. VI. 18. Kisbalaton; elejtve 1927. X. 15. Salerno, Olaszország. GAETANO ARIGHANO értesítése.

Kor: 4 hónap. Távolság: 700 km. Irány: D—DNy.

Egretta alba L. — Nagy kócsag.

1. Fióka; gyűrűszám 8.463; jelölte WARGA KÁLMÁN 1927. V. 29. Kisbalaton; holtan találva 1927. VI. 27. ugyanott. GULYÁS J. értesítése.

Kor: 1 hónap.

2. Fióka; gyűrűszám 32.945; jelölte WARGA K. 1927. VI. 18. Kisbalaton; holtan találva 1927. VII. 24. ugyanott. GULYÁS J. értesítése.
Kor: 1 hónap.

3. Fióka; gyűrűszám 8.467; jelölte WARGA K. 1927. V. 29. Kisbalaton; holtan találva 1927. szept. Pellérd. Dr. UNGER E. jelentése.
Kor: 4 hónap. Távolság: 100 km. Irány: DK.

4. Fióka; gyűrűszám 32.925; jelöltem 1927. V. 21. Kisbalaton; holtan találva 1927. szept. Pellérd. Dr. UNGER E. jelentése.
Kor: 4 hónap. Távolság: 100 km. Irány: DK.

5. Fióka; gyűrűszám 32.929; jelöltem 1927. V. 21. Kisbalaton; elejtve 1927. IX. 15. Lébény, FOPPR E. értesítése.
Kor: 4 hónap. Távolság: 120 km. Irány: É—ÉK.

6. Fióka; gyűrűszám 40.685; jelölte WARGA K. 1927. VI. 18. Kisbalaton; elejtve 1927. VIII. 2. Kémes. SEBŐK K. értesítése.
Kor: 2 hónap. Távolság: 130 km. Irány: DK.

7. Fióka; gyűrűszám 8.462; jelölte WARGA K. 1927. V. 29. Kisbalaton; elejtve 1927. VIII. 28. Marchegg. Marcheggi erdőhivatal értesítése.
Kor: 3 hónap. Távolság: 180 km. Irány: É.

8. Fióka; gyűrűszám 2.885; jelölte WARGA K. 1927. VI. 18. Kisbalaton; elejtve 1927. VIII. 12. Morvaszentjános. MAXIAN P. értesítése.
Kor: 2 hónap. Távolság: 220 km. Irány: É.

9. Fióka; gyűrűszám 2.890; jelölte WARGA K. 1927. VI. 18. Kisbalaton; elejtve 1927. XII. 23. Reljevo, Sarajevo. Dr. BOLKAY J. értesítése.
Kor: 6 hónap. Távolság: 320 km. Irány: D—DK.

10. Fióka; gyűrűszám 32.935; jelöltem 1927. V. 21. Kisbalaton; elejtve 1927. XI. 17. Portogruaro, Olaszország. ARNALDO IBERATI értesítése.
Kor: 6 hónap. Távolság: 350 km. Irány: DNY.

11. Fióka; gyűrűszám 8.469; jelölte WARGA K. 1927. V. 29. Kisbalaton; elejtve 1927. XII. 28. Montalto di Castro, Olaszország. CAV. PROF. DOTT. GUIDO ANICHINI értesítése.
Kor: 7 hónap. Távolság: 650 km. Irány: DNY.

12. Fióka; gyűrűszám 8.465; jelölte WARGA K. 1927. V. 29. Kisbalaton; elejtve 1928. ápr. 10. körül Valona, Albánia. B. ST. DHIAMANDI értesítése.
Kor: 11 hónap. Távolság: 750 km. Irány: D—DK.

13. Fióka; gyűrűszám 40.681; jelölte WARGA K. 1927. VI. 18. Kisbalaton; elejtve 1927. XI. 25. Cagliari, Szardinia szigetén. E. GRASSI értesítése.
Kor: 5 hónap. Távolság: 1050 km. Irány: DNY.

14. Fióka ; gyűrűszám 2.888 ; jelölte WARGA K. 1927. VI. 18. Kisbalaton ; elejtve 1927. XII. 19. Zéryphos, Cycládi szigetcsoport, Görögország. A. PANDELI LIVANIOS értesítése.

Kor : 6 hónap. Távolság : 1200 km. Irány : DK.

15. Fióka ; gyűrűszám 8.471 ; jelölte WARGA K. 1927. VI. 29. Kisbalaton ; holtan találva 1927. szeptember, Tüsképuszta, Baranya m. DR. UNGER E. jelentése.

Kor : 4 hónap. Távolság : 100 km. Irány : DK.

Megemlítendő még, hogy Tüskés-en 5 drb mutatkozott, ezek közül ismeretlen tettesek 1-et lelőttek, de a hullát nem vitték magukkal. Ugyanaz történt Pellérd-en is, hol 12 darab kócsag időzött hosszabb időn keresztül háborítlanul, a mig szintén ismeretlen tettesek 3 darabot lelőttek, a melyek közül 2 volt gyűrűs.

Phasianus colchicus L. — Fácán.

1. Anyamadár ; gyűrűszám 9.424 ; jelölte BREUER GY. 1926. IV. 3. Fertőrákos ; kézrekerült 1926. VI. 1. ugyanott.

2. Anyamadár ; gyűrűszám 29.570 ; jelölte BREUER GY. 1927. II. 11. Sopron ; elejtve 1927. okt. 7. Lakfalva, HEINZL L. értesítése.

Idő : 8 hónap. Távolság : 13 km. Irány : DNY.

Perdix cinerea LATH. — Fogoly.

Komotauból, Csehországból hozatott s vérfelfrissítés céljából szabadon engedett madár ; gyűrűszám 4.420 ; jelölte BOHRANDT L. 1923. II. 23. Eperjes ; elejtve 1926. szept. 5. ugyanott.

Idő : 3 év 6 hónap.

Columba palumbus L. — Örvös galamb.

Fióka ; gyűrűszám 16.171 ; jelölte WALZEL J. 1926. XI. 3. Nagycsákány ; elejtve 1927. VII. 22. Rátót.

Kor : 9 hónap. Távolság : 5 km. Irány : Ny.

Astur palumbarius L. — Héja.

Fióka ; gyűrűszám 2.851 ; jelölte BREUER GY. 1926. VI. 14. Brennbérg ; elejtve 1927. IV. 20. Nagyczenk. MAILÁTH L. értesítése.

Kor : 10 hónap. Távolság : 16 km. Irány : D—DK.

Accipiter nisus L. — Karvaly.

Öreg ; gyűrűszám 19.009 és 29.034 ; jelölte WARGA K. 1927. II. 8. Budapest ; kézrekerült 1927. III. 18. Kispeszt. CERVA F. értesítése.

Idő : 1 hónap. Távolság : 6 km. Irány : DK.

Buteo communis LESSON. — **Egerész ölyv.**

Öreg ; gyűrűszám 3.359 ; jelölte BREUER Gy. 1927. III. 6. Sopron ;
élve elfogva és szabadon bocsátva ugyanott 1927. III. 23.

Haliaëtus albicilla L. — **Réti sas.**

Fióka ; gyűrűszám 26 ; jelölte SPIESS Á. 1925. VI. Zorileni,
Barlad, Románia ; elejtve 1925. július, Palmasan, Constanza, Románia.
A Szózat 1925. VII. 12. számában levő hír.

Kor : cea 3 hónap. Távolság : 260 km. Irány : D.

Falco subbuteo L. — **Kabasólyom.**

Fióka ; gyűrűszám 4.043 ; jelölte DR. THÓBIÁS Gy. 1925. VII. 24.
Alsófüged ; holtan találták 1926. VII. 17. Forró, a jelölési hely
szomszédságában.

Kor : 1 év.

Cerchneis tinnunculus L. — **Vörös vércse.**

Öreg ; gyűrűszám 19.817 ; jelölte KABÁ CZY E. 1927. II. 12. T arpa ;
két hét múlva újra kézrekerült ugyanott.

Cerchneis vespertinus L. — **Kék vércse.**

Fióka ; gyűrűszám 14.107 ; jelölte RHÉDEY Z. 1924. VII. 6.
Érpatak ; kézrekerült 1926. V. 9. Nyiregyháza. NAGY L. értesítése.

Kor : 1 év 10 hónap. Távolság 20 km. Irány : É.

Asio otus L. — **Erdei fülesbagoly.**

Öreg ; gyűrűszám 27.501 ; jelölte KABÁ CZY E. 1926. X. 8. T arpa ;
kézrekerült ugyanott 3 hónap múlva.

Syrnium aluco L. — **Macskabagoly.**

Öreg ; gyűrűszám 2.845 ; jelölte BREUER Gy. 1926. V. 10.
Brennberg ; elevenen elfogta és szabadonbocsátotta ugyanott 11
hónap múlva.

Athene noctua SCOP. — **Kuvik.**

Öreg ; gyűrűszám 19.816 ; jelölte KABÁ CZY E. 1926. X. 10. T arpa.
elejtve 5 hónap múlva ugyanott.

Strix flammea guttata BREHM. — **Gyöngybagoly.**

1. Öreg ; gyűrűszám 3.357 ; jelölte BREUER Gy. 1927. III. 6.
Sopron ; élve elfogta és szabadonbocsátotta ugyanott 2 hét múlva.

2. Fióka; gyűrűszám 28.221; jelölte GRAEFL A. 1927. VI. 21. Kétút között; holtan találva 1927. XI. 8. Poroszló. RÓNAY J. értesítése.

Kor: 5 hónap. Távolság: 8 km. Irány: DK.

3. Fióka; gyűrűszám 28.222; jelölte GRAEFL A. 1927. VI. 21. Kétút között; elevenen elfogva és szabadonbocsátva 1928. II. 5. Zabar, Nógrád m. KLEIN N. értesítése.

Kor: 8 hónap. Távolság: 60 km. Irány: ÉNy.

2. és 3. testvérfiókák!

4. Fióka; gyűrűszám 17.088; jelölte KRAUSZ K. 1927. VII. 15. Fürged; élve elfogva és szabadonbocsátva 1927. XI. 19. Kurd, Tolna m. DR. SZUTTER L. értesítése.

Kor: 4 hónap. Távolság: 30 km. Irány: D.

Hirundo rustica L. — Füstifecske.

1. Fióka; gyűrűszám 15.467; jelölte AGÁRDI E. 1922. VI. 17. Máriakémeny; fészkel 1924. nyarán Vémény-en. HESZ B. értesítése.

Kor: 2 év. Távolság: 18 km. Irány: DNy.

2. Fióka; gyűrűszám 15.090; jelöltem 1923. VI. 7. Ürbő; fészkel 1925. július, Ürbön, a Pallagi tanyán. FAZEKAS L. értesítése.

Kor: 2 év. Távolság: 2 km. Irány: K.

3. Fészkelő anyamadár; gyűrűszám 17.512; jelöltem 1924. V. 21. Ürbő; fészkel ugyanazon a házon 1926. IV. 25.

4. Fészkelő anyamadár; gyűrűszám 32.131; jelöltem 1926. VI. 14. Ürbő; fészkel ugyanazon a házon 1927. IV. 21.

5. Fészkelő anyamadár; gyűrűszám 35.952; jelöltem 1927. IV. 21. Ürbő; ugyanazon a házon fészkel 1928. V. 1.

6. Fészkelő anyamadár; gyűrűszám 22.201; jelölte WALZEL J. Nagycsákány, párjával együtt 1924. VIII. 9; fészkel ugyanabban a fészekben 1925. július 14-én gyűrűzetlen párral; ezzel a második párjával fészkel régi fészében 1926. VI. 13.

7. Fészkelő anyamadár; gyűrűszám 22.208; jelölte WALZEL J. Nagycsákány 1925. VII. 4; párja volt 22.201 (l. 6. szám alatt); régi fészében régi párjával együtt fészkel 1926. VI. 13.

8. Fészkelő anyamadár; gyűrűszám 22.209; jelölte WALZEL J. Nagycsákány 1925. VIII. 17; ugyanott fészkel 1926. VI. 17.

9—10. Fészkelő pár; gyűrűszám 22.844, ill. 22.831; jelölte KABÁČZY E. Hete 1925. VI. 17; fészkelő pár 1926. IV. 22.

Muscicapa collaris BECHST. — Örvös légykapó.

Fészekről fogott ♀; gyűrűszám 32.487; jelölte WARGA K. 1927. V. 16. Budapest, Angolkert; ugyanabban a kertben fészkel 1928. V. 25.

Pica rustica SCOP. — **Szarka.**

Fióka; gyűrűszám 23.969; jelölte WARGA K. 1926. VI. 15. Budapest, Avipark; a jelölési helyén holtan találva 1926. VII. 14.

Garrulus glandarius L. — **Szajkó.**

Öreg madár; gyűrűszám 34.746; jelölte BREUER GY. 1927. III. 21. Sopron; elejtve ugyanott 1927. VIII. 3.

Oriolus galbula L. — **Aranymálinkó.**

Fióka; gyűrűszám 18.363; jelölte MÜLLER P. 1913. VI. 22. Szeged; kézrekerült 1928. V. 6. Alcamo, Szicília szigete. SETTEPANI G. értesítése.
Kor: 5 év. Távolság: 1100 km. Irány: DNy.

Pastor roseus L. — **Pásztormadár.**

1. Fióka; gyűrűszám 30.140; jelöltem 1925. VII. 6. Karcag; elejtve 1926. VII. 10. Adana, Kisázsia. ECHREF M. értesítése.

Kor: 1 év. Távolság: 1700 km. Irány: DK.

2. Fióka; gyűrűszám 27.381; jelöltem 1925. VI. 30. Novaj; kézrekerült 1926. IV. 28. Lahore, India. The Karachi Motor Works értesítése.

Kor: 10 hónap; Távolság: 5000 km. Irány: K—DK.

Passer domesticus L. — **Háziveréb.**

1—2. Öreg; gyűrűszám 10.636, ill. 10.637; jelölte BOHRANDT L. 1921. II. 17. Eperjes; elfogta 1923. II. 21. ugyanott.

3. Öreg; gyűrűszám 11.086; jelölte BOHRANDT L. 1922. I. 28. Eperjes; elfogta 1923. II. 2. ugyanott.

4. Öreg; gyűrűszám 11.093; jelölte BOHRANDT L. 1922. II. 9. Eperjes; elfogta ugyanott 1923. II. 2.

5. Öreg; gyűrűszám 12.514; jelölte BOHRANDT L. 1923. II. 21. Eperjes; elfogta ugyanott 1923. XII. 29.

6. Fióka; gyűrűszám 12.592; jelölte BOHRANDT L. 1925. V. 20. Eperjes; elejtette ugyanott 1926. VI. 15.

Coccothraustes vulgaris PALL. — **Meggyvágó.**

Öreg ♂; gyűrűszám 23.645; jelölte WARGA K. 1926. IV. 24. Budapest; kézrekerült 1927. X. 30. Les Omergues, Sisteron, Franciaország Basses Alpes tartományában. IMBERT FREDERIC értesítése

Idő: 1 év 6 hó. Távolság: 1100 km. Irány: DNy.

Carduelis elegans STEPH. — **Tengelic.**

1. Öreg ♀; gyűrűszám 23.350; jelölte WARGA K. 1925. XI. 21. Albertfalva; elfogva és szabadonbocsátva 1926. II. 28. Kispeszt. CERVA FR. értesítése.

Idő: 3 hónap. Távolság: 10 km. Irány: K.

2. Öreg ♂; gyűrűszám 23.572; jelölte WARGA K. 1926. II. 7. Budapest, Állatkert; elfogva és szabadonbocsátva 1926. II. 28. Kispeszt. CERVA FR. értesítése.

Idő: 3 hét. Távolság: 10 km. Irány: DK.

Emberiza citrinella L. — Citromsármány.

Öreg ♀; gyűrűszám 22.118; jelölte: WARGA K. 1925. V. 28. Budapest, Hűvösvölgy; elfogva és szabadonbocsátva ugyanott 1926. IV. 24.

Sitta europaea caesia WOLF. — Csuszka.

1. Öreg; gyűrűszám 12.386; jelölte BOHRANDT L. 1922. XII. 2. Eperjes; elfogta ugyanott 1923. II. 18.

2. Fiatal madár; gyűrűszám 36.688; jelölte WARGA K. 1927. VI. 25 Budapest, Zugliget; elfogta és szabadon bocsátotta MOLNÁR GY. Budakeszi, 1927. X. 22.

Kor: 4 hónap. Távolság: 5 km. Irány: Ny.

Parus major L. — Széncinege.

1. Öreg; gyűrűszám 23.098; jelölte BREUER GY. 1926. I. 26. Brennborg; újra elfogta ugyanott 1926. III. 20.

2. Öreg; gyűrűszám 34.849; jelölte MÜLLER P. 1927. IV. 5. Szeged; fészkelte ugyanott 1927. V. 24. és VII. 6; a második költésnél már más volt a párja.

3. Öreg; gyűrűszám 22.645; jelölte PAWLAS GY. Sas halom, 1925. XI. 29; ugyanott elfogta 1926. XII. 8. és 1927. XII. 8.

4. Öreg; gyűrűszám 22.651; jelölte PAWLAS GY. Sas halom, 1925. XII. 11; ugyanott elfogta 1927. I. 9.

5. Öreg; gyűrűszám 10.934; jelölte BOHRANDT L. 1920. I. 24. Eperjes; etetően elfogta ugyanott 1922. XII. 19. és 1923. II. 18.

6. Öreg; gyűrűszám 12.385; jelölte BOHRANDT L. 1922. XII. 2 Eperjes; etetően elfogta ugyanott 1923. II. 21.

Kabáczy Ernő jelölései, Tarpa.

7—20. Öreg madarak; jelöltettek 1927. IX. 8. és XI. 24. között; ugyanott etetőről lefogva 1927. X. 8. és XII. 29. között. Gyűrűszámok 38.908, 09, 15, 17, 19, 22, 23, 24, 26, 29, 46, 52, 57, 72.

21—25. Etetően fogott öreg madarak; jelöltettek 1926. XI. 1—23. között; ugyanott etetőről elfogva 1927. I. 5—27. között. Gyűrűszámok 18.506, 08, 09, 13, 14.

26—46. Etetően fogott öreg madarak; jelöltettek 1926. XI. 17. és 1927. II. 18. között; ugyanott etetőről elfogva 1926. XII. 4. és 1927.

III. 1. között. Gyűrűszámok 31.933, 38, 41, 42, 43, 45, 48, 50, 52, 54, 57, 58, 62, 71, 76, 77, 78, 81, 87, 89, 35501.

47. Öreg; gyűrűszám 34.561; jelölte 1926. XI. 30; ugyanott elfogta 1927. II. 26. és V. 30.

48. Öreg; gyűrűszám 31.905; jelölte 1926. V. 17; ugyanott elfogta 1926. XI. 24. és 1927. II. 26., VI. 24., X. 25. és XI. 29.

49. Öreg; gyűrűszám 34.561; jelölte 1926. XI. 30; ugyanott elfogta 1927. II. 26. és 1927. V. 30.

50—51. Öreg; gyűrűszám 35.513. és 35.532; jelölte 1927. II. 18; ugyanott elfogta 1927. VI. 16., illetve 1927. VI. 24.

52. Öreg; gyűrűszám 35.690; jelölte 1927. VI. 23; ugyanott elfogta 1927. X. 6. és XI. 7.

Warga Kálmán jelölései, Budapest.

(Ahol nincs külön megemlítve, ugy az intézeti park- („Avipark“)-ban fészkelő vagy etetőről fogott példányokról van szó.)

53. Fészekről fogott ♂; gyűrűszám 22.815; párja a 22.809-es gyűrűt kapta; jelölve 1925. V. 8; újból fészkel ugyanott 1926. IV. 19. illetve V. 20. (párja most más, gyűrűszáma 23.342; l. 54.) és 1927. V. 11., párja most ugyanaz, mint 1926-ban, a 23.342 számú gyűrűs ♀; kézrekerült ezenkívül 1925. X. 29. és 1926. I. 28. az etetőn.

54. Öreg ♀; gyűrűszám 23.342; jelölve 1925. IX. 9; fészekről fogva ugyanott 1926. IV. 19. és V. 10; párja 22815 (l. 53.); ismét fészekről fogva 1927. V. 11. ugyanott régi párjával; holtan találva (megfagyott) ugyanott 1927. XII. 19.

55. Fészekről fogott ♂; gyűrűszám 22.130; párja kapta a 23.178-as gyűrűt; jelölve 1925. V. 29; újból fészkel ugyanott régi párjával 1926. V. 18-án az első, 1926. VI. 1-én a második költés alkalmával; továbbá 1927. V. 11-én, de párja most már más, a 32.442-es gyűrűvel jelölt ♀; kézrekerült ezenkívül 1926. I. 7. az etetőn.

56. Fészekről fogott ♀; gyűrűszám 23.178; jelölve 1925. V. 20; párja 22130 (l. 55.); elfogva 1926. I. 28. ugyanott; újból fészkel ugyanott 1926. IV. 27. régi párjával az első költés alkalmával és 1926. VI. 1-én a második költéskor.

57. Fészekről fogott ♀; gyűrűszám 32.442; jelölve 1927. V. 11; párja 22130 (l. 55.); ugyanott elfogva 1927. VII. 22; etetőn elfogva 1927. XII. 14; újból fészkel ugyanott 1928. V. 7., de most új párral, mely a 37.156 sz. gyűrűt kapta (l. 58.).

58. Etetőn fogott öreg ♂; gyűrűszám 37.156; jelölve 1927. XII. 14; ugyanott fészkel 1928. V. 7; párja 32.442 (l. 57.).

59. Öreg ♂; gyűrűszám 23.531; jelölve 1925. XII. 16; fészkel 1926. V. 10. ugyanott (l. 60.), első költésben, és 1926. VI. 21-én második köl-

tésben, párja mindakét esetben a 23.533 sz. ♀ volt (l. 60.); ugyanott elfogva 1927. III. 28., és fészkelte 1927. V. 4., de most másik párral, mely a 32.426-os gyűrűt kapta (l. 61.); ugyanezzel a párjával ugyanott második költését végezte 1927. VII. 6.; újra fogva 1927. XII. 30.

60. Öreg ♀; gyűrűszám 23.533; jelölve 1925. XII. 18; fészkelte ugyanott 1926. IV. 19; párja a 23.531-es gyűrűt viselte (l. 59.); második költését is régi párjával végezte ugyanott 1926. VI. 10; újból elfogva ugyanott 1926. VIII. 14.

61. Fészekről fogott ♀; gyűrűszám 32.426; jelölve 1927. V. 4., párja volt a 23.531 sz. ♂ (l. 59.); második költését ugyanott végezte régi párjával 1927. VII. 6.

62. Fészekről fogott ♀; gyűrűszám 23.710; jelölve 1926. V. 3; párja a 23.798-as gyűrűt viselte (l. 63.); fészkelte ugyanott 1927. VI. 27; ugyanott fészkelte 1928. V. 18.

63. Fészekről fogott ♂; gyűrűszám 23.798; jelölve 1926. V. 25; párján 23.710-es gyűrű (l. 62.); ugyanott fészkelte régi párjával 1927. VI. 27.

64. Fészekről fogott ♀; gyűrűszám 32.440; jelölve 1927. V. 11; párján 32.400-as gyűrű (l. 65.); ugyanott elfogva 1927. VIII. 9., XII. 30; ugyanott fészkelte 1928. V. 7. új párral, melynek gyűrűszáma 37.276.

65. Öreg ♂; gyűrűszám 32.400; jelölve 1927. IV. 20; fészkelte 1927. V. 11. ugyanott 32.440-es gyűrűvel jelölt párjával (l. 64.); macska fogta e ugyanott 1927. VII. 7.

66. Fialat madár; gyűrűszám 36.734; jelölve 1927. VII. 16; elfogva ugyanott 1927. VIII. 7

67. Öreg ♂; gyűrűszám 37.087; jelölve 1927. X. 21; elfogva ugyanott 1928. II. 3.

68. Öreg ♀; gyűrűszám 37.159; jelölve 1927. XII. 16; holtan találva ugyanott 1928. I. 27.

69. Öreg ♂; gyűrűszám 23.823; jelölve 1925. VI. 13. H ü v ö s v ö l g y; elfogva ugyanott 1926. V. 12.

70—71. Öreg ♂ és ♀; gyűrűszám 23.623 és 23.624; jelölve 1926. IV. 10. H ü v ö s v ö l g y; párban fészkeltek 1926. V. 27. ugyanott.

72. Öreg ♂; gyűrűszám 23.699; jelölve 1926. V. 1. H ü v ö s v ö l g y; holtan találva ugyanott 1926. XI. 19.

73. Öreg ♂; gyűrűszám 32.489; jelölve 1927. V. 16. A n g o l k e r t; 32.488-as gyűrűvel jelölt párjával fészkelte; fészkelte ugyanott gyűrűtlen párral 1928. V. 25.

Parus palustris AUCT. — **Barátcinege.**

Kabáczy E. jelölései, Tarpa.

1. Fialat madár; gyűrűszám 35.697; jelölve 1927. VII. 7; elfogva ugyanott 1927. XI. 21. és 1928. I. 9.

2—4. Öreg; gyűrűszám 31.934, 38.904, 38.911; jelölve 1926. XI. 19

1927. VIII. 4, 1927. X. 3; ugyanott elfogva 1927. II. 19; 1927. VIII. 19; 1927. XI. 5, XII. 10.

5—7. Fialatok; gyűrűszám 35.687, 35.686, 35.698; jelölve 1927. VI. 17, 1927. VI. 17, 1927. VII. 7; elfogva ugyanott 1927. VII. 19, VIII. 4, IX. 9, X. 12; 1927. VII. 22; 1927. X. 29, XI. 28, XII. 29.

Bohrandt Lajos jelölései, Eperjes.

8—12. Öreg; gyűrűszám 10.623, 12.313, 12.372, 12.384, 12.387; jelölve 1921. II. 7, 1922. II. 12, 1922. XII. 2, 1922. XII. 2, 1922. XII. 2; ugyanott elfogva 1922. XII. 2; 1923. II. 18; 1923. II. 18; 1923. II. 18; 1923. II. 18.

Aegithalos caudatus europaeus HERM. — **Őszapó.**

1—2. Fiókák; gyűrűszám 31.644 és 31.648; jelölte BREUER GY. Brennerg 1926. V. 22; holtan találva ugyanott 1926. VI. 21. és VII. 26.

Phylloscopus collybita VIEILL. — **Csilcsal füzike.**

1—2. Öreg; gyűrűszám 23.702 és 36.638; jelölte WARGA K. Budapest-Hüvösvölgy, ill. Zugliget, 1926. V. 1. és 1927. VI. 11; kézrekerült 1926. VI. 12., ill. 1927. VII. 2. mindegyik a jelölés helyén.

Turdus musicus L. — **Énekes rigó.**

Fiatal; gyűrűszám 34.214; jelölte BREUER GY. 1926. VII. 16. Brennerg; holtan találta ugyanott 1926. VIII. 12.

Saxicola oenanthe L. — **Hantmadár.**

Az Aquila 1925/26. évf. p. 50. említett, és Pantellerián kézrekerült madár nem nov. 14-én, hanem szept. 30-án lett elejtve.

Erithacus titys. — **Házi rozsdafarku.**

1—2. Fiókák; gyűrűszám 34.228., 36.298; jelölte BREUER GY. 1926. VII. 2., ill. 1927. VIII. 6; kézrekerültek ugyanott 1926. VII. 27., ill. 1927. VIII. 17.

Erithacus phoenicurus L. — **Kerti rozsdafarku.**

Warga Kálmán jelölései, Budapest-Avipark.

1. Fióka, amint később kiderült ♀; gyűrűszám 17.486; jelölve 1924. V. 20; fészkelte ugyanott 1925. V. 8. (párja 22.814.); 1925. V. 23. fiainak repítése után idegen pártól elerőszakolt 4 tojóson kotlik, (l. 2.).

2. Fészkelő ♂; gyűrűszám 22.814; előbbi párja; jelölve 1925. V. 8; újra elfogva ugyanott 1925. V. 23., mint a 17.486. sz. ♀ párja (l. 1.) és 1925. VI. 3., mint a 17.486. és 22.813-as ♀ párja, mely utóbbival bigámiában élve, 7 fiókát nevel, de egyidejűleg eteti a 17.486. számú régi párját is.

3. Fészkelő ♀; gyűrűszám 23.192; jelölve 1925. V. 27; ugyanott fészkelte 1926. VI. 17.

4. Fiatal; gyűrűszám 23.339; jelölve 1925. VIII. 8; ugyanott fészkel 1927. V. 18; párja a 23.793-as gyűrűt kapta, (l. 5.). Ujból fészkel ugyanott 1928. V. 21., de párja gyűrűtlen volt s a 36.504-es gyűrűt kapta (l. 12.).

5. Fészkelő ♀; gyűrűszám 23.793; jelölve 1926. V. 20; párja a 23.794-es gyűrűt viselte; fészkel ugyanott 1927. V. 18., de a 23.339. számmal jelölt hímrel (l. 4.).

6. Fészkelő ♂; gyűrűszám 23.794; jelölve 1926. V. 20; párja ugyanakkor a 23.793-as gyűrűt kapta (l. 5.); ugyanott fészkel 1927. V. 18. gyűrűtlen párral, mely a 36.502-es gyűrűt kapta (l. 7.). Ugyanott végezte a második költést ugyancsak 36.502. számú párjával 1927. VI. 29. Ugyancsak fészkel 36.502. számú régi párjával 1928. V. 22.

7. Fészkelő ♀; gyűrűszám 36.502; jelölve 1927. V. 18., mint a 23.794-es párja; ugyanezzel a párjával fészkel másodszer ugyancsak 1927. VI. 29., valamint 1928. V. 22. (l. 6.).

8. Fészkelő ♀; gyűrűszám 23.711; jelölve 1926. V. 3; ugyanott mint fészkelő újra elfogva 1926. VI. 1.

9—10. Fióka; gyűrűszám 23.943, ill. 23.941; jelölve 1926. VI. 1; ugyanott elfogva 1926. VI. 15., ill. VI. 16.

11. Fióka; gyűrűszám 36.540; jelölve 1927. V. 24; mint fészkelő ♂ elfogva ugyanott 1928. V. 23.

12. Fészkelő ♀; gyűrűszám 36.504; jelölve 1927. V. 20; párja 36.536-os gyűrűvel; ugyanott fészkel 23.339-es számú párjával 1928. V. 22. (l. 4.).

13. Fiatal ♀; gyűrűszám 36.739; jelölve 1927. VII. 27; ugyanott fészkel 1928. V. 21.

14—15. Fészkelő ♂ és ♀; gyűrűszám 36.524 és 36.527; jelölve 1927. V. 21. Budapest-Angolkert; ugyanott együtt fészkeltek a második költés alkalmával 1927. VI. 21.

*

16. Öreg; gyűrűszám 38.902; jelölte KABÁ CZY E. 1927. VII. 19. T arpa; ugyanott elfogta 1927. VIII. 11.

Erithacus luscini L. — **Kis fülemile.**

1. Öreg ♂; gyűrűszám 23.155; jelölte WARGA K. 1925. V. 15. Budapest-Köztemető; elfogva és szabadonbocsátva ugyanott 1925. VI. 17.

2. Öreg ♀; gyűrűszám 23.927; jelölte WARGA K. 1926. V. 29. Budapest-Köztemető; elfogva és szabadonbocsátva 1927. V. 15. ugyanott.

3. Öreg ♀; gyűrűszám 36.650; jelölte WARGA K. 1927. VI. 14. Budapest-Zugliget; elfogva és szabadonbocsátva ugyanott 1928. V. 3.

Külföldön jelölt madarak Magyarországon.

1. *Larus ridibundus* — C. 38. (Mus. Zool. Helsingfors, Finland. — jelölve 1926. VI. 7. KIMITO — Finnország déli részében; elejtve: 1927. II. 21. Budafok, Pest m.
2. *Larus ridibundus* juv. — Lotos 21.003. — jelölve 1924. VI. 14. Lundenburg; elejtve: 1924. VIII. 14. Csabakmajor, Ádánd mellett, Somogy megye.
3. *Ciconia nigra* — R. 2554. (P. Skovgaard.) — elejtve: 1925. VIII. 28. Balmazújváros, Hajdu m.
4. *Larus ridibundus* — S. 938. (Lotos.) — elejtve: 1927. IX. 7. Dasztifalu, Sopron m.
5. *Larus ridibundus* juv. — S. 1297. (Lotos.) — elejtve: 1928. IX. 18. Nógrádverőce, Szentendresziget, Nógrád m.
6. *Anas boschas* juv. ♂. 1925. IX. 11. Lundenburg; elejtve 1928. X. 10. Demeháza mellett, az u. n. „Dögös“ mocsárban.
7. *Ciconia alba* — R. 1216. (P. Skovgaard, Viborg, Danmark, Europa.) — elejtve: 1923. VIII. 6. Turnişor = Kistorony, Nagyszeben mellett, Szeben megye.

Die Vogelberingungen in Ungarn in den Jahren 1926—27.*)

VON JAKOB SCHENK.

XII. Bericht.

Das Beringungs-Programm blieb in den Jahren 1926/27 in grossen Zügen das nämliche, wie in den vorangehenden Jahren. Die beiden wichtigsten Punkte dieses Programmes waren das Erforschen der Zugverhältnisse der ungarischen Vögel, andererseits das Studium der Siedlungsverhältnisse.

Berufs Klärung der Zugverhältnisse wurden vor allen die *Reiher*-arten im Kisbalaton in weit grösserem Ausmasse beringt, als früher. Im Jahre 1927 wurde fast der ganze Nachwuchs der *Silberreiher* beringt, nur vier Junge erhielten keinen Ring; beringt wurden insgesamt 48 Stück, ausserdem 613 andere Reiherjunge. Auch auf der Puszta Ürbő wurden die in den vorangehenden Jahren eingeleiteten Arbeiten zur Klärung der Zugverhältnisse unserer Stelzvögel in erhöhtem Masse durchgeführt. Im

* Die vorangehenden in den folgenden Jahrgängen der *AQUILA*: 1908, p. 294; 1909, p. 245; 1910, p. 219; 1911, p. 326; 1912, p. 321; 1913, p. 434; 1915, p. 219; 1919, p. 26; 1922, p. 51; 1923/24, p. 145; 1925/26, p. 24.

Allgemeinen wurden unsere Mitarbeiter dazu angehalten die Beringungen in höheren Masse auf diejenigen Arten auszudehnen, welche bisher vernachlässigt wurden, damit nicht das ständige Beringen nur gewisser Arten das Interesse für diese Arbeiten beeinträchtigt und dadurch auch die zu erwartenden Resultate schädige.

Als Aktualität wurde besonders das Beringen der Würger-Arten anempfohlen, indem die Zugforschung auf Grund der einschlägigen Arbeiten von STRESEMANN und GEYR diesem Probleme besonderes Interesse entgegenbringt.

Diesen Aufruf wiederhole ich auch bei dieser Gelegenheit, weil die bisherigen Würger-Beringungen bisher leider noch keine Resultate ergaben, und die Durchzugsgebiete und Winterherbergen unserer Würger-Arten nach, wie vor unbekannt sind. Nach den Untersuchungen von STRESEMANN und GEYR ziehen die Würger ebenso nach *Südost*, wie der Storch, oder wie der Wiedehopf. Von letzterer Art wurden zwei in Siebenbürgen bebingte Exemplare auf dem Balkan angetroffen und zwar einer in Bulgarien, der andere in Athen.

Für die nächste Zukunft möchte ich auch jetzt kein weiteres Programm geben, als dass Jedermann auf seinem Gebiete diejenigen Arten aussuche, welche in grösserer Anzahl beringt werden können und sich mit der zur Verfügung stehenden Zeit und Energie auf diese verlege. Nur so kann es auch der einzelne Beringer erreichen, wenigstens eine Detailfrage der ungarischen Zugforschung zu lösen. Es bedeutet dies natürlich nicht so viel, dass man die zufällig erhaltenen, oder ansonsten leicht beringbaren Vögel einfach unberingt wegfliessen lässt; die Hauptsache ist jedoch in diese Beringungen ein den gegebenen Verhältnissen entsprechendes System zu bringen.

Ganz besonders hat die für das Studium der Siedlungsverhältnisse Geltung, welches jedenfalls die weitaus schwierigere Aufgabe ist, weil ja zu diesem Zwecke die Brutvögel vom Neste abgefangen werden müssen. Dieses Abfangen ist jedoch nur bei einem gerigern Teile der Vögel durchführbar. So kann es dann vorkommen, dass die Zugverhältnisse einiger Arten schon derart bekannt sind, dass ein weiteres Beringen derselben fast überflüssig erscheint, wie zum Beispiel beim Weissen Storch. Dem gegenüber sind gerade bei dieser Art die Siedlungsverhältnisse nur in minimalen Grade bekannt, weil das Abfangen der Brutvögel vom Neste eine solche Aufgabe darstellt, welche fast unlösbar erscheint. Und doch wären gerade bei dieser Art wahrhaft frappierende Resultate zu erwarten. Bei keiner anderen Art kann nämlich der ganze Bestand des gegebenen Gebietes so genau in Evidenz gehalten werden, als gerade beim Storch.

Fast genau den entgegengesetzten Fall finden wir bei den Schwalben. Hier sind die Siedlungsverhältnisse schon genügend geklärt, aber die

Zugverhältnisse sind bisher noch immer gänzlich unbekannt, weil von etwa 15.000 beringten ungarischen Schwalben bisher noch keine einzige ausserhalb der Landesgrenzen angetroffen wurde.

Am besten stehen wir noch bei den am Boden brütenden Stelzvögeln, bei welchen das Abfangen der Brutvögel keine so schwierige Aufgabe ist und auch ein bedeutender Teil der jungen Generation beringt werden kann. Ein grosses Hinderniss bildet hier der Umstand, dass man keinen genauen Massstab dafür hat, wie viel Prozent des Gesamt-Bestandes beringt werden konnten.

Ohne diese Kenntnisse lässt sich kaum eine Erklärung der ungemein auffallenden Erscheinung finden, dass nämlich in Ürbö Puszta so ausserordentlich wenig Ring-Brutvögel aufgefunden werden. Zur Illustration dieser Tatsache diene folgende Statistik: In den Jahren 1926 und 1927 habe ich insgesamt 117 Brutkiebitze vom Neste gefangen und beringt; von diesen fand ich im Jahre 1928 nur drei brütende in Ürbö, trotzdem ich damals nicht weniger, als 222 Brutkiebitze auf demselben Gebiete vom Neste gefangen hatte. Wo blieben die Übrigen?

Von den 42 Rotschenkeln, welche ich im Jahre 1926 und 1927 vom Neste abgefangen hatte, gelangte im Jahre 1928 nicht ein einziger in meine Hände, trotzdem ich damals 27 Brutvögel abgefangen hatte. Von 48, in den Jahren 1926 und 1927 abgefangenen schwarzschwänzigen Uferschnepfen wurden im Jahre 1927 zwei Exemplare als wieder brütend konstatiert, im Jahre 1928 aber keine einzige unter 18 Brutvögeln. Dieselben Verhältnisse finden wir beim Seeregenpfeifer. Von den 22 im Jahre 1926/27 beringten Brutvögeln wurde im Jahre 1928 kein einziger als wiederum brütend angetroffen, obwohl ich in diesem Jahre 15 Brutvögel beringte, jedenfalls die Hälfte des Gesamt-Bestandes.

Dabei wurde auch eine nicht unbedeutliche Anzahl von Jungvögeln beringt, u. zw. Kiebitz 407, Rotschenkel 23, Uferschnepfe 19 und Seeregenpfeifer 61 Exemplare.

Das Gebiet war im Jahre 1928 ausserordentlich gut besetzt, so dass von einer Auswanderung durch die Behelligung der Brutvögel gar keine Rede sein kann. Die Vögel verübeln diese Abfangen überhaupt nicht und werden in der nämlichen Saison oft auch zum zweiten Male gefangen, wenn die erste Brut misslungen ist. Von diesen 510 Jungvögeln wurde nur ein Uferschnepfe im Gebiete konstatiert.

Wo bleiben also die Ring-Brutvögel und Jungvögel und woher kommen die neuen unberingten Ansiedler her?

Meine erste Annahme war, dass ich ganz sicherlich nur einen Bruchteil des Gesamt-Bestandes beringen konnte, dass also dies die Ursache dieser Erscheinung sein könnte. Um diese Möglichkeit auszuschalten beschloss ich die Beringungen im Jahre 1928 ganz systematisch zu

organisieren. Vom April angefangen wurde ein ständiger Hilfsarbeiter angestellt, welcher schon gelegentlich der vorjährigen Arbeiten entsprechend ausgebildet wurde und sich auch als verlässlich erwiesen hatte. Derselbe hatte dort nichts anderes zu tun, als die Nester aufzusuchen, die Brutvögel abzufangen und das Schlüpfen der Jungen in Evidenz zu halten, damit je weniger der Beringung entgehen können. In jedem einzelnen Gebietsteile wurde eine Statistik der aufgefundenen Nester angelegt gleichzeitig notiert, wie viel Brutvögel von denselben abgefangen wurden. Diese Arbeiten wurden von mir wöchentlich kontrolliert, ebenso auch von dem Hüter des Gebietes, welcher ebenfalls Angestellter des Institutes ist. Auf Grund dieser Statistiken konnte ich nunmehr feststellen, dass vom Kiebitz gut 80 Prozent der Brutvögel abgefangen wurde. Es sind dies fast ausschliesslich Weibchen, weil sich das Männchen nur ausnahmsweise auf das Nest begibt, selbst dann nicht, wenn das Weibchen die Eier nicht bebrütet. Bei der Uferschnepfe, beim Rotschenkel und Seeregenpfeifer kann man meistens beide Eltern vom Neste fangen.

Nach diesen Vorarbeiten erwarte ich nun hoffnungsvoll die Fangergebnisse der nächsten Saison. Wohl darf ich mich keinen all zu kühnen Hoffnungen hingeben, weil ich nach diesen grundlegenden Versuche, zu der Überzeugung gelangen musste, dass das Forschungsgebiet Ürbö kein ganz befriedigendes Resultat liefern kann und zwar deshalb nicht, weil das Gebiet nicht isoliert ist. Ürbö ist das Zentrum eines grossen, in seiner Beschaffenheit ziemlich einheitlichen Faunengebietes. Wohl brüten die drei Haupt-Arten (Kiebitz, Uferschnepfe und Rotschenkel) in diesem Gebietsteile am häufigsten, aber rings um dieses Zentrum, brüten dieselben ebenfalls noch in ziemlich grösserer Menge, so dass man Grundbestand von Ürbö nicht mit genügender Sicherheit feststellen, noch weniger eventuelle Übersiedelungen verhindern kann. Es ist dies ganz besonders jetzt von Wichtigkeit, weil die südlicher gelegenen Gebiete schon kanalisiert sind, wodurch der Stelzvogel-Bestand derselben in andere geeignete Gebiete übersiedeln muss.

Auf Grund meiner Erfahrungen in Ürbö, halte ich für diese Untersuchungen diejenigen Arten am geeignetsten, welche in isolierten Kolonien nisten, wie z. B. Säbelschnäbler, Seeschwalben und Möven, wo bei einiger Umsicht und Ausdauer der ganze Bestand an Eltervögeln und auch die gesammte Nachkommenschaft einer Kolonie beringt werden kann. Aber auch bei diesen können nur dann entscheidende Resultate erwartet werden, wenn in einer gewissen Umgebung der Bestand sämtlicher Kolonien beringt werden könnte, damit man bei Gelegenheit des späterhin erfolgenden systematischen Abfanges der Brutvögel und auf Grund anderer Rückmeldungen ein klares Bild darüber erhalten könne ob und in welcher Menge die verschiedenen Kolonien Überläufer an einander abgeben?

Derartige systematische Arbeiten versprechen sehr wichtige oekologische Resultate und wäre es deshalb wünschenswert, wenn nun auf Grund des ungarischen Beispiels diese Untersuchungen auch in anderen Ländern eingeführt würden, besonders in denen, wo die notwendigen isolierten Vogelkolonien vorhanden sind.

Pro domo kann ich diesbezüglich leider kein Programm geben, welches einigermaßen lösbar wäre, weil wir über keine solchen Gebiete verfügen, wo diese Arbeiten mit der Aussicht auf Erfolg durchgeführt werden könnten. *Storch*, *Reiher*, *Krähenscharbe*, *Uferschwalbe*, *Rotfussfalk*, *Lachmöve* wären zwar sehr geeignete Objekte, weil bei diesen die Hauptbedingung, nämlich die Isolation der Kolonien vorhanden ist, doch ist gerade bei diesen Arten das Abfangen des gesammten Bestandes der Elternvögel eine an das Unmögliche grenzende Aufgabe. Ich möchte dies bezüglich nur eine Anregung geben, resp. eine Bitte an unsere Mitarbeiter richten, dass nämlich alle diejenigen, die es tun können, je mehr Kiebitze markieren möchten u. zwar nicht nur Nestlinge, sondern womöglich viele Elternvögel. Das Abfangen der Brutvögel ist eine einfache leicht erlernbare Aufgabe zu welcher das Institut nicht nur die Instruktion, sondern auch ein Fangapparat-Muster bereitwilligst zur Verfügung stellt.

In aller Kürze möchte ich noch das Ringmaterial erwähnen. Das anfänglich ausschliesslich angewandte Aluminium hat sich nicht bei allen Arten bewährt. Wiederholt erhielten wir Ringe, welche so abgeschliffen sind, dass die Identifikation der Vögel nur mit schwierigen, auf Reminiszenzen beruhenden Kombinationen durchgeführt werden kann. Jedenfalls muss man jedoch damit rechnen, dass die Aluminium-Ringe von sehr geringer Lebensdauer sind, besonders bei Wasservögeln, weshalb wir seit zwei Jahren die etwas schwereren, aber dauerhafteren Kupferringe bei denselben anwenden. Kleinvögel erhalten noch wie vor die leichten und leicht zu handhabenden Aluminiumringe. Bisher haben mir mit diesen Kupferringen keine üblen Erfahrungen gemacht, ausser einem Storche wurde kein einziger Vogel mit kranken Füssen gemeldet. Der erwähnte Storch hatte jedoch auch nicht vom Kupfering zu leiden, sondern geriet wahrscheinlich bei einem Bau in eine Zementschicht. Dieses Material setzte sich an dem Innenrande des Ringes fest, wurde zu einer unlöslichen Masse, welche dann die freie Bewegung des Ringes um den Lauf verhinderte und die Epidermis ständig abschliff.

Bezüglich des Ring-Materiales muss die Forschung danach streben ein dem Aluminium gleichendes völlig unschädliches, aber ein bedeutend dauerhafteres Metall zu erhalten. Unser Institut wird in dieser Beziehung mit den von *Balser* in Fulda hergestellten und patentierten Neusilberringen einen Versuch machen.

Ich übergehe nun auf die Besprechung derjenigen Resultate, welche

die in den Jahren 1926/27. zurückgemeldeten Ringvögel ergaben und beginne mit denjenigen, welche sich auf die Siedlungsverhältnisse beziehen.

Bezüglich des *Seeregenpfeifers* erhielten wir diesmal nach vielen Beringungen die erste Bestätigung, dass derselbe ebenfalls in sein früheres Brutgebiet behufs Brütens zurückkehrt.

Über den *Kiebitz* erhielten wie schon vor langer Zeit und zu wiederhalten Malen die Bestätigung, dass derselbe in sein früheres Brutgebiet zurückkehrt, diesmal erhielten wir jedoch sogar zwei Daten darüber, dass auch die Jungvögel dorthin behufs Fortpflanzung zurückkehren. Für erwähnenswert halte ich die Tatsache, dass sowohl das vierjährige, als auch das zweijährige Exemplar behufs Brütens in die unmittelbare Nachbarschaft des Ausbrütungsortes zurückkehrte.

Von den diesjährigen Rückmeldungen über den Rotschenkel ist diejenige die interessanteste, welche sich auf das bei Hajdunánás erlegte Exemplar bezieht. Dieser Vogel wurde 14 Jahre nach der Beringung erlegt, leider zu einem Zeitpunkte, am 2. Juli, an welchen das Brüten in dem Erlegungsgebiete nicht mehr als ganz sicher angenommen werden kann. Die Rückmeldung ist daher in erster Linie als Altersgrenze zu bewerten. Dieser Rotschenkel wurde als Brutvogel beringt, war daher zum mindesten 15 Jahre alt. Der Aluminium Ring, welchen er getragen hatte, gehörte zu einem besonders dicken Ringmuster, hätte also noch manches Jahr gehalten, die Aufschrift des Ringes war jedoch derart abgeschliffen, dass man die Identität des Vogels nur mit Mühe und Not bestimmen konnte.

Für die Erforschung der Siedlungsverhältnisse ist dieser Fall insofern von Wichtigkeit, weil es auf Grund dessen nicht ausgeschlossen erscheint, dass durch das Abfangen der Brutvögel vielleicht auch anderswo einige der auf Ürbö erfolglos gesuchten Brut-Ringvögel gefunden werden könnten.

Laut den bisherigen Daten gehört die Uferschnepfe zu den am sichersten in das ursprüngliche Siedlungsgebiet zurückkehrenden Arten und beweisen dies auch die diesjährigen Rückmeldungen. Von den Ring-Brutvögeln wurden insgesamt 3 Exemplare wieder als Brutvögel vom Neste abgefangen und zwar in einer Entfernung vom 2—3 Kilometer vom früheren Neste entfernt. Als Novum wurde auch eine als Nestling beringte Uferschnepfe im ersten Lebensjahre im Siedlungsgebiete der Eltern erlegt. Leider erlegt und nicht vom Neste abgefangen!

Die Rückkehr der jungen Generation des *Sichlers* in das elterliche Siedlungsgebiet ist zwar nicht dokumentarisch festgestellt, aber dennoch kaum zu bezweifeln. Gelegentlich des Beringens der Jungvögel wurden in der Wolke der Elternvögel, welche fast beständig in geringer Höhe über dem Brutplatze zu schweben pflegt, einige Ringexemplare beobachtet. Indem ausser Ungarn kaum einige *Sichler* beringt wurden, mit Kupfer-Ringen ganz bestimmt noch nirgends, als im Kisbalaton, so muss man logischerweise

mit Sicherheit annehmen, dass die beobachteten Ringexemplare aus der Elternkolonie stammten d. i. dorthin zurückkehrten.

Die Rückkehr der Reiherarten in das unsprüngliche Siedlungsgebiet gehört überhaupt zu den wohlbekanntesten Resultaten der ungarischen Vogelberingung. Ganz besonders ist dies bekannt für die *Purpurreiher* der Brutkolonie von Bellÿe, von wo uns diesmal ein sechszehnjähriger zurückgekehrter Vogel gemeldet wurde. Es ist dies unser ältester Ringvogel. Dieser Vogel trug einen Ring des ersten Musters in welchem die Aufschrift reliefartig erhöht d. i. nicht eingraviert ist. Trotzdem war der Ring fast unversehrt, wahrscheinlich deshalb, weil der Reiher weder in Brackwassern fischt, noch sandige oder schotterige Bodenarten aufsucht wie z. B. die Lachmöve.

Dass der *Weisse Storch* nicht zu denjenigen Vogelarten gehört, welche besonders häufig in das Siedlungsgebiet der Eltern zurückkehren, beweisen auch die diesjährigen Rückmeldungen. Es wurden insgesamt nur zwei Exemplare aus der weiteren Umgebung des Siedlungsgebietes zurückgemeldet. Es sind bisher neben den vielen anderen nur zwei Fälle bekannt, in welchen Jungstörche genau in das Siedlungsgebiet der Eltern zurückgekehrt sind, und will ich die Aufmerksamkeit unserer eifrigen Storchberinger ganz besonders auf diesen Umstand aufrufen.

Zum Studium der Siedlungsverhältnisse ergeben auch diejenigen Arten wichtige Beiträge, welche behufs Neubesiedelung oder Blutauffrischung aus anderen Gegenden beschafft und dann ausgesetzt wurden. L. BOHRANDT machte einen diesbezüglichen Versuch mit dem *Rebhuhn* in Eperjes. Solch ein ausgesetztes Exemplar befand ich nach 2 $\frac{1}{2}$ Jahren noch immer am Orte wo es ausgesetzt wurde. Diese Versuche möchten wir unserer Mitarbeitern ganz besonders anempfehlen.

Diejenigen Daten über das Verbleiben im Siedlungsgebiete oder über die Rückkehr in dasselbe, welche infolge Mangels an entsprechendem Vergleichsmateriale noch nicht gehörig bewertet werden können, führe ich nachstehend an: *Ringeltaube* zurückgekehrt; *Habicht* verblieben; *Baumfalke* zurückgekehrt, ebenso *Rotfussfalke* nach zwei Jahren; *Waldkauz* verblieben; *Schleiereule* teilweise am Siedlungsorte bleibend, teilweise bis 60 km. streichend, wofür auch schon frühere Daten vorhanden sind; es wäre interessant diese Art in grösserer Anzahl zu beringen, mit Berücksichtigung der oekologischen Verhältnisse weil der Strich wahrscheinlich mit den Nahrungsverhältnissen in engerem Zusammenhange steht; *Halsbandfliegenfänger* kehrte behufs Nistens in das vorjährige Siedlungsgebiet zurück — der erste Fall in Ungarn; *Goldammer* und *Kleiber* verblieben im Siedlungsgebiet — auch schon durch frühere Versuche festgestellt.

Bezüglich der *Rauchschwalbe* ergaben die Beringungen wieder nur die bisher übergenuß bestätigte Regel der Rückkehr in das schon innegehabte

Siedlungsgebiet. Ein einziges etwas abweichendes Resultat ergibt die 1922 in Mária ké mé nd erbrütete junge Rauchswalbe, welche zwei Jahre später in Vémé nd brütend angetroffen wurde, also in 18 Kilometer Entfernung vom elterlichen Siedlungsgebiete. Alle übrigen Resultate bezeugen die Rückkehr in das ursprüngliche oder elterliche Siedlungsgebiet. Trotzdem darf man die Schwalbenmarkierungen noch immer nicht als abgeschlossen betrachten, doch muss man dieselben mit derselben systematischen Einteilung und Genauigkeit durchführen, wie dies seitens unseres eifrigen Mitarbeiters DR. JULIUS THÓBIÁS geschieht, der die Schwalben nicht nur beringt, sondern im nächsten Frühjahre im Umkreise von einigen Kilometern sämtliche Schwalbennester kontrolliert, ob dort beringte Exemplare vorkommen, oder nicht. Schade, dass er seine diesbezüglichen interessanten Forschungsergebnisse bisher nicht veröffentlichte. Aber auch abgesehen von diesem Umstande müssen wir die Schwalbenmarkierungen so lange fortsetzen bis wir einmal die Durchzugsgebiete und Winterquartiere unserer Schwalben kennen lernen. Trotz Beringung von 15.000 *Rauchswalben* und 5000 *Mehlschwalben* wurde uns bisher kein einiges Exemplar ausser den Landesgrenzen gemeldet. Es ist dies einer der schmerzlichsten Momente der ungarischen Zugforschung. Die erste Frage seitens der ungarischen Interessenten ist immer die Frage wohin unsere Schwalben ziehen und gerade auf diese Frage müssen wir immer und immer wieder die Antwort schuldig bleiben.

Die *Kohlmeise* ist eine für die Erforschung der Siedlungsverhältnisse am leichtesten erreichbare und zugleich dankbarste Vogelart. Man sollte glauben, dass die fortsetzende Beringung besonders bei dieser Art nur Wiederholungen der bisherigen Ergebnisse liefern könnte. Tatsächlich erfahren wir aus den diesjährigen Resultaten, was wir schon seit langer Zeit wissen, dass die Kohlmeise im ursprünglichen Siedlungsgebiete verbleibt, dass dieselbe jahrelang — vielleicht zeitlebens — im Winter dieselben Futterapparate besucht, dass sie auch in der näheren oder weiteren Umgebung derselben zu brüten pflegt, ebenso den Ehegesponsten aus den im nämlichen Siedlungsgebiete heimischen Exemplaren auswählt, aber denselben vielfach schon gelegentlich der zweiten Brut umtauscht, dass es aber auch Dauerehen gibt. Wer sich aber die Mühe gibt und die aus 73 Exemplaren bestehende Serie der wiedergefundenen Ring-Kohlmeisen eingehender untersucht, der wird mit Überraschung feststellen, dass sich unter diesen 73 Exemplaren lauter „Alte“ oder vom Neste gefangene „Elternvögel“ befinden. Nur ein einziger Jungvogel ist unter denselben von welchem der Ring aber auch nicht mehr sagen kann, als dass er vom 16. Juli bis 8. August im elterlichen Siedlungsgebiete verblieb. Also eine ganz unwesentliche Bereicherung der Forschung! Laut der Beringungs-Statistik wurden jedoch im Jahre 1926 neben 158 „alten“

Vögeln noch 120 der Nachkommenschaft und im Jahre 1927 neben 273 „alten Vögeln“ noch 142 Jungvögel beringt. Was ist mit den Jungvögeln geschehen, wo sind diese hingekommen, dass sie sich weder an den Futterapparaten noch in den künstlichen Nisthöhlen zeigten? Ich glaube mich nicht im Irrtum zu befinden wenn ich der Ansicht bin, dass selbst die fortsetzende Beringung der Kohlmeisen noch manche interessante Ergebnisse zur Siedlungs-Biologie der Vögel ergeben wird.

Bei der Übersicht und Bewertung dieser Resultate muss ich immer und immer wieder unwillkürlich an die von Freiherrn v. *Berlepsch* gegründete grossartige und mit Recht weltberühmte, derzeit staatliche Vogelschutzstation in *Seebach* denken! Nirgends in der Welt könnte man die Siedlungsverhältnisse der Vögel leichter und gründlicher studieren, als gerade in diesem Vogelparadies, wo durch bisher unübertroffene Vogelschutz- und Ansiedelungs-Einrichtungen eine bisher unerreichte Voll- oder Überbevölkerung des Siedlungsgebietes erzielt wurde. Eine systematische Beringung der Eltern und Jungvögel dürfte hier wundervolle Resultate zeitigen!

Die Sumpfmeise zeigt ebenfalls eine grosse Anhänglichkeit an ihr Siedlungsgebiet, wie dies die 12 in demselben angetroffenen Ringvögel beweisen. Ausserhalb des Siedlungsgebietes wurde kein Ringvogel gemeldet. Die Siedlungs und oekologischen Verhältnisse dieser Art sind zwar bei Weitem nicht in dem Masse geklärt, wie bei der Kohlmeise, weshalb die weiteren Beringungen auch bei dieser Art unbedingt notwendig sind, besonders mit Hinsicht auf die Tatsache, dass die junge Generation anscheinend eine viel grössere Anhänglichkeit an das elterliche Siedlungsgebiet zeigt, als diejenige der Kohlmeise.

Die besten Resultate in Bezug auf die Siedlungs-Verhältnisse ergab bisher der *Gartenrotschwanz*. Diese beziehen sich nicht nur auf die Siedelungen der Elternvögel, sondern zugleich auch auf diejenigen der Jungvögel, so dass wir ein übersichtliches Bild der Siedlungsverhältnisse dieser Art erhalten haben. *KOLOMAN WARGA* konnte durch die Beringungen von Eltern- und Jungvögeln im Instituts-Parke, also auf einem verhältnissmässig kleinen Gebiete nachweisen, dass der Gartenrotschwanz schon im ersten Lebensjahre fortpflanzungsfähig ist. Warscheinlich erreicht jedoch diese Fortpflanzungsfähigkeit nicht den Grad der älteren Weibchen, indem ein solches einjähriges Weibchen die zweite Brut nicht auf seinem eigenen Gelege vollzog, sondern die Eier eines anderen Brutpaares usurpierte, doch dieselben nicht ausbrütete. Dieser Fall ist auch deshalb noch ungemein interessant, weil das Männchen dieses Vogels, wohl infolgedessen, weil sich in seinem bisherigen Ehepaare nur der Brutinstinkt, nicht aber zugleich auch der Paarungstrieb meldete, sich gleichzeitig auch mit einem anderen Weibchen paarte, also eigentlich in Bigamie lebte.

Dieser ganz besonders interessante und lehrreiche Fall beweist zur

Genüge, die grosse Wichtigkeit des Ringversuches in dem Studium der Vogel-Ökologie und dürfte wohl zu weiteren diezbezüglichen Versuchen anregen.

Bezüglich der Siedlungsverhältnisse des *Gartenrotschwanzes* wurden noch folgende Resultate erzielt: Elternvögeln und Nachkommenschaft kehren behufst Brütens in die elterlichen Siedlungen zurück; die Ehepaare schliessen Dauerehen, indem die Brutpaare nicht nur gelegentlich der zweiten Brut, sondern auch in nächsten Brutsaison zusammenhalten; es kommt jedoch vor, dass schon gelegentlich der zweiten Brut dieselbe mit einen anderen Ehegatten vollzogen wird, ob deshalb, weil der frühere verunglückt ist, oder aber infolge anderer Umstände, lässt sich noch nicht sicher bestimmen. Jedenfalls muss festgestellt werden, dass der *Gartenrotschwanz* einen ausserordentlich dankbaren Versuchsvogel ergibt, welcher auch noch den Vorteil besitzt, dass er sich durch Aushängen von künstlichen Nisthöhlen leicht ansiedeln lässt.

Das Studium der Siedlungsverhältnisse ergab nunmehr auch für die *Nachtigall* den Bewies, dass auch diese in die ursprünglichen Siedlungsgebiete zurückkehrt, und zwar in die nächste Nähe derselben. Von den in Budapest an zwei verschiedenen, von einander einige Kilometer entfernten Stellen beringten Nachtigallen wurde jede an ihrem früheren Standorte wieder eingefangen.

Möglicherweise behandelte ich diese Siedlungsverhältnisse etwas zu weitschweifig, doch bezweckte ich dadurch einerseits einen tieferen Einblick in diese hochwichtigen und interessanten Studien zu geben und andererseits unsere Mitarbeiter zu je eifrigerem Mitwirken anzuregen. Das Institut gibt jederzeit bereitwilligste Auskunft, Muster der Fangapparate u. s. w.

Auf die Migrationsverhältnisse übergehend beginne ich mit der Schilderung des so interessanten *Kiebitz*-Zuges. (Siehe die Karte p. 23). In erster Linie möchte ich die aussergewöhnlich interessante Erscheinung erwähnen, dass während den 15 Jahren, in welchen Kibitze beringt wurden, noch kein einziger Ringvogel zwischen Ürbö, dem Siedlungsgebiete, und Italien dem nächsten Winterquartiere angetroffen wurde. Selbst der allernächste Fundort ist noch immer 680 Kilometer von Ürbö entfernt. Unsere Kibitze scheinen also diesen Weg in einer Tour zu machen, müssen also selbst bei einer Geschwindigkeit von 70 Kilometer in der Stunde mindestens 10 Stunden lang in einer Tour fliegen.

Das am häufigsten frequentierte Durchzugsgebiet, welches teilweise auch schon Winterquartier darstellt, ist die PO-Ebene, eigentlich die *Lombardei*, wo bisher die meisten Ring-Kiebitze angetroffen wurden. Von hieraus werden sie gelegentlich der Riviera entlang der Küste folgend bis Spanien vertrieben, sogar auch bis Marokko. Ein Exemplar wurde auch auf den *Balearen* gefunden, ob dasselbe während des Herbst-

zuges der Linie Elba-Korsika-Sardinien-Balearen folgte, oder aber während der Heimreise von der spanischen Küste aus dorthin geleitet wurde, bleibt unentschieden. Im Winter 1927/28 wurde dieses bisher ziemlich scharf begrenzte und eingehaltene Winterquartier wesentlich erweitert und zwar in westlicher und nordwestlicher Richtung, in welcher unsere Kiebitze nach Santander, an der Südküste des Golfes von Viscaya, bis Nantes an der Loire-Mündung, dann bis Quimper in der Bretagne und schliesslich bis Arleuse an der belgisch-französischen Grenze gelangten. Aber auch diejenigen Kiebitze, welche der adriatisch-tunesischen Leitlinie folgten, mussten in diesem Winter das bisherige Winterquartier ausdehnen und zwar in westlicher Richtung nach Algerien. Ich glaube mich bestimmt nicht zu irren, wenn ich diese bedeutende Erweiterung des bisher innegehabten Winterquartieres auf die abnormale Witterung des Winters 1927/28 zurückführe. In normalen Jahren, wenn der Winter in der Lombardei mild ist, so wandern die Kiebitze nicht weit weg, wenn aber hier ungünstige Witterung sich einstellt, so müssen sie weiterliegende Gegenden aufsuchen, wo sie ihren Lebensunterhalt finden können. Diese Erklärung widerspricht jener des Öfteren geäusserten Auffassung, wonach der im Winterquartiere angekommene Vogel den Zugtrieb einbüsst und selbst bei ungünstigster Witterung dort weiterhin verharret und eher zugrundegeht, als dass er weiterwandere. Meinerseits muss ich wenigstens bezüglich des Kiebitz feststellen, dass derselbe auch im Winterquartiere der ungünstigen Witterung ausweicht und so lange weiterwandert, bis er entsprechende Nahrungsgebiete findet.

Bezüglich des *Rotschenkel*-s erhielten wir auch einige neue Daten. Bisher wurden weder in Algerien, noch an der Westküste Italiens ungarische Rotschenkel angetroffen. Möglicherweise wurde dieses Ausbreiten des Winterquartieres durch dieselben Witterungsverhältnisse verursacht, wie beim Kiebitz.

Der Fundort der *Uferschnepfe* fällt in das bisherige Winterquartier.

Die Beringungs-Resultate über den *Sichler* (siehe die Karte p. 25) vom Herbst 1926 können mit Recht als sensationell bezeichnet werden. Laut den bisherigen Daten musste angenommen werden, dass der Sichler von uns südlich und südwestlich gelegene Gebiete als Winterquartiere bezieht, dem gegenüber zogen dieselben im Herbst 1926 nach Nordwest und Nordost.

Der Sichler-Zug gab uns seit jeher eines der schwierigsten Probleme. Die ersten Beringungen verblieben vorerst fast gänzlich erfolglos, weil nur einige Vögel aus der näheren Umgebung der Kolonien zurückgemeldet wurden, die übrigen, der Zahl nach mehrere Hunderte blieben lange Zeit hindurch verschollen. Indem die aus der näheren Umgebung erfolgten Rückmeldungen eine unzweideutige Tendenz nach Südosten zeigten, glaubte

ich annehmen müssen, dass unsere *Sichler* weit südöstlich gelegene Gebiete aufsuchen, von wo dieselben infolge der geringen allgemeinen Bildung nicht zurückgemeldet werden. Endlich nach langen Jahren wurde ein Exemplar aus Sevilla, später je eines von den Inseln Sizilien und Malta gemeldet. Auf Grund dieser Fundorte musste die frühere Ansicht revidiert werden und auch der *Sichler* zu den Südwest-Züglern Ungarns gezählt werden. Nun wird auch diese Annahme hinfällig durch die Exemplare, welche im Herbste 1926 in Holland, in Norwegen und an der Wolga angetroffen wurden, falls sich dieses Auseinander-Stieben der *Sichler* wiederholen sollte und nicht eine seltene Ausnahme darstellt. Indem gerade mit Hinsicht auf diese Verhältnisse im Jahre 1928 nahezu der ganze Bestand der Jungvögel im Kisbalaton (etwa 800) beringt wurde, so hofften wir bald diesbezügliche Daten zu erhalten. Leider sind bis Februar 1929 noch keine wesentlicheren Rückmeldungen eingelaufen. Es wiederholte sich wahrscheinlich der frühere nach Südost gerichtete Zug, bei welchen nur minimale Rückmeldungen einzulaufen pflegen. Diese Annahme stütze ich auf die bisherigen Rückmeldungen, nach welchen der *Sichler* im Herbste 1928 südöstlich an der Donau gelegene Gebiete aufsuchte, so dass wir kaum nennenswerte Resultate erhalten werden.

Der *Löffelreiher* gehört auch nach den diesjährigen Daten zu den typischen Südwest-Züglern, welcher ebenso wie der *Fisch-*, *Purpur-* und *Nacht-Reiher*, in den Ländern über wintert, welche um den westlichen Becken des Mittelmeeres gelagert sind. Hierher gehört auch der *Silberreiher*, von welcher Art wir diesmal die ersten Beweis-Daten erhielten. Eine katographische Darstellung der Fundorte befindet sich p. 13.

Ich möchte die Besprechung des so interessanten Reiherzuges nicht abschliessen, ohne auf die ganz einzig dastehende Eigentümlichkeit desselben hinzuweisen. Es ist dies die Gewohnheit, dass sich die Jungvögel vor dem Wegzuge in einem weiteren Umkreise der Kolonien fast nach allen Richtungen der Windrose zerstreuen und dabei natürlich auch solche Gegenden berühren welche nicht in die Richtung des Winterquartieres fallen. Es lässt sich nun die Frage stellen, ob auch diese die Winterquartiere erreichen, oder nur diejenigen, welche die entsprechende Richtung einschlugen. Es ist sehr wahrscheinlich, dass auch die in der unrichtigen Richtung weggezogenen Individuen das Winterquartier erreichen. In Pellérd und in Tüskés, welche knapp nebeneinander gelegen sind, wurden insgesamt 17 Silberreiher längere Zeit hindurch beobachtet. Diese künstlichen Fischteiche befinden sich 100 Kilometer südöstlich von der Kolonie. Es befanden sich unter denselben auch unberingte, also Elternvögel, welche also den Weg hin und zurück schon mehrmals zurückgelegt hatten und deshalb als Führer dienen konnten. Es ist jedenfalls sehr unwahrscheinlich, dass diese Vögel ihre Winterquartiere nicht erreicht hätten, nur deshalb, weil sie nicht direkt

aus der Kolonie dorthin zogen, sondern zuerst einen Abstecher in ein seitlich gelegenes Nahrungsgebiet machten. Hier versagt die Theorie von der ererbten Kenntnis der Zugstrassen vollständig und kann diese Erscheinung nur dadurch erklärt werden, dass die Reiherarten während ihres Herbststriches eine derartige Kenntniss der näheren und weiteren Umgebung ihrer Brutkolonie erwerben, dass sie die Winterquartiere auch dann aufzufinden vermögen, wenn sie nicht direkt aus der Kolonie aufbrechen. Natürlich halte ich diese Frage mit den obigen Äusserungen durchaus nicht für erledigt, da bedarf es noch weiterer Untersuchungen und die Anregung zu denselben war der Hauptzweck dieser Erörterungen.

Zur Kenntniss der Zugverhältnisse des *Weissen Storches* erhalten wir noch immer neue Beiträge, und Ergänzungen. Wohl war es ja schon längst bekannt, dass unsere Störche durch Bulgarien ziehen, doch hatten wir diesbezüglich nur eine ganz geringe Anzahl von Belegdaten; diese wurden heuer durch die freundliche Intervention des Herrn Museum-Direktors DR. BURESCH in Sophia um zwei Belege vermehrt. Ebenso wurde unsere Kenntniss des Durchzugsgebietes bedeutend vermehrt, indem die grosse Lücke von der Nil-Mündung bis zum südafrikanischen Winterquartiere auf einmal durch vier Daten überbrückt wurde. Es sind dies: *Ar mant* in Oberegypten, *Adua* in der Nähe des Roten Meeres, *Kassala* und *Roseires* im Niltale.

Auch über den Zug des Pirol erhielten wir eine sehr wertvolle Bereicherung unserer bisherigen Daten. Ein 5 jähriges Exemplar wurde in *Alcamao* auf der Insel Sizilien erlegt und überbrückte die Lücke, welche zwischen den bei Brindisi und den bei Tunis erlegten Ringvögeln bestand.

Die *Rosenstar*-Beringungen ergaben leider bei Weitem nicht die erhofften Resultate. Als eines der Wichtigsten kann jedenfalls die Feststellung gelten, dass der Rosenstar in Indien überwintert. Es war dies ja fast allgemein angenommen, aber die Annahme war bisher noch nicht dokumentarisch nachgewiesen. Dass wir aber von 2726 beringten Rosenstaren nur vier Rückmeldungen erhalten werden, hätte ich selbst im grössten Pessimismus nicht erwartet. In der Zukunft wird sich diese Anzahl kaum bedeutend erhöhen, weil ja erfahrungsgemäss der grösste Teil der Ringvögel im ersten Lebensjahre zurückgemeldet wird. Nur eine einzige Möglichkeit könnte sich ergeben eine grössere Anzahl derselben zu beobachten, nämlich wenn der Rosenstar wieder in Ungarn brüten würde. Diese Möglichkeit möchte ich der ganz besonderen Aufmerksamkeits unserer Beobachter anempfehlen.

Das Ergebniss der vier Rückmeldungen ist daher, dass die in Ungarn brütenden *Rosenstare* teilweise in östlicher, teilweise in südöstlicher Richtung die Brutgebiete verliessen um in Indien zu überwintern. Die Fundorte der Rosenstare sind auf der Karte p. 113 dargestellt.

Sehr interessant, leider nicht unzweideutig erklärbar ist das Vorkommen des *Kirschkernbeisser*-s in Frankreich im Dep. Basses-Alpes. Der Vogel wurde am 24-ten April beringt, zu welcher Zeit bei uns noch Durchzügler vorkommen können, so dass man nicht mit absoluter Sicherheit darauf schliessen kann, dass unsere Kirschkernbeisser wenigstens teilweise in Frankreich überwintern. Wahrscheinlich ist es aber jedenfalls doch müssen spätere Daten den Beweis liefern.

Zusammenfassend darf ich wohl behaupten, dass die ungarischen Vogelberingungen der Forschung wertvolle und willkommene Daten lieferte, besonders über den *Rosenstar*, *Silberreiher* und *Sichler*, welche derzeit nur von der ungarischen Ornithologie geliefert werden können und kann ich also mit dem Gefühle der gut verrichteten Arbeit unseren mustergültig wirkenden Mitarbeitern den Dank unseres Institutes aussprechen und dieselben zur ferneren Mitarbeit aufrufen.

Zum Schlusse folgen noch die gewöhnlichen statistischen Ausweise welche eine bedeutende Arbeitsleistung und viele Sorgfalt erheischen. Diese Arbeit wurde von KOLOMAN WARGA, meinem eifrigen Mitarbeiter in den Vogelberingungen bewältigt, wofür ich ihm auch an dieser Stelle gebührenden Dank sage.

Die Statistiken sind die folgenden: 1. Das Verzeichnis der Mitarbeiter in den Jahren 1926/27, mit der Angabe wie viel Vogelarten jeder beringte und in welcher Anzahl (p. 27); unter unseren Mitarbeitern befindet sich auch Herr SLETGET A. G., der in der Umgebung von Madrid Störche beringte. 2. Das Verzeichnis der beringten Arten, ergänzt mit den zurückgemeldeten (p. 29). 3. Die Anzahl der in jedem einzelnen Jahre beringten Vögel vom Jahre 1908 angefangen bis 1927 (p. 33). 4. Die Storchvermehrungs-Statistik der Jahre 1926 und 1927 (p. 33). 5. Das Verzeichniss der in den Jahren 1926/27 zurückgemeldeten Ringvögel (p. 66).

Charadrius alexandrinus L. — Seeregenpfeifer.

Brutvogel; Ring Nr. 29.066; beringt von mir; vom Nest gefangen 14. VI. 1926 auf A p a j Puszta. Am Nest gefangen 29. IV. 1927 ebendort.

Vanellus capella SCHAEFF. — Kiebitz.

Wo nicht anders angegeben von mir beringt.

1. Pull.; Ring Nr. 16.354; beringt 7. VI. 1923 auf Ü r b ö Puszta; am Nest gefangen ebendort 17. V. 1927.

Alter: 4 Jahre.

2. Brutvogel; Ring Nr. 19.868; vom Nest gefangen 27. IV. 1925 auf Ü r b ö; ebendort, in derselben Gemarkung am Neste gefangen am 2. V. 1926.

3. Brutvogel; Ring Nr. 19.665; vom Neste gefangen 2. V. 1926 auf

Ürbö; am Neste gefangen ebendort, jedoch in einer anderen Gemarkung, 10 Km entfernt, am 23. IV. 1928.

4. Pull.; Ring Nr. 19.851; beringt am 25. IV. 1926 in Apaj; am Nest gefangen ebendort 12. V. 1928.

Alter 2 Jahre.

5. Brutvogel; Ring Nr. 19.041; vom Nest gefangen 13. V. 1926 in Urbö; ebendort, aber in einer anderen Gemarkung in 2 Km Entfernung am Neste gefangen 7. V. 1927.

6. Brutvogel; Ring Nr. 29.291; vom Nest gefangen 30. IV. 1927 in Urbö; ebendort, in derselben Gemarkung am Nest gefangen am 19. IV. 1928.

7. Brutvogel; Ring Nr. 19.837; vom Nest gefangen in Urbö 21. V. 1925. Gefunden am 22. II. 1928 in Santander, Spanien. Meldung von ANTONIO GUTIERREZ.

Entfernung: 1860 km. Richtung: W—SW.

8. Brutvogel; Ring Nr. 29.277; vom Nest gefangen in Urbö am 29. IV. 1927. Erlegt am 3. I. 1928 in Landudal (Quimper) Bretagne, Frankreich.

Entfernung: 1800 km. Richtung: W—NW.

9. Pull.; Ring Nr. 19.578; beringt am 10. VI. 1925. Apaj; erlegt 8. XII. 1925 neben L'Île d'Elbe am Sevre-Fluss, Frankreich, Dep. Vendée. Siehe: Le Chasseur Français 1926, p. 264.

Alter: 6 Monate. Entfernung: 1600 km. Richtung: W.

10. Pull.; Ring Nr. 29.239; beringt 14. VI. 1926. Urbö. Erlegt 6. XI. 1926 in Italien bei Vignola in der Nähe von Ponte Galera. Mitteilung von CESARE NAVONE.

Alter: 5 Monate. Entfernung: 820 km. Richtung: SW.

11. Pull.; Ring Nr. 29.103; beringt von KOLOMAN WARGA 21. V. 1926. Apaj. Erlegt 30. XI. 1927 bei Arleuse, in der Nähe von Douai, Frankreich, Dep. Nord. Le Chasseur Français 1928, p. 205.

Alter: 1 Jahr 6 Monate. Entfernung: 1400 km. Richtung: NW.

12. Pull.; Ring Nr. 29.109; beringt von K. WARGA 21. V. 1926. Apaj. Erlegt 30. XII. 1926 bei Vercelli, Italien, Prov. Piemonte. Mitteilung von FRANCESCO CARON.

Alter: 7 Monate. Entfernung: 850 km. Richtung: W—SW.

13. Pull.; Ring Nr. 14.093; beringt 13. V. 1926. Apaj. Erlegt 12. II. 1927 bei Sa Torreta, Insel Menorca (Balearen), Spanien. Mitteilung von E. CASTANOS.

Alter: 9 Monate. Entfernung: 1450 km. Richtung: SW.

14. Pull.; Ring Nr. 19.033; beringt 2. V. 1926. Urbö. Erlegt 25. II. 1928. Pieve del Cairo, Prov. Lomellina, Italien. Mitteilung von LUIGI ROSSI.

Alter: 1 Jahr. Entfernung: 800 km. Richtung: SW.

15. Pull.; Ring Nr. 19.853; beringt 25. IV. 1926. Apaj. Erlegt 3. III. 1927. La Palme, Dep. Aude, Frankreich. Le Chasseur Français 1927, p. 269.
Alter: 11 Monate. Entfernung: 1350 km. Richtung: W—SW.
16. Pull.; Ring Nr. 40.060; beringt 20. VI. 1927. Szunyog. Erlegt 22. IX. 1927. Nantes, Frankreich. Mitteilung von DR. EMERICH VADÁSZ.
Alter: 3 Monate. Entfernung: 1620 km. Richtung: W.
17. Pull.; Ring Nr. 40.055; beringt 10. VI. 1927. Apaj. Gefunden 27. VIII. 1927. Masi Torello, Ferrara, Italien. Mitteilung von DR. A. BENNATI und ÖTVÖS BALÁZS.
Alter: 2 Monate. Entfernung: 680 km. Richtung: SW.
18. Pull.; Ring Nr. 40.003; beringt 17. V. 1927. Szunyog. Erbeutet 26. X. 1927. Furbara, Prov. Rom, Italien. Mitteilung von A. MESTICI.
Alter: 5 Monate. Entfernung: 830 km. Richtung: SW.
19. Pull.; Ring Nr. 37.706; beringt 20. VI. 1927. Ürbö. Erlegt Dez. 1927 bei Zeraïa, Algir. Le Chasseur Français 1928, p. 77.
Alter: 6 Monate. Entfernung: 1600 km. Richtung: SW.
20. Pull.; Ring Nr. 40.050; beringt 10. VI. 1927. Apaj. Erlegt März 1928. Tia ret, Algir. Le Chasseur Français 1928, p. 140.
Alter: 10 Monate. Entfernung: 2050 km. Richtung: SW.

Totanus calidris L. — Rotschenkel.

1. Brutvogel; Ring Nr. 6201; beringt von mir; vom Nest gefangen 18. IV. 1914. Ürbö. Erlegt 2. VII. 1928 bei Hajdunánás. Mitteilung von JULIUS LAKNER.
Alter: 14 Jahre. Entfernung: 165 km. Richtung: O—NO.
2. Pull.; Ring Nr. 19.037; beringt von mir 2. V. 1926. Ürbö. Erlegt Nov. 1926. S. Ferdinando di Puglia, Prov. Foggia, Italien. Mitteilung von G. PIAZZOLLA fu LEONARDO.
Alter: 6 Monate. Entfernung: 750 km. Richtung: S—SW.
3. Brutvogel; Ring Nr. 29.078; beringt von mir; vom Nest gefangen 7. V. 1927 Ürbö. Erlegt Jan. 1928 beim See Fetzara, Prov. Constantine, Algir. Le Chasseur Français 1928, p. 11.
Alter: 8 Monate. Entfernung: 1550 km. Richtung: SW.

Limosa aegocephala BECHST. — Uferschnepfe.

Alle von mir beringt.

1. Brutvogel; Ring Nr. 19.418; vom Nest gefangen 22. V. 1924. Ürbö. Am Nest wieder gefangen 13. V. 1926 ebendort und genau in derselben Gemarkung.
2. Brutvogel; Ring Nr. 19.688; vom Nest gefangen 2. V. 1926. Ürbö. Wieder vom Nest gefangen 17. V. 1927 ebendort, jedoch in einer anderen Gemarkung, ca. 2 km vom ursprünglichen Nistplatz entfernt.

3. Brutvogel; Ring Nr. 19.681; beringt 2. V. 1926. Ürbö. Erleg. 30. V. 1927 ebendort, ca 3 km vom Nistplatz.

4. Pull.; Ring Nr. 28.081; beringt 20. VI. 1927. Szunyog. Erlegt Juni 1928. Ürbö.

Alter: 1 Jahr. Entfernung: 10 km. Richtung: SO.

5. Brutvogel; Ring Nr. 28.314; beringt 17. V. 1927. Ürbö. Erlegt 10. IV. 1928. Molinella, Prov. Bologna, Italien. Bericht von VITT. FORLANI.

Alter: 11 Monate. Entfernung: 700 km. Richtung: W—SW.

Plegadis falcinellus L. — Brauner Sichler.

1. Pull.; Ring Nr. 27.703; beringt von mir 5. VII. 1926 am Kisbalaton. Erlegt 28. VII. 1926. Ssamara, Russland. Mitteilung von DR. E. STRESE-MANN auf Grund der Veröffentlichung des „Uragus“ 1927, p. 35.

Alter: 1 Monat. Entfernung: 2600 km. Richtung: O—NO.

2. Pull.; Ring Nr. 27.524; beringt von L. SZEMERE 15. VI. 1926 am Kisbalaton. Erlegt 11. IX. 1926. Breda, Holland. Mitteilung von DR. E. D. VON OORT.

Alter: 3 Monate. Entfernung: 1050 km. Richtung: NW.

3. Pull.; Ring Nr. 27.515; beringt von L. SZEMERE 15. VI. 1926 am Kisbalaton. Erlegt 9. IX. 1926. Oost Voorne, Holland. Mitteilung von P. A. HENS.

Alter: 3 Monate. Entfernung: 1100 km. Richtung: NW.

4. Pull.; Ring Nr. 27.519; beringt von L. SZEMERE 15. VI. 1926 am Kisbalaton. Erlegt Herbst 1926. bei Sylte, Surnadal, Norwegen. Mitteilung von L. R. NATVIG.

Alter; 3 Monate. Entfernung: 1900 km. Richtung: N—NW.

5. Pull.; Ring Nr. 40.592; beringt von K. WARGA 17. VI. 1927 am Kisbalaton. Erlegt Kisiljevo, Požarevac, Serbien 5. VIII. 1927. Mitteilung von F. MÜLLER.

Alter: 2 Monate. Entfernung: 400 km. Richtung: SO.

6—9. Ringnummer unbekannt. Der Ornithologe KOLOMAN WARGA und der Wächter der Edelreicherkolonie J. GULYÁS sahen gelegentlich der Beringungen am 18. VI. 1927. 4 Stck. Ringvögel. Mit Hilfe des Feldstechers waren die Ringe deutlich zu sehen, darunter auch ein Kupferring.

Platalea leucorodia L. — Löffelreiher.

1. Pull.; Ring Nr. 9552; beringt am 28. V. 1925. am Kisbalaton. Erbeutet 18. V. 1928 bei Ujozora (Uzdin), auf jugoslavischem besetzten Gebiet. Mitteilung des JAGDVEREINS UZDIN.

Alter: 3 Jahre. Entfernung: 300 km. Richtung: SO.

2. Pull.; Ring Nr. 32.908; beringt am 21. V. 1927 am Kisbalaton. Erbeutet 19. VII. 1927. Bellye, jugosl. besetztes Gebiet. Mitteilung von PROF. J. PLANČIĆ.

Alter: 2 Monate. Entfernung: 170 km. Richtung: SO.

3. Pull.: Ring Nr. 32.911; beringt 21. V. 1927 am Kisbalaton. Erlegt 5. V. 1928. Santi-Quaranti, Albanien. Mitteilung von LUCA MIMBELLI.

Alter: 1 Jahr. Entfernung: 700 km. Richtung: S—SO.

4. Pull.; Ring Nr. 32.902; beringt 21. V. 1927 am Kisbalaton. Erlegt 10. V. 1928. Sambiasse, Catanzaro, Italien. Mitteilung von PANZIO SALVATORE fu PIETRO.

Alter: 1 Jahr. Entfernung: 850 km. Richtung: S.

5. Pull.; Ring Nr. 8.476; beringt von K. WARGA 29. V. 1927 am Kisbalaton; erlegt 5. VIII. 1927 bei Gombos, jugosl. besetztes Gebiet. Mitteilung von STEFAN KOMÁROMI.

Alter: 2 Monate. Entf.: 200 km. Richtung: SO.

Ciconia alba BECHST. — Weisser Storch.

1. Pull.; Ring Nr. 6.060; beringt von mir 11. VII. 1913 Ballony, Kom. Győr. Tot gefunden 1917 in Middelburg, Transvaal, Südafrika. Mitteilung von J. MAY.

Alter: 4 Jahre. Entf.: 7300 km. Richtung: S—SO.

2. Pull.; Ring Nr. 6.345; beringt von mir 3. VII. 1914 Tiszatarján. Erbeutet April 1915, Armant, Oberägypten. Mitteilung von B. LEBNAN.

Alter: 9 Monate. Entf.: 2700 km. Richtung: SO.

3. Pull.; Ring Nr. 8.674; beringt von A. PLATTHY 7. VII. 1915 Tiszatarján; tot gefunden 1922 auf der Rooiwal Farm, Rustenburg, Transvaal, Südafrika. Mitteilung von G. W. BANDINET.

Alter: 7 Jahre. Entfernung: 8250 km. Richtung: S—SO.

4. Pull.; Ring Nr. 6.649; beringt von I. WÁHL im Sommer 1916 Apatin; erlegt 30. V. 1926 Szigetesép, Kom. Pest. Mitteilung von B. MITTERMANN.

Alter: 10 Jahre. Entfernung: 170 km. Richtung: N.

5. Pull.; Ring Nr. 7.217; beringt von E. AGÁRDI 1. VII. 1922 Szederkény, Kom. Baranya; tot gefunden 10. VII. 1926 Alexandra-Pusztá, Kom. Somogy. Mitteilung der *Herrschaft Erdősokonya*.

Alter: 4 Jahre. Entf.: 75 km. Richtung: W.

6. Pull.; Ring Nr. 9.379; beringt von DR. J. THÓBIÁS 19. VI. 1925 Komjáti, Kom. Abauj-T. Verwundet gefangen Herbst 1925 Berekböszörmény, Kom. Bihar. Mitteilung von BÉLA DORNER u. ROSA BEREL.

Alter: 3 Monate. Entf.: 170 km. Richtung: S—SO.

7. Pull.; Ring Nr. 9.387. beringt von DR. G. THÓBIÁS 24. VI. 1925 Vilmány, Kom. Abauj-T.; erbeutet 30. V. 1926 Ležimir, Mitrovica, Jugoslawien. Mitteilung von PERA SIŠKOVIĆ.

Alter: 11 Monate. Entf.: 410 km. Richtung: S—SW.

8. Pull.; Ring Nr. 9.373; beringt von DR. G. THÓBIÁS, Komjádi, Kom. Abauj-T.; erbeutet 1926 in Adua, Nord-Abessinien. Mitteilung des abessinischen RAS TAFARI im Wege des österr. Konsuls von ADDIS ABEBA.

Alter: 1 Jahr. Entf.: 4250 km. Richtung: S—SO.

9. Pull.; Ring Nr. 9.348; beringt 18. VI. 1925 von DR. J. THÓBIÁS, Bódvarákó, Kom. Abauj-T.; im Hagelsturm umgekommen 23. II. 1927 Mount Frere, Kapland. Mitteilung des *The Kaffrarian Museum*.

Alter: 1 Jahr 8 Monate. Entf.: 8.800 km. Richtung: S—SO.

10. Pull.; Ring Nr. 9.612; beringt von I. KIRÁLY 15. VII. 1926 in Rábászovát, Kom. Sopron; tot gefunden 1. I. 1927 Serowe, Kanya, Bechuanland, Südafrika. Mitteilung der *Budapester englischen Gesandtschaft*.

Alter: 6 Monate. Entfernung: 8150 km. Richtung: S—SO.

11. Pull.; Ring Nr. 32.603; beringt von LADISLAUS FAZEKAS 9. VII. 1926 Ürbő; tot gefunden 9. II. 1927 Schuinsdrift, Transvaal, Südafrika. Mitteilung von THE FARMERS WEEKLY.

Alter: 7 Monate. Entfernung: 8150 km. Richtung: S—SO.

12. Pull.; Ring Nr. 9.909; beringt von DR. J. THÓBIÁS 8. VII. 1926 Komjádi, Kom. Abauj-T. Erbeutet 1. X. 1926 Kassala, Sudan. Mitteilung von H. C. BROCKLEHURST.

Alter: 3 Monate. Entf.: 4200 km. Richtung: SO.

13. Pull.; Ring Nr. 9.129; beringt 19. VI. 1926 von E. KABÁČZY, Tarpa, Kom. Bereg; erbeutet 14. II. 1927 Roseires, Sudan; Mitteilung des *Game Preserv. Dep.*, Khartoum.

Alter: 7 Monate. Entf.: 4250 km. Richtung: S—SO.

14. Pull.; Ring Nr. 41.376; beringt von M. BLASKÓ 7. VII. 1927 Sári, Kom. Pest; tot gefunden 26. VIII. 1927 Ferdinandovo, Bulgarien. Mitteilung von DR. I. BURESCH.

Alter: 2 Monate. Entf.: 650 km. Richtung: SO.

15. Pull.; Ring Nr. 41.068; beringt von DR. G. THÓBIÁS 13. VII. 1927 Csobád, Kom. Abauj-T. Erbeutet August 1927 Roman, Bulgarien. Mitteilung von DR. I. BURESCH.

Alter: 1 Monat. Entf.: 650 km. Richtung: SO.

16. Pull.; Ring Nr. 32.563; beringt 8. VIII. 1927 von G. BÁRSONY, Gelej, Kom. Borsod. Erlegt 2. IX. 1927 Nagyrózvágy, Kom. Zemplén. Mitteilung von G. BÁRSONY.

Alter: 1 Monat. Entf.: 100 km. Richtung: NO.

Nycticorax griseus L. — Nachtreiher.

1. Pull.; Ring Nr. 3.542; beringt von K. WARGA 27. V. 1927 Kisbalaton; lebend gefangen 27. VII. 1927 Csököly, Kom. Somogy. Mitteilung des Obernotärs von Csököly.

Alter: 2 Monate. Entf.: 50 km. Richtung: SO.

2. Pull.; Ring Nr. 3.546; beringt 27. V. 1927 von K. WARGA Kisbalaton. Erlegt 30. IV. 1928 Govone, Prov. Cuneo, Italien. Mitteilung von DR. GIOV. MARELLO.

Alter: 11 Monate. Entf.: 800 km. Richtung: SW.

3. Pull.; Ring Nr. 3.528; beringt von K. WARGA 27. V. 1927 Kisbalaton. Gefangen 19. VIII. 1927 Aquileja, Italien. Mitteilung von DR. A. MARCHESINI—PIEMONTESE.

Alter: 3 Monate. Entf.: 350 km. Richtung: SW.

Ardea cinerea L. — Fischreiher.

1. Pull.; Ring Nr. 8.489; beringt von K. WARGA 30. V. 1927 Kisbalaton. Erlegt 25. VII. 1927 Kápolnapuszta. Mitteilung von D. JAKSICH.

Alter: 2 Monate. Entf.: 20 km. Richtung: SW.

2. Pull.; Ring Nr. 2.862; beringt von K. WARGA 17. VI. 1927 Kisbalaton. Erlegt 18. VII. 1927 Felsőseged. Mitteilung von P. BUGLY.

Alter: 1 Monat. Entf.: 40 km. Richtung: S.

3. Pull.; Ring Nr. 32.819; beringt von K. WARGA 30. V. 1927 Kisbalaton; erlegt 21. VII. 1927 Gige. Mitteilung von A. LENKEL.

Alter: 2 Monate. Entf.: 50 km. Richtung: SO.

4. Pull.; Ring Nr. 32.803; beringt von K. WARGA 30. V. 1927 Kisbalaton; erlegt 17. VIII. 1927 Nemeskeresztúr. Mitteilung von J. SZÉKELY.

Alter: 3 Monate. Entf.: 50 km. Richtung: N.

5. Pull.; Ring Nr. 3.350; beringt von K. WARGA 29. V. 1927 Kisbalaton; erlegt 12. VIII. 1927 Lábod. Mitteilung von J. PELTZMANN.

Alter: 3 Monate. Entf.: 55 km. Richtung: S—SO.

6. Pull.; Ring Nr. 32.861; beringt von K. WARGA 19. VI. 1927 Kisbalaton. Erlegt 27. VIII. 1927 Szigetvár. Mitteilung von Graf M. ANDRÁSSY.

Alter: 2 Monate. Entf.: 80 km. Richtung: SO.

7. Pull.; Ring Nr. 32.949; beringt von K. WARGA 18. VI. 1927 Kisbalaton. Erlegt 4. IX. 1927 Gusztávmeve. Mitteilung von G. BRANDTNER.

Alter: 3 Monate. Entf.: 90 km. Richtung: SO.

8. Pull.; Ring Nr. 3.345; beringt von K. WARGA 28. V. 1927 Kisbalaton. Erlegt 25. VII. 1927 Börzsönypuszta. Mitteilung von G. Szücs.

Alter: 2 Monate. Entf.: 110 km. Richtung: SO.

9. Pull.; Ring Nr. 3.334; beringt von K. WARGA 28. V. 1927 Kisbalaton. Erlegt 12. VII. 1927 Pinnye. Mitteilung von H. SCHERG.

Alter: 2 Monate. Entf.: 110 km. Richtung: N—NW.

10. Pull.; Ring Nr. 8.354; beringt 17. VI. 1927 Kisbalaton. Erlegt 30. VII. 1927 Dávod, Mitteilung der *Püspökpusztai Gutsverwaltung*.

Alter: 2 Monate. Entf.: 150 km. Richtung: SO.

11. Pull.; Ring Nr. 32.913; beringt 21. V. 1927 Kisbalaton. Erlegt 20. VIII. 1927 Cigoč bei Zággráb. Mitteilung von N. ROLLA.

Alter: 3 Monate. Entf.: 150 km. Richtung: SW.

12. Pull.; Ring Nr. 3.332; beringt von K. WARGA 28. V. 1927 Kisbalaton. Erlegt 22. VII. 1927 Novska, bei Požega. Mitteilung von ZIGA HAROSTOVIĆ.

Alter: 2 Monate. Entf.: 160 km. Richtung: SW.

13. Pull.; Ring Nr. 8.496; beringt von K. WARGA 30. V. 1927 Kisbalaton. Erlegt 16. VIII. 1927 Sajószentpéter. Mitteilung von F. MARTONCSIK.

Alter: 3 Monate. Entf.: 320 km. Richtung: NO.

14. Pull.; Ring Nr. 32.916; beringt 21. V. 1927 Kisbalaton. Erlegt 30. VII. 1927 Dwor Gotysz, Chybie, Polen. Mitteilung von F. KRZEMIECI.

Alter: 2 Monate. Entf.: 400 km. Richtung: NO.

15. Pull.; Ring Nr. 3.318; beringt von K. WARGA 27. V. 1927 Kisbalaton. Erlegt 20. X. 1927 Pachino, Sizilien. Mitteilung von LIBERO BELLOMIA.

Alter: 5 Monate. Entf.: 1.150 km. Richtung: S—SW.

Ardea purpurea L. — Purpurreiher.

1. Pull.; Ring Nr. 298; beringt von V. SCHUH im Sommer 1910 Bellyei rét. Erlegt 7. VI. 1926 ebendort. Mitteilung von E. VALKAI.

Alter: 16 Jahre.

2. Pull.; Ring Nr. 29.724; beringt von K. WARGA 29. V. 1927 Kisbalaton; tot gefunden 17. VII. 1927 Sávoly. Mitteilung von J. HOLLÓSY.

Alter: 2 Monate. Entfernung: 10 km. Richtung: S.

3. Pull.; Ring Nr. 32.847; beringt von K. WARGA 15. VIII. 1927 Kisbalaton. Erlegt 15. VIII. 1927 Tapsony. Mitteilung von A. RÉCSEY.

Alter: 2 Monate. Entf.: 30 km. Richtung: S—SO.

4. Pull.: Ring Nr. 32.827; beringt von K. WARGA 19. VI. 1927 Kisbalaton. Erlegt 30. VII. 1927 Iharos. Mitteilung von G. BREUER. Alter: 2 Monate. Entf.: 40 km. Richtung: S.

5. Pull.: Ring Nr. 32.874; beringt von K. WARGA 19. VI. 1927 Kisbalaton. Erlegt 16. IX. 1927 Öttevény. Mitteilung von J. PECHTOL. Alter: 3 Monate. Entf.: 110 km. Richtung: N—NO.

6. Pull.: Ring Nr. 32.851; beringt von K. WARGA 19. VI. 1927 Kisbalaton. Erlegt 31. VII. 1927 Poljana, Jugoslawien. Mitteilung von J. E. QUINZ.

Alter: 2 Monate. Entf.: 170 km. Richtung: SO.

7. Pull.; Ring Nr. 29.705; beringt von K. WARGA 29. V. 1927 Kisbalaton. Tot gefunden 30. VII. 1927 Seebarn bei Grasenwörth, Niederösterreich.

Alter: 2 Monate. Entf.: 250 km. Richtung: NW.

8. Pull.; Ring Nr. 2.900; beringt von K. WARGA 18. VI. 1927 Kisbalaton. Erlegt 15. VIII. 1927 Slawkow, Olkusz, Polen. Mitteilung von I. ABRAMOWICZ.

Alter: 2 Monate. Entf.: 450 km. Richtung: N—NO.

9. Pull.; Ring Nr. 3433; beringt von K. WARGA 29. V. 1927 Kisbalaton. Erlegt 5. IX. 1927 Greiffenberg, Schlesien, Deutschland. Mitteilung von N. EHRIG.

Alter: 3 Monate. Entf.: 500 km. Richtung: NW.

10. Pull.; Ring Nr. 2899; beringt von K. WARGA 18. VI. 1927 Kisbalaton. Erlegt 7. X. 1927 Lanciano, Chieti, Italien. Mitteilung von CAV. ARV. CARLO DE LEONARDIS.

Alter: 4 Monate. Entf.: 550 km. Richtung: S—SW.

11. Pull.; Ring Nr. 2877; beringt von K. WARGA 18. VI. 1927 Kisbalaton. Erlegt 15. X. 1927 Salerno, Italien. Mitteilung von GAETANO ARIGHANO.

Alter: 4 Monate. Entf.: 700 km. Richtung: S—SW.

Egretta alba L. — Silberreiher.

1. Pull.; Ring Nr. 8463; beringt von KOLOMAN WARGA 29. V. 1927 Kisbalaton. Tot gefunden 27. VI. 1927 ebendort. Mitteilung von J. GULYÁS. Alter: 1 Monat.

2. Pull.: Ring Nr. 32.945; beringt von K. WARGA 18. VI. 1927 Kisbalaton. Tot gefunden 24. VII. 1927 ebendort. Mitteilung von J. GULYÁS. Alter: 1 Monat.

3. Pull.; Ring Nr. 8467; beringt von K. WARGA 29. V. 1927 Kisbalaton. Tot gefunden Sept. 1927 Pellérd. Mitteilung von Dr. E. UNGER. Alter: 4 Monate. Entf.; 100 km. Richtung: SO.

4. Pull.; Ring Nr. 32.925; beringt von mir 21. V. 1927 Kisbalaton. Tot gefunden Sept. 1927 Pellérd. Mitteilung von Dr. E. UNGER.

Alter: 4 Monate. Entf.: 100 km. Richtung: SO.

5. Pull.; Ring Nr. 32.929; beringt von mir 21. V. 1927 Kisbalaton. Erlegt 15. IX. 1927 Lébény. Mitteilung von E. FOPPR.

Alter: 4 Monate. Entf.: 120 km. Richtung: N—NO.

6. Pull.; Ring Nr. 40.685; beringt von K. WARGA 18. VI. 1927 Kisbalaton. Erlegt 2. VIII. 1927 Kémes. Mitteilung von K. SEBÓK.

Alter: 2 Monate. Entf. 130 km. Richtung: SO.

7. Pull.; Ring Nr. 8.462; beringt von K. WARGA 29. V. 1927 Kisbalaton. Erlegt 28. VIII. 1927 Marchegg. Mitteilung des *Marchegger Forstamtes*.

Alter: 3 Monate. Entf.: 180 km. Richtung: N.

8. Pull.; Ring Nr. 2.885; beringt von K. WARGA 18. VI. 1927 Kisbalaton. Erlegt 12. VIII. 1927 Morvaszentjános. Mitteilung von P. MAXIAN.

Alter: 2 Monate. Entf.: 220 km. Richtung: N.

9. Pull.; Ring Nr. 2.890; beringt von K. WARGA 18. VI. 1927 Kisbalaton. Erlegt 23. XII. 1927 Reljevo, Sarajevo. Mitteilung von Dr. STR. BOLKAY.

Alter: 6 Monate. Entf.: 320 km. Richtung: S—SO.

10. Pull.; Ring Nr. 32.935; beringt 21. V. 1927 Kisbalaton. Erlegt 17. XI. 1927 Portogruaro, Italien. Mitteilung von ARNOLDO IBERATI.

Alter: 6 Monate. Entf.: 350 km. Richtung: SW.

11. Pull.; Ring Nr. 8.469; beringt von K. WARGA 29. V. 1927 Kisbalaton. Erlegt 28. XII. 1927 Montalto di Castro, Italien. Mitteilung von CAV. PROF. DOTT. GUIDO ANICHINI.

Alter: 7 Monate. Entf.: 650 km. Richtung: SW.

12. Pull.; Ring Nr. 8.465; beringt von K. WARGA 29. V. 1927 Kisbalaton. Erlegt 10. IV. 1928 Valona, Albanien. Mitteilung von B. ST. DHIAMANDI.

Alter: 11 Monate. Entf.: 750 km. Richtung: S—SO.

13. Pull.: Ring Nr. 40.681; beringt von K. WARGA 18. VI. 1927 Kisbalaton. Erlegt 25. XI. 1927 Cagliari, auf der Insel Sardinien. Mitteilung von E. GRASSI.

Alter: 5 Monate. Entf.: 1050 km. Richtung: SW.

14. Pull.; Ring Nr. 2.888; beringt von K. WARGA 18. VI. 1927 Kisbalaton. Erlegt 19. XII. 1927 Zéryphos, Cycladen, Griechenland. Mitteilung von A. PANDELI LIVANIOS.

Alter: 6 Monate. Entf.: 1200 km. Richtung: SO.

15. Pull.; Ring Nr. 8.471; beringt von K. WARGA 29. VI. 1927 Kisbálaton. Tot gefunden Sept. 1927 Tüskéspuszta, Kom. Baranya. Mitteilung von DR. E. UNGER.

Alter: 4 Monate. Entf.: 100 km. Richtung: SO.

Zu erwähnen wäre noch, dass bei Tüskés sich 5 Stück zeigten, davon wurde von unbekanntem Tätern 1 Stück geschossen, der Kadaver aber nicht mitgenommen. Dasselbe geschah auch bei Pellérd, wo sich 12 Silberreiher längere Zeit ungestört aufhielten, bis wieder unbekannte Täter 3 Stück abschossen, darunter 2 Ringvögel.

Phasianus colchicus L. — Fasan.

1. Brutvogel; Ring Nr. 9.424; beringt von G. BREUER 3. IV. 1926 Fertőrákos. Erbeutet 1. VI. 1926 ebendort.

2. Brutvogel; Ring Nr. 29.570; beringt von G. BREUER 11. II. 1927 Sopron. Erlegt 7. X. 1927 Lakfalva. Mitteilung von L. HEINZL.

Alter: 8 Monate. Entfernung: 13 km. Richtung: SW.

Perdix cinerea LATH. — Rebhuhn.

Aus Komotau, Tschechoslowakei, importierter und zur Blutauffrischung ausgesetzter Vogel; Ring Nr. 4.420; beringt von L. BOHRANDT 23. II. 1923 Eperjes. Erlegt 5. IX. 1926 ebendort.

Alter: 3 Jahre 6 Monate.

Columba palumbus L. — Ringeltaube.

Pull.; Ring Nr. 16.171; beringt von J. WALZEL 3. XI. 1926. Nagycsákány. Erlegt 22. VII. 1927 Rátót.

Alter: 9 Monate. Entfernung: 5 km. Richtung: W.

Astur palumbarius L. — Hühnerhabicht.

Pull.; Ring Nr. 2.851; beringt von G. BREUER 14. VI. 1926 Brennborg. Erlegt 20. IV. 1927 Nagyczenk. Mitteilung von L. MAILÁTH.

Alter: 10 Monate. Entf.: 16 km. Richtung: S—SO.

Accipiter nisus L. — Sperber.

Ad.; Ring Nr. 19.009 und 29.034; beringt von K. WARGA 8. II. 1927 Budapest; erbeutet 18. III. 1927 Kispeszt. Mitteilung von F. CERVA.

Alter: 1 Monat. Entf.: 6 km. Richtung: SO.

Buteo communis LESSON. — Mäusebussard.

Ad.; Ring Nr. 3.359; beringt von G. BREUER 6. III. 1927 Sopron. Lebend gefangen und in Freiheit gesetzt ebendort 23. III. 1927.

Haliaëtus albicilla L. — **Seeadler.**

Pull.; Ring Nr. 26; beringt von A. SPIESS Juni 1925 Zorileni, Barlad, Rumänien. Erlegt Juli 1925 Palmasan, Constanza, Rumänien. Aus dem A „Szózat“ vom 12. VII. 1925.

Alter: cca 3 Monate. Entf.: 260 km. Richtung: S.

Falco subbuteo L. — **Baumfalke.**

Pull.; Ring Nr. 4.043; beringt von DR. J. THÓBIÁS 24. VII. 1925 Alsófügöd. Tot gefunden 17. VII. 1926 Forró, in der Nähe des Beringungsortes.

Alter: 1 Jahr.

Cerchneis tinnunculus L. — **Turmfalke.**

Ad.; Ring Nr. 19.817; beringt von E. KABÁČZY 12. II. 1927 Tarpa; nach zwei Wochen ebendort erbeutet.

Cerchneis vespertinus L. — **Rotfussfalke.**

Pull.; Ring Nr. 14.107; beringt von Z. RHÉDEY 6. VII. 1924 Érpatak. Erbeutet 9. V. 1926 Nyiregyháza. Mitteilung von L. NAGY.

Alter: 1 Jahr 10 Monate. Entf.: 20 km. Richtung: N.

Asio otus L. — **Waldohreule.**

Ad.; Ring Nr. 27.501; beringt von E. KABÁČZY 8. X. 1926 Tarpa. Erbeutet ebendort nach 3 Monaten.

Syrnium aluco L. — **Waldkauz.**

Ad.; Ring Nr. 2.845; beringt von G. BREUER 10. V. 1926 Brennberg; lebend gefangen und freigelassen ebendort nach 11 Monaten.

Athene noctua SCOP. — **Steinkauz.**

Ad.; Ring Nr. 19.816; beringt von E. KABÁČZY 10. X. 1926 Tarpa. Erlegt nach 5 Monaten ebendort.

Strix flammea guttata BREHM. — **Schleiereule.**

1. Ad.; Ring Nr. 3.357; beringt von G. BREUER 6. III. 1927 Sopron. Lebend gefangen und freigelassen ebendort nach 2 Wochen.

2. Pull.; Ring Nr. 28.221; beringt von A. GRAEFL 21. VI. 1927 Kétkút köz. Tot gefunden 8. XI. 1927. Poroszló. Mitteilung von J. RÓNAY.

Alter: 5 Monate. Entf.: 8 km. Richtung: SO.

3. Pull.; Ring Nr. 28.222; beringt von A. GRAEFL 21. VI. 1927 Kétkút köz; lebend gefangen und freigelassen 5. II. 1928 Zabar, Kom. Nógrád. Mitteilung von N. KLEIN.

Alter : 8 Monate. Entf. : 60 km. Richtung : NW.

2. und 3. Geschwister !

4. Pull. ; Ring Nr. 17.088 ; beringt von K. KRAUSZ 15. VII. 1927 Fürged ; lebend gefangen und freigelassen 19. XI. 1927 Kurd, Kom. Tolna. Mitteilung von DR. L. SZUTTER.

Alter : 4 Monate. Entf. : 30 km. Richtung : S.

Hirundo rustica L. — Rauchschwalbe.

1. Pull. ; Ring Nr. 15 467 ; beringt von E. AGÁRDI 17. VI. 1922 Máriakémed ; nistete Sommer 1924 in Véménd. Mitteilung von B. HESZ.

Alter : 2 Jahre. Entfernung : 18 km. Richtung : SW.

2. Pull. ; Ring Nr. 15.090 ; beringt von mir 7. VI. 1923 Ürbö, nistete im Juli 1925 auf Ürbö, Pallagi tanya. Mitteilung von L. FAZEKAS.

Alter : 2 Jahre. Entf. : 2 km. Richtung : O.

3. Nistender Brutvogel ; Ring Nr. 17.512 ; beringt von mir 21. V. 1924 Ürbö ; nistete an ebendemselben Hause 25. IV. 1926.

4. Nistender Brutvogel ; Ring Nr. 32.131 ; beringt von mir 14. VI. 1926 Ürbö ; nistete an demselben Hause 21. IV. 1927.

5. Nistender Brutvogel ; Ring Nr. 35.952 ; beringt von mir 21. IV. 1927 Ürbö ; nistete an demselben Hause 1. V. 1928.

6. Nistender Brutvogel ; Ring Nr. 22.201 ; beringt von J. WALZEL, Nagycsákány 9. VIII. 1924 zusammen mit seinem Ehegatten ; nistete in ebendemselben Nest 14. Juli 1925 mit einem unberingten Gatten ; mit diesem später beringten zweiten Gatten *im nämlichen* Neste brütend 13. VI. 1926.

7. Nistender Brutvogel ; Ring Nr. 22.208 ; beringt von J. WALZEL, Nagycsákány, 4. VII. 1925, Gatte beringt mit Nr. 22.201 (siehe Nr. 6) ; brütete mit demselben im alten Nest 13. VI. 1926.

8. Nistender Brutvogel ; Ring Nr. 22.209 ; beringt von J. WALZEL, Nagycsákány, 17. VIII. 1925, nistete ebendort 17. VI. 1926.

9—10. Brutpaar ; Ring Nr. 22.844, resp. 22.831 ; beringt von E. KABÁČZY, Hete, 17. VI. 1925, wieder als Brutpaar angetroffen 22. IV. 1926.

Muscicapa collaris BECHST. — Halsbandfliegenschnäpper.

Am Neste gefangenes ♀ ; Ring Nr. 32.487 ; beringt von K. WARGA 16. V. 1927 Budapest, Angolkert ; brütete im demselben Garten 25. V. 1928.

Pica rustica SCOP. — Elster.

Pull. ; Ring Nr. 23.969 ; beringt von K. WARGA 15. VI. 1926 Budapest, Avipark ; am Beringungsort tot gefunden 14. VII. 1926.

Garrulus glandarius L. — Eichelhäher.

Ad.; Ring Nr. 34.746; beringt von G. BREUER 21. III. 1927 Sopron; erlegt ebendort 3. VIII. 1927.

Oriolus galbula L. — Pirol.

Pull.; Ring Nr. 18.363; beringt von P. MÜLLER 22. VI. 1923 Szeged. Erbeutet 6. V. 1928 Alcamo, Sizilien. Mitteilung von G. SETTEPANI.

Alter: 5 Jahre. Entfernung: 1100 km. Richtung: SW.

Pastor roseus L. — Rosenstar.

1. Pull.; Ring Nr. 30.140; beringt von mir 6. VII. 1925 Karcag; erlegt 10. VII. 1926. Adana, Kleinasien. Mitteilung von M. ECHREF.

Alter: 1 Jahr. Entfernung: 1700 km. Richtung: SO.

2. Pull.; Ring Nr. 27.381; beringt von mir 30. VI. 1925 Novaj. Erbeutet 28. IV. 1926 Lahore, Indien. Mitteilung von THE KARACHI MOTOR WORKS.

Alter: 10 Monate. Entfernung: 5000 km. Richtung: O—SO.

Passer domesticus L. — Haussperling.

1—2. Ad.; Ring Nr. 10.636, resp. 10.637; beringt von L. BOHRANDT 17. II. 1921 Eperjes; gefangen 21. II. 1923 ebendort.

3. Ad.; Ring Nr. 11.086; beringt von L. BOHRANDT 28. I. 1922 Eperjes; gefangen 2. II. 1923 ebendort.

4. Ad.; Ring Nr. 11.093; beringt von L. BOHRANDT 9. II. 1922 Eperjes, gefangen 2. II. 1923 ebendort.

5. Ad.; Ring Nr. 12.514; beringt von L. BOHRANDT 21. II. 1923 Eperjes; gefangen ebendort 29. XII. 1923.

6. Pull.; Ring Nr. 12.592; beringt von L. BOHRANDT 20. V. 1925 Eperjes; erlegt ebendort 15. VI. 1926.

Coccothraustes vulgaris PALL. — Kirschkernebeisser.

Altes ♂; Ring Nr. 23.645; beringt von K. WARGA 24. IV. 1926 Budapest, Hűvösvölgy. Erbeutet 30. X. 1927 Les Omergues, Sisteron, in dem franz. Dep. Basses Alpes. Mitteilung von IMBERT FREDERIC.

Alter: 1 Jahr 6 Monate. Entfernung: 1100 km. Richtung: SW.

Carduelis elegans STEPH. — Stieglitz.

1. Altes ♀; Ring Nr. 23.350; beringt von K. WARGA 21. XI. 1925 Albertfalva; gefangen und freigelassen 28. II. 1926 Kispest. Mitteilung von FR. CERVA.

Alter: 3 Monate. Entf.: 10 km. Richtung: O.

2. Altes ♂; Ring Nr. 23.572; beringt von K. WARGA 7. II. 1926
Budapest, Tiergarten. Gefangen und freigelassen 28. II. 1926
Kispest. Mitteilung von FR. CERVA.

Alter: 3 Wochen. Entf.: 10 km. Richtung: SO.

Emberiza citrinella L. — **Goldammer.**

Altes ♀; Ring Nr. 22.118; beringt von K. WARGA 28. V. 1925
Budapest, Hűvösvölgy. Gefangen und freigelassen ebendort 24. IV. 1926

Sitta europaea caesia WOLF. — **Kleiber.**

1. Ad.; Ring Nr. 12.386; beringt von L. BOHRANDT 2. XII. 1922
Eperjes. Gefangen ebendort 18. II. 1923.

2. Juv.; Ring Nr. 36.688; beringt von K. WARGA 25. VI. 1927
Budapest, Zugliget; gefangen und freigelassen von G. MOLNÁR
Budakeszi 22. X. 1927.

Alter: 4 Monate. Entf.: 5 km. Richtung: W.

Parus major L. — **Kohlmeise.**

1. Ad.; Ring Nr. 23.098; beringt von G. BREUER 26. I. 1926
Brennberg; wieder gefangen ebendort 20. III. 1926.

2. Ad.; Ring Nr. 34.849; beringt von P. MÜLLER 5. IV. 1927 Szeged;
brütete ebendort 24. V. und 6. VII. 1927; bei der zweiten Brut mit
einem anderen Gatten.

3. Ad.; Ring Nr. 22.645; beringt von J. PAWLAS, Sashalom
29. XI. 1925; ebendort gefangen 8. XII. 1926 und 8. XII. 1927.

4. Ad.; Ring Nr. 22.651; beringt von J. PAWLAS, Sashalom 11.
XII. 1925; ebendort gefangen 9. I. 1927.

5. Ad.; Ring Nr. 10.934; beringt von L. BOHRANDT 24. I. 1920
Eperjes; am Futterplatz gefangen ebendort 19. XII. 1922 und 18. II. 1923.

6. Ad.; Ring Nr. 12.385; beringt von L. BOHRANDT 2. XII. 1922
Eperjes; am Futterplatz gefangen ebendort 21. II. 1923.

Beringungen von ERNST KABÁČZY in Tarpa:

7—20. Alte Vögel. Beringt zwischen 8. IX. und 24. XI. 1927;
ebendort am Futterplatz gefangen zwischen dem 8. X. und 29. XII. 1927.
Ring Nr. 38.908, 09, 15, 17, 19, 22, 23, 24, 26, 29, 46, 52, 57, 72.

21—25. Am Futterplatz gefangene alte Vögel; beringt zwischen 1.—23.
XI. 1926. Ebendort am Futterplatz gefangen zwischen 5.—27. I. 1927.
Ring Nr. 18.506, 08, 09, 13, 14.

26—46. Am Futterplatz gefangene alte Vögel; beringt 17. XI. 1926
bis 18. II. 1927; ebendort am Futterplatz gefangen zwischen dem 4. XII.

1926 und 1. III. 1927. Ring Nr. 31.933, 38, 41, 42, 43, 45, 48, 50, 52, 54, 57, 58, 62, 71, 76, 77, 78, 81, 87, 89, 35.501.

47. Ad.; Ring Nr. 34.561; beringt 30. XI. 1926, ebendort gefangen 26. II. und 30. V. 1927.

48. Ad.; Ring Nr. 31.905; beringt 17. V. 1926; ebendort gefangen 24. XI. 1926 und 26. II., 24. VI., 25. X. u. 29. XI. 1927.

49. Ad.; Ring Nr. 34.561; beringt 30. XI. 1926; ebendort gefangen 26. II. 1927 u. 30. V. 1927.

50—51. Ad.; Ring Nr. 35.513 u. 35.532; beringt 18. II. 1927; ebendort gefangen 16. VI. 1927 bzw. 24. VI. 1927.

52. Ad.; Ring Nr. 35.690; beringt 23. VI. 1927; ebendort gefangen 6. X. u. 7. XI. 1927.

Beringungen von KOLOMAN WARGA in Budapest:

wo nichts besonderes erwähnt, handelt es sich um Exemplare, die im Institutspark („Avipark“) brüteten oder am Futterplatz gefangen wurden.

53. Am Neste gefangenes ♂; Ring Nr. 22.815; der Gatte erhielt den Ring Nr. 22.809; beringt 8. V. 1925; brütete wieder ebendort 19. IV. bzw. 20. V. 1926 (mit einem anderen Gatten, Ring Nr. 23.342; siehe 54) und 11. V. 1927, mit demselben Gatten wie 1926 mit Ring Nr. 23.342; wurde ausserdem noch 29. X. 1925 u. 28. I. 1926 am Futterplatz gefangen.

54. Altes ♀; Ring Nr. 23.342; beringt 9. IX. 1925; am Nest gefangen ebendort 19. IV. u. 10. V. 1926; sein ♂ Nr. 22.815 (s. 53); wieder am Nest gefangen 11. V. 1927 ebendort mit seinem alten Gatten; tot gefunden (erfroren) ebendort 19. XII. 1927.

55. Am Nest gefangenes ♂; Ring Nr. 22.130; sein ♀ bekam den Ring Nr. 23.178; beringt 29. V. 1925; nistete wieder ebendort mit demselben ♀ 18. V. 1926 bei der ersten, 1. VI. 1926 bei der zweiten Brut, weitesr am 11. V. 1927, aber jetzt mit einem anderen Gatten, mit dem ♀ Nr. 32.442; wurde ausserdem am 7. I. 1926 am Futterplatz gefangen.

56. Am Neste gefangenes ♀; Ring Nr. 23.178; beringt 20. V. 1925; sein ♂ 22.130 (s. 55); gefangen 28. I. 1926 ebendort; nistete wieder ebendort mit seinem alten Gatten am 27. IV. 1926 gelegentlich der ersten, und 1. VI. 1926 bei der zweiten Brut.

57. Am Neste gefangenes ♀; Ring Nr. 32.442; beringt 11. V. 1927; sein ♂ 22.130 (s. 55); ebendort gefangen 22. VII. 1927; am Futterplatz gefangen 14. XII. 1927; brütete ebendort wieder am 7. V. 1928, aber jetzt mit einem neuen Gatten, das den Ring Nr. 37.156 bekam (s. 58.)

58. Am Futterplatz gefangenes altes ♂; Ring Nr. 37.156; beringt 14. XII. 1927; brütete ebendort 7. V. 1928; sein ♀ ist Nr. 32.442 (s. 57).

59. Altes ♂; Ring Nr. 23.531; beringt 16. XII. 1925; brütete ebendort 10. V. 1926 (s. 60) (erste Brut) und 21. VI. 1926 (zweite Brut), seine Gattin war in beiden Fällen das ♀ Nr. 23.533 (s. 60); ebendort gefangen 28. III. 1927; brütete ebendort 4. V. 1927, aber jetzt mit einem anderen ♀, das den Ring Nr. 32.426 bekam (s. 61); mit demselben Gatten und ebendort vollzog es die zweite Brut 6. VII. 1927; wieder gefangen 30. XII. 1927.

60. Altes ♀; Ring Nr. 23.533; beringt 18. XII. 1925; brütete ebendort 19. IV. 1926; sein ♂ trug den Ring Nr. 23.531 (s. 59); auch die zweite Brut machte es mit dem alten Gatten ebendort 10. VI. 1926; wieder gefangen ebendort 14. VIII. 1926.

61. Am Nest gefangenes ♀; Ring Nr. 32.426; beringt 4. V. 1927. Sein Gatte war das ♂ Nr. 23.531 (s. 59); die zweite Brut machte es ebendort mit seinem alten ♂ 6. VII. 1927.

62. Am Nest gefangenes ♀; Ring Nr. 23.710; beringt 3. V. 1926; sein ♂ trug den Ring Nr. 23.798 (s. 63); brütete ebendort 27. VI. 1927; brütete ebendort 18. V. 1928.

63. Am Nest gefangenes ♂; Ring Nr. 23.798; beringt 25. V. 1926; seine Gattin hat Ring Nr. 23.710 (s. 62); brütete ebendort mit demselben ♀ 27. VI. 1927.

64. Am Nest gefangenes ♀; Ring Nr. 32.440; beringt 11. V. 1927; sein Gatte mit Nr. 32.400 (s. 65); ebendort gefangen 9. VIII. 1927 u. 30. XII. 1927; brütete ebendort 7. V. 1928 mit einem neuen Gatten, dessen Ring Nr. 37.276 ist.

65. Altes ♂; Ring Nr. 32.400; beringt 20. IV. 1927; brütete ebendort 11. V. 1927 mit seinem mit Nr. 32.440 gezeichneten ♀ (s. 64); von einer Katze gefangen ebendort 7. VII. 1927.

66. Juv.; Ring Nr. 36.734; beringt 16. VII. 1927; gefangen ebendort 7. VIII. 1927.

67. Altes ♂; Ring Nr. 37.087; beringt 21. X. 1927; gefangen ebendort 3. II. 1928.

68. Altes ♀; Ring Nr. 37.159; beringt 16. XII. 1927; tot gefunden ebendort 27. I. 1928.

69. Altes ♂; Ring Nr. 23.823; beringt 13. VI. 1925 H ü v ö s v ö l g y; gefangen ebendort 12. V. 1926.

70—71. Altes ♂ u. ♀; Ring Nr. 23.623 u. 23.624; beringt 10. IV. 1926 H ü v ö s v ö l g y; als Brutpaar ebendasselbst angetroffen 27. V. 1926.

72. Altes ♂; Ring Nr. 23.699; beringt 1. V. 1926 H ü v ö s v ö l g y; tot gefunden ebendort 19. XI. 1926.

73. Altes ♂; Ring Nr. 32.489; beringt 16. V. 1927 A n g o l k e r t; brütete mit seinem mit Ring Nr. 32.488 gezeichneten ♀; brütete ebendort mit einem unberingten Gatten 25. V. 1928.

Parus palustris AUCT. — **Sumpfmeise.****Beringt von E. KABÁČZY** in T a r p a.

1. Juv.; Ring Nr. 35.697; beringt 7. VII. 1927; gefangen ebendort 21. XI. 1927 u. 9. I. 1928.

2—4. Ad.; Ring Nr. 31.934, 38.904, 38.911; beringt 19. XI. 1926, 4. VIII. 1927, 3. X. 1927; ebendort gefangen 19. II. 1927; 19. VIII. 1927; 5. XI. u. 10. XII. 1927.

5—7. Juv.; Ring Nr. 35.687, 35.686, 35.698; beringt 17. VI. 1927, 17. VI. 1927, 7. VII. 1927; ebendort gefangen 19. VII. 1927, 4. VIII. 9. IX., 12. X. 1927; 22. VII. 1927; 29. X., 28. XI., 29. XII. 1927.

Beringt von LUDWIG BOHRANDT, Eperjes.

8—12. Ad.; Ring Nr. 10.623, 12.313, 12.372, 12.384, 12.387; beringt 7. II. 1921, 12. II. 1922, 2. XII. 1922, 2. XII. 1922, 2. XII. 1922; ebendort gefangen 2. XII. 1922; 18. II. 1923; 18. II. 1923; 18. II. 1923; 18. II. 1923.

Aegithalos caudatus europaeus HERM. — **Schwanzmeise.**

1—2. Pull.; Ring Nr. 31.644 u. 31.648; beringt von G. BREUER, Brennberg 22. V. 1926; tot gefunden ebendort 21. VI. u. 26. VII. 1926,

Phylloscopus collybita VIEILL. — **Weidenlaubsänger.**

1—2. Ad.; Ring Nr. 23.702 u. 36.638; beringt von K. WARGA, Budapest—Hüvösvölgy, bzw. Zugliget 1. V. 1926 u. 11. VI. 1927; erbeutet 12. VI. 1926 bzw. 2. VII. 1927, jeder am Beringungsorte.

Turdus musicus L. — **Singdrossel.**

Juv.; Ring Nr. 34.214; beringt von G. BREUER 16. VII. 1926. Brennberg; tot gefunden ebendort 12. VIII. 1926.

Saxicola oenanthe L. — **Steinschmätzer.**

Der in der „Aquila“ Jahrgang 1925/26 auf Seite 50 erwähnte, in Pantelleria erbeutete Vogel wurde nicht am 14. November, sondern am 30. Sept. erlegt.

Erithacus titys — **Hausrotschwanz.**

1—2. Pull.; Ring Nr. 34.228 u. 36.298; beringt von G. BREUER 2. VII. 1926, bzw. 6. VIII. 1927; erbeutet ebendort 27. VII. 1926, bzw. 17. VIII. 1927.

Erithacus phoenicurus L. — **Gartenrotschwanz.****Beringungen von KOLOMAN WARGA** in Budapest—Avipark.

1. Pull., wie sich später herausstellte ♀; Ring Nr. 17.486; beringt 20. V. 1924; nistete ebendort 8. V. 1925 (sein ♂ Nr. 22.814); brütet

23. V. 1925, nach Ausfliegen der Jungen auf 4 von einem fremden Brutpaar okkupierten Eiern (siehe 2).

2. Nistendes ♂: Ring Nr. 22.814; Gatte des vorigen; beringt 8. V. 1925; ebendort gefangen 23. V. 1925 als Gatte von Nr. 17.486 (siehe 1) und 3. VI. 1925 als Gatte der ♀ Nr. 17.486 und 22.813, mit welcher letzterem es in Bigamie lebt, 7 Junge aufzieht, aber gleichzeitig auch seine frühere Gattin Nr. 17.486 füttert.

3. Nistendes ♀; Ring Nr. 23.192; beringt 27. V. 1925; brütete ebendort 17. VI. 1926.

4. Juv.; Ring Nr. 23.339; beringt 8. VIII. 1925; brütete ebendort 18. V. 1927; der Gatte erhielt den Ring Nr. 23.793 (siehe 5). Brütete wieder an derselben Stelle 21. V. 1928, aber sein diesmaliger Gatte war unberingt und erhielt den Ring Nr. 36.504 (siehe 12).

5. Brütendes ♀; Ring Nr. 23.793; beringt 20. V. 1926; sein Gatte trug den Ring Nr. 23.794; brütete ebendort 18. V. 1927, aber mit dem mit Nr. 23.339 gezeichneten ♂ (siehe 4).

6. Brütendes ♂; Ring Nr. 23.794; beringt 20. V. 1926; seine Gattin erhielt gleichzeitig den Ring Nr. 23.793 (siehe 5); brütete ebendort 18. V. 1927 mit einem unberingten ♀, welches den Ring Nr. 36.502 erhielt (siehe 7). Machte ebendort die zweite Brut wieder mit ♀ Nr. 36.502 am 29. VI. 1927. Nistete wieder mit seinem ♀ Nr. 36.502 am 22. V. 1928.

7. Nistendes ♀; Ring Nr. 36.502; beringt 18. V. 1927 als Gattin von Nr. 23.794; brütete wieder mit demselben Gatten 29. VI. 1927, sowie 22. V. 1928 (siehe 6).

8. Nistendes ♀; Ring Nr. 23.711; beringt 3. V. 1926; ebendort wieder brütend gefangen 1. VI. 1926.

9—10. Pull.; Ring Nr. 23.943 resp. 23.941; beringt 1. VI. 1926; ebendort gefangen 15. VI., bzw. 16. VI. 1926.

11. Pull.; Ring Nr. 36.540; beringt 24. V. 1927; als brütendes ♂ ebendort gefangen 23. V. 1928.

12. Brütendes ♀; Ring Nr. 36.504; beringt 20. V. 1927; sein Gatte mit Ring Nr. 36.536; brütete ebendort mit seinem ♂ Nr. 23.339 am 22. V. 1928 (siehe 4).

13. Junges ♀; Ring Nr. 36.739; beringt 27. VII. 1927; brütete ebendort 21. V. 1928.

14—15. Brütendes ♂ u. ♀; Ring Nr. 36.524 und 36.527; beringt 21. V. 1927 Budapest—Angolkert; nisteten ebendort wieder zusammen 21. VI. 1927, zweite Brut

16. Ad.; Ring Nr. 38.902; beringt von E. KABÁČZY 19. VII. 1927 Tárpa; gefangen ebendort 11. VIII. 1927.

Erithacus luscinia L. — Nachtigall.

1. Altes ♂; Ring Nr. 23.155; beringt von K. WARGA 15. V. 1925 Budapest—Zentralfriedhof; gefangen und freigelassen ebendort 17. VI. 1925.

2. Altes ♀; Ring Nr. 23.927; beringt von K. WARGA 29. V. 1926 Budapest—Zentralfriedhof; gefangen und freigelassen ebendort 15. V. 1927.

3. Altes ♀; Ring Nr. 36.650; beringt von K. WARGA 14. VI. 1927 Budapest—Zugliget; gefangen u. freigelassen ebendort 3. V. 1928.

Néhány palaearktikus madárfaj települési viszonyai.*

Irta SCHENK JAKAB.

Die Siedlungsverhältnisse einiger Vögel der palaearktischen Fauna.**

VON JAKOB SCHENK.

Bevezetésül néhány szóval az előadásomhoz fölhasznált adatok eredetét kell érintenem.

A madárvonulás kutatásának elmélyítése és előbbrevitele céljából még 1899-ben kezdményezte MORTENSEN KERESZTÉLY, dán középiskolai tanár, a madarak gyűrűzését, hogy ezzel a módszerrel megismerhessük a vonuló madarak eladdig teljesen ismeretlen átvonulási területeit és téli szállásait. Ezt a módszert a madárvonulás tanulmányozásában csakhamar széles körökben alkalmazták s ennek a révén valóban új mederbe terelődött a kutatás.

Ezek a gyűrűzések azonban az eredeti célon túlmenőleg egyéb értékes adatokat is eredményeztek elsősorban a madarak ökológiájára vonatkozólag, így főleg az életkorra és a települési viszonyokra nézve.

Amikor 1908-ban Magyarországon bevezettem a gyűrűzést, mindjárt kezdetben fölhívtam a munkatársak figyelmét ezeknek az adatoknak a

* Szerző német nyelvű előadása az 1927. szept. hó 8-án Budapesten tartott X. Nemzetközi Zool. Kongresszus alkalmából. Magyar fordítását a lelkes magyar madárjelölő gárda iránt tartozó kötelességből közöljük. Szerk.

** Vortrag gehalten am 8. Sept. 1927 gelegentlich des X. Internat. Zoologen-Kongresses zu Budapest. Der Original-Vortrag wird in den Verhandlungen des Congresses erscheinen. Red.